

YENİ ÇAĞ

- **xx:** Nükleer çağda barış yasası
- **P. Mladenov:** Sağduyunun utkusu için
- **J. Jensen:** Felaket önlenabilir
- **J. Pittman:** Savaşın propagandasını yapmak suçtur
- **B. Kent:** Uçuruma doğru gidiş durdurulmalıdır
- **B. Kuçera:** Gerçekçi bir yol
- **M. Gremetz:** Emperyalizmin politikasına kesin karşı koyun
- **E. Wimmer:** Teori alanında antikomünizm
- **P. Trigazis:** Barış geleneklerini geliştirelim
- **R. Valbuena, G. Kwiatowski, A. Salem, M. Pavlova-Silvanskaya:** Polonya işçileri arasında
- **L. Müller, F. Rische:** Çelişkiler derinleşirken
- **H. Campos, R. Gonzales:** Faşist diktatörlüğe karşı savaşım da
- **A. Ason:** Yeni «haçlı seferi» çılgınlığına karşı
- **xx:** Komünist gençlik örgütleri

Özel sayfalar

- **xx:** TKP Merkez Komitesi'nin duyurusu
- **xx:** TKP MK Sekreterliği'nin açıklaması
- **xx:** TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın İrlanda Komünist Partisi Genel Sekreteri James Stewart yoldaşa mesajı
- **xx:** TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi 7. Kongresi'ne mesajı

6

Haziran
1984

BARIŞ VE SOSYALİZM SORUNLARI

YENİ ÇAĞ

6 (240)
Haziran
1984

Komünist ve işçi partilerinin teori ve enformasyon dergisi

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
xx: Nükleer çağda barış yasası	3
<i>Petir Mladenov</i>	
Sağduyunun utkusu için	4
<i>Jörgen Jensen</i>	
Felaket önlenabilir	7
<i>John Pittman</i>	
Savaşın propagandasını yapmak suçtur	10
<i>Bruce Kent</i>	
Uçuruma doğru gidiş durdurulmalıdır	13
<i>Bohuslav Kuçera</i>	
Gerçekçi bir yol	16
<i>Maksim Gremetz</i>	
Emperyalizmin politikasına kesin karşı koyuş	20
<i>Ernst Wimmer</i>	
Teori alanında antikomünizm	27
<i>Panos Trigazis</i>	
Barış geleneklerini geliştirelim	38
<i>Raul Valbuena, Georg Kwiatowski, Ahmet Salem, Marina Pavlova-Silvanskaya</i>	
Polonya işçileri arasında	43
<i>Ludwig Müller, Fritz Rische</i>	
Çelişkiler derinleşirken	58

<i>Hugo Campos, Rogelio Gonzales</i>	
Faşist diktatörlüğe karşı savaşımında	70
xx: Anlaşmalar yolunu reddedenler	80
<i>Alex Ason</i>	
Yeni «haçlı seferi» çılgınlığına karşı	87
xx: Komünist gençlik örgütleri	96

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP Merkez Komitesi'nin duyurusu	100
xx: TKP MK Sekreterliği'nin açıklaması	103
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın «Atılım»ın 10. yılını kutlama toplantısına mesajı	104
xx: TKP MK Genel Sekreteri James Stewart yoldaşa mesajı	106
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi 7. Kongresi'ne mesajı	107

«BARIŞ

Kurulu ve Yazı Konseyi'nde aşağıdaki ülkeler komünist ve işçi partilerinin temsilcileri bulunmaktadır: ABD, Arjantin, Avusturya, Belçika Bolivya, Brezilya, Bulgaristan, Büyük Britanya, Cezayir, Çekoslovakya, Danimarka, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Ekvador, Endonezya, Federal Almanya Cumhuriyeti, Filipinler, Filistin, Finlandiya, Fransa, Guatemala, Guyana, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hindistan, Honduras, Irak, İran, İrlanda, İspanya, İsraill, İsveç, İsviçre, İtalya, Jamayka, Japonya, Kanada, Kıbrıs, Kolombiya, Kosta-Rika, Küba, Lübnan, Lüksemburg, Macaristan, Meksika, Mısır, Moğolistan, Panama, Paraguay, Peru, Polonya, Portekiz, Romanya, Salvador, Senegal, Sovyetler Birliği, Sri Lanka, Sudan, Suriye, Şili, Türkiye, Uruguay, Ürdün, Venezuela, Vietnam, Yunanistan.

SON REDAKSIYON TARİHİ: 2 Mayıs 1984

YAZIŞ	BOX 16367	Stredisko pro rozsirovani tisku –
ADRESLERİMİZ:	S 10327	Yeni Çağ
	Stockholm	Praha 6, Thakurova 3
	İŞVEÇ	Czechoslovakia

Nükleer çağda barış yasası

Sovyetler Birliği dış politika alanında bu yılın Mart ayında olağanüstü önemi olan yeni bir girişimde bulundu. SBKP MK Genel Sekreteri Konstantin Çernenko, nükleer silaha sahip devletlerin kendi aralarındaki ilişkilerde barışın korunması amacına yönelik belirli kurallara bağlı kalarak hareket etmelerini önerdi. Söz konusu olan kurallar şunlardır:

– Nükleer savaşın önlenmesini kendi dış politikalarının ana amacı haline getirmek. Nükleer savaşa yol açabilecek durumların oluşmasını önlemek. Böyle bir tehlikenin belirdiği durumlarda da, nükleer yangının çıkmasını önlemek için hemen ivedi danışmalar yapmak.

– Nükleer savaşın, ister global isterse sınırlı olsun, her biçiminin propagandasını yapmaktan vazgeçmek.

– Nükleer silahı ilk kullanmama yükümlülüğünü üstlenmek.

– Kendi topraklarında nükleer silah bulundurmayan, nükleer silaha sahip olmayan ülkelere karşı hiçbir durumda nükleer silah kullanmamak. Dünyanın değişik yörelerinde varolan nükleer silahlardan arındırılmış bölgelerin statüsüne saygı göstermek ve bu tür yeni bölgelerin oluşturulması girişimlerini özendirmek.

– Her ne biçimde olursa olsun nükleer silahların yaygınlaştırılmasına izin vermemek, bu silahı ve onun üzerindeki denetimi başkasına vermemek; nükleer silah bulundurmayan ülkelerin topraklarına bu tür silahları yerleştirmemek; nükleer silahlanma yarışını, uzay da içinde, yeni alanlara aktarmamak.

– Nükleer silahların eşit güvenlik ilkeleri temeli üzerinde adım adım sınırlandırılmasına gitmek ve giderek bunların tüm biçimleriyle yokedilmesini sağlamak.

Sovyetler Birliği'nin yeni girişimi uluslararası kamuoyunda geniş bir

destek ve onay buluyor. Değişik ülkelerden parti ve devlet yöneticilerinin, yığinsal örgütlerin liderlerinin aşağıda yayınlanan materyallerinde bu girişimin önemi ve önerilen kuralların uluslararası yaşamda uygulanması için barış güçlerinin savaşımı anlatılıyor.

SAĞDUYUNUN UTKUSU İÇİN

Petır Mladenov

*BKP MK Politbüro üyesi, Bulgaristan
Halk Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı*

Tüm dünyada olduğu gibi, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nde de SBKP MK Genel Sekreteri Konstantin Çernenko yoldaşın önerisi büyük bir ilgi ve olağanüstü bir dikkatle karşılandı. Sovyetler Birliği'nin yeni önerisi son derece günceldir ve zamanında yapılmış bir girişimdir. Her zaman olduğu gibi, bugün de SSCB'nin Leninci dış politika doğrultusu yalnız Sovyet halkının, sosyalist topluluk üyesi halkların değil, tüm insanlığın yakıcı, yaşamsal çıkarlarını ifade etmektedir. Dünya barışının ve güvenliğin korunması uğrunda savaşında sosyalizm çok sorumlu bir rol oynamakta, tüm insanlık açısından tarihsel bir görevi yerine getirmektedir. Başta ABD olmak üzere, aşırı sağcı emperyalist çevrelerin tutumu yüzünden uluslararası durumun İkinci Dünya Savaşı sonrası dönem boyunca şimdiye dek görülmedik boyutlarda gerginleştiği günümüzde, bir nükleer yıkımın önlenmesine ilişkin önlemler çok daha ivedi ve ertelenmez olmuştur. Sovyetler Birliği'ne ve öteki sosyalist ülkelere karşı çatışma politikası yürüten bu çevreler, varolan yaklaşık askersel-stratejik dengeyi kendi yararına bozma, sosyalist toplum düzenine karşı ilan ettikleri «haçlı seferi»-ne uygun olarak «güç konumuna» dayalı politikayı uygulayabilme koşullarını yaratma gibi, gerçekdışı amaçlar güderek silahlanma yarışını sürekli olarak körüklemektedirler.

NATO üyesi bir dizi Batı Avrupa ülkesinin topraklarına ilk vuruş silahı olan orta menzilli yeni nükleer silah sistemlerinin, bu ülkeler halklarının iradesine karşın yerleştirilmesini Avrupa'da sözümona «sınırlı» bir nükleer savaşın olanaklı olduğunu kanıtlamaya çalışan yoğun bir propaganda kampanyası izlemektedir. Halk yığınlarını böyle bir düşünceye alıştırmak, NATO strateji uzmanlarının gerçek niyetlerini gizleyebilmek için büyük bir propaganda makinesi tam kapasiteyle harıl harıl çalışmaktadır. Planlı ve çokyönlü çatışma politikasının son zamanlarda barışı koruma, Sovyetler Birliği'yle görüşmelere yönelme vb. laflarıyla maskeleyen yeltenişleri, hiçbir şekilde olguları ve politik gerçekleri değiştirmemektedir. Bu olgu ve politik gerçekler şunlardır: Batı Avrupa'daki yeni Amerikan roketleri; Grenada'ya karşı girişilen saldırı ve bu ülkenin işgali; Nikaragua'ya karşı

sürdürülen ilan edilmemiş savaş; Küba'ya tehditler; Basra Körfezi bölgesinde askersel güçlerin artırılması; Ortadoğu'ya müdahale. Kaldı ki, bunlar ABD'nin uyguladığı emperyalist politikanın açık belirtilerinden sadece bir kısmıdır.

Birleşik Amerika 10 yıl boyunca, stratejik silahların sınırlandırılmasına ilişkin anlaşmalardan hiçbirini parafe etmiş değildir. Sözümona yıldızlar savaşının planlarını yapan bugünkü Amerikan yönetimi, uzayın militarizasyonunun önlenmesine ilişkin Sovyet önerilerini reddetmekle kalmıyor, aynı zamanda stratejik silahların sınırlandırılmasına ilişkin yürürlükteki anlaşmaların temellerini de torpilliyor. 70'li yıllarda Doğu'nun ve Batı'nın ortak çabaları sonucu termo-nükleer bir yıkımın önlenmesi konusunda varılan anlaşmalar sisteminin zayıflatılması ve ortadan kaldırılmasına yönelik olan bu politika çok tehlikelidir. Nükleer güçlerini modernleştirme yönünde öteki emperyalist güçlerin hazırladıkları planlar da istikrarsızlığı körükleyici bir rol oynamaktadır.

Elbette ki, sosyalist topluluk üyesi ülkeler, defalarca en kesin biçimde belirtildiği gibi, askersel-stratejik dengenin bozulmasına, bu ülkelerin güvenliğinin zarar görmesine asla izin vermeyeceklerdir. Bununla birlikte onlar, insanlık önündeki sorumluluk ve görevlerinin bilincinde olarak, barışı korumaya yönelik eylem programını şaşmadan, ardıcılıkla uygulamaktadırlar.

Konstantin Çernenko'nun yaptığı yeni öneriler Sovyetler Birliği'nin ilkesel dış politika doğrultusunu bir kez daha açıklıkla ortaya koymuştur. Bu öneriler günümüzün temel sorununun, yani barışın korunması sorununun özünü kapsamakta, nükleer silaha sahip olan ülkelerin devlet yöneticilerinin bugünkü ve gelecek kuşaklar önünde taşıdıkları büyük sorumluluğun altını çizmektedir. Bu öneriler, iki toplumsal-politik sistem arasındaki yarışta nükleer şantajı yer verilmeyeceği, askersel üstünlük sağlamanın olanaksızlığı anlayışını çıkış noktası yapmaktadır.

Sovyetler Birliği'nin yeni girişimi barış felekesine dayanmakta, sosyalizmin nesnel insancıl özünden kaynaklanmaktadır; bu yeni girişim nükleer çağda güç kullanmaktan ya da güce başvurma tehdidinden kaçınılmaması ilkesini somutlaştırmaktadır. SSCB'nin dış politikasında sözle özün bir olması, Sovyet önerilerine inanırılığı daha güçlü kılmaktadır. Nükleer devletler arasındaki ilişkiler kuralları Sovyet devletinin uluslararası eylemlerinde artık, pratik olarak, birer ilke niteliğini almıştır. SSCB'nde savaş propagandası çoktan yasayla yasaklanmıştır. Sovyet Anayasasında ve öteki Sovyet yasalarında, toplumsal düzenleri farklı devletlerin barış içinde yanyana yaşamalarına ilişkin temel ilkeler kesin ifadesini bulmuştur. 1982 yılında Birleşmiş Milletler Örgütü'nün (BMO) silahsızlanma konusundaki İkinci Özel Oturumunda SSCB, tek taraflı olarak, nükleer silahı ilk kullanmama yönünde tarihsel bir yükümlülük üstlenmiştir. Sovyet-

ler Birliği ayrıca, nükleer silaha sahip olmayan ve topraklarında böyle bir silahı bulundurmayan devletlere karşı bu silahı kullanmama yükümlülüğünü de üstlenmiştir. Bununla birlikte Sovyet devleti, nükleer silahın yaygınlaştırılmamasına ilişkin anlaşmadan doğan yükümlülükleri de eksiksiz yerine getirmektedir.

Konstantin Çernenko tarafından açıklanan öneriler, BMO Tüzüğünde ve Helsinki Konferansı Sonuç Belgesi'nde yansıtılan uluslararası hukuk ve devletlerarası ilişkilerin belirleyici temel ilkeleriyle tam bir uyum içindedir. Sovyet girişimi, BMO Tüzüğü'nün 2. maddesinin 4. paragrafında yer alan, örgüt üyesi ülkeler kendi uluslararası ilişkilerinde güçle tehdit etmeye ya da güce başvurma girişimlerinden çekineceklerine ilişkin yükümlülükler üstlenmişlerdir, hükmünü ifade etmekte ve somutlaştırmaktadır. Önerilen barış yasasının eşitlik ve eşit güvenlik ilkesine dayalı kuralları, BMO Tüzüğü'nü kabul eden nükleer devletlerin, kendi üzerlerine aldıkları yükümlülükleri dürüstlükle yerine getirmelerini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu kurallar, BMO'nun kararlarına tümüyle uygundur, çünkü bu kararlarda örgüt üyesi ülkeler nükleer savaşı insanlığa karşı işlenebilecek en caniyane suç olarak nitelemişler ve bunu kesinlikle, kayıtsız şartsız mahkûm etmişlerdir.

Sovyetler Birliği'nin yeni girişimi Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nde tam bir destek bulmuştur. Todor Jivkov yoldaş 22 Mart 1984'te Ulusal Parti Konferansı'nda yaptığı konuşmada şunu belirtmiştir: «SBKP MK Genel Sekreteri Konstantin Çernenko yoldaş Moskova'daki seçim konuşmasında bizim savaşa karşı, barışın korunması için, yumuşama, eşit haklı ve dürüst diyalog ve işbirliği yanlısı tutumumuzu bir kez daha tüm açıklılığıyla vurgulamıştır.» (!)

Bulgaristan kamuoyu, nükleer devletlerin, nükleer silaha sahip olmayan ve topraklarında bu tür silahı bulundurmayan ülkelere karşı nükleer silahı hiçbir koşulda ve şekilde kullanmamalarına, nükleer silahlardan arınmış mevcut bölgelerin statüsüne saygı gösterilmesi ve dünyanın değişik yörelerinde bu tür yeni bölgelerin oluşturulması girişimlerinin özendirilmesine ilişkin öneriyi büyük bir ilgiyle karşılamıştır.

Bulgaristan Halk Cumhuriyeti, Balkanlar'ın nükleer silahlardan arındırılmış bir bölgeye dönüştürülmesini istemekte ve bu yönde ardıcıl ve aktif çaba harcamaktadır. Bir süre önce Atina'da, Balkan ülkeleri hükümet uzmanları düzeyinde yapılan ve Avrupa'nın bu bölgesinin nükleer silahlardan arındırılmış bir bölgeye dönüştürülmesi fikrinin ele alınacağı en yüksek düzeyde bir karşılaşmanın hazırlanmasını amaçlayan danışma toplantıları, Balkanlar'da atomsuz bölge oluşturulması önerisinin bölge ülkelerinin kamuoyunda, yönetici çevrelerinde geniş destek bulunduğunu göstermektedir. Şimdiki karmaşık durumda böyle bir sorunun ortaya atıl-

(!) «Rabotniçesko delo», 23 Mart 1984.

ması ve görüşülmeye başlanması, T. Jivkov'un da vurguladığı gibi, savaş yanlısı güçler üzerinde kazanılmış bir moral-politik utkudur.

Nükleer devletler arasındaki karşılıklı ilişkilerle ilgili yasanın kabul edilmesi, kuşkusuz, Balkanlar'da atomsuz bölgelerin oluşturulması fikrinin gerçekleşmesini de olumlu yönde etkileyecektir.

Konstantin Çernenko tarafından formüle edilen nükleer devletler arasındaki karşılıklı ilişkilerle ilgili kurallara tam ve ardıcıl olarak uyulması uluslararası durumun normalleşmesine de yardım edebilir. Bu, nükleer silahlanmanın sınırlandırılması ve nükleer silahların azaltılması alanında reel sonuçların alınması ve barışın sürekli kılınması için gerekli koşulları yaratabilir.

Sovyet önerileri halkların en yaşamsal ve uzun vadeli çıkarlarına yanıt vermektedir. İşte bunun içindir ki, Batı'nın resmi çevrelerinin bu önerileri suskunlukla geçiştirme çabalarına karşın, bunlar giderek daha geniş çevrelerin kulağına ulaşmakta, gerçekçi düşünen insanlar tarafından anlayışla karşılanıp desteklenmektedir.

SSCB'nin ilkesel, barışçı dış politikasının bu yeni girişimi barışı ve uluslararası güvenliği pekiştirme savaşımında önemi giderek artan bir etmen niteliği almaktadır.

FELAKET ÖNLENEBİLİR

Jörgen Jensen

Danimarka Komünist Partisi Başkanı

Dünyamızdaki sağduyu sahibi insanların büyük bir bölümü nükleer silahlanma yarışının ve uluslararası gerginliğin şimdiye dek görülmedik ölçüler aldığını, toptan yokedici savaş tehlikesinin ise artık reel bir tehlike olduğunu açıkça görüyor. Savaş tehlikesi karşısında korku duyanlardan birçoğu kendilerini, hiçbir sorumlu politikacının nükleer felakete yol açabilecek bir çatışmayı başlatmaya karar veremeyeceği umuduyla teselli ediyorlar. Bu insanlar, ki bunlar arasında barış savaşımına katılan pekçok kişi de yer alıyor, henüz, uluslararası gerginliğin emperyalizmin çok iyi düşünülmüş ve amaca yönelik olarak hazırlanmış politikasının bir sonucu olduğunu kavramış değiller. Bununla birlikte birçokları, korku ve kararsızlığa karşın, günümüzde yığınsal kırım silahının çok korkunç olmasının otomatikman bir savaşı engelleyeceği iddiasını kabul ettikleri için pasif kalıyorlar. Onlar, silah sistemlerinin teknik güvenilirliğini ve şimdiki roketlerin başında bulunan personelin direktiflere harfi harfine uyacağı varsayımını, korkunç felaketin önünde bir güvence sayıyorlar. Ancak olgular bunun tam tersini gösteriyor.

Geçenlerde Danimarka'da bir mahkeme, Danimarka Deniz Kuvvetlerine bağlı bir savaş gemisinden hata sonucu atılan bir füze (füzede nükleer başlığın bulunmaması bir şanstı) olayı ile ilgili davaya baktı. Bu füze insanların bulunmadığı bir sırada bir sayfiye köyünü yerle bir etti. Sonradan anlaşıldı ki, bu füze, kontrol sisteminde meydana gelen bir arıza sonucu fırlatılmıştır. Arızalanan kontrol sistemi ise, NATO üyesi kimi Avrupa ülkelerine yerleştirilmekte olan Amerikan roketlerinin donatıldığı aynı kontrol sistemidir.

Bugünkü olağanüstü gergin durumda insanlar, ya güvenlik için birlikte savaşmak, ya da toptan yokolmayı kabullenmek zorundadırlar. Barış güçleri, insanlığı toptan yokolma tehlikesinden uzaklaştırmak için yeni adımlar atabilir ve atmak zorundadır. Nükleer savaşa ve böyle bir savaşın doğuracağı sayısız felaketlere karşı en temelli güvence, nükleer ve öteki yığınsal kırım silahı tiplerinin üretim ve kullanımının yasaklanmasıdır, depolarda yığılmış bu tür silahların tamamen yokedilmesidir.

Ve elbette, yeni savaş hazırlığını önleyici önlemler de alınmalıdır ve bu önlemleri askersel alanda olduğu gibi ideolojik alanda da yaygınlaştırmak gerekmektedir. Eşitlik temeli üzerinde görüşmelerin başlaması için gerekli koşulları sağlayacak uluslararası bir ortam yaratılabilir ve yaratılmalıdır.

Böylesi bir durumda, nükleer silaha sahip ülkelere büyük bir sorumluluk düşmektedir. Tüm insanlığın geleceği açısından olumlu kararların alınıp alınmaması her şeyden önce bu ülkelerin tutumuna bağlıdır. Bunun içindir ki, SBKP MK Genel Sekreteri Konstantin Çernenko tarafından açıklanan girişim son derece önemlidir. Nükleer devletler arasındaki ilişkiler konusunda önerilen kuralların taraflarca karşılıklı olarak kabul edilmesi uluslararası durumun iyileşmesine önemli bir katkıda bulunabilir.

Sovyet girişi, günümüzün en önemli sorununun, yani barış sorununun gezegenimizde yaşamın korunması doğrultusunda çözümlenebileceği yolunda yeni bir iyimserlik kaynağı olmuştur.

Nükleer silaha sahip ülkeler, eğer nükleer savaşı önlemeyi kendi dış politikalarının başlıca amacı olarak görme yükümlülüğünü üstlenirlerse, açıktır ki, tüm insanlığa büyük bir ferahlama getirecektir. Bir nükleer devletin önerilen bu kuralları reddetmeye kalkışması, hiçbir şekilde haklı gösterilemez.

Nükleer savaşın önlenmesine ilişkin Sovyet önerisi, savaş histerisine son verilmesini de öngörmektedir. Şöyle bir soru doğuyor: ABD ve NATO'nun öteki üyeleri, global olsun, sınırlı olsun nükleer savaşın her türünün propagandasını yapmama yükümlülüğünü üstlenirlerse, acaba ABD'nin ya da NATO'nun hangi yasal çıkarları bundan zarar görür? SSCB'nin attığı adımları örnek alarak, nükleer silaha sahip öteki devletlerin de,

nükleer silahı ilk kullanmama yükümlülüğünü üzerlerine almaları yolundaki Sovyet çağrısı olağanüstü bir önem taşımaktadır. Önerilen kuralların uluslararası pratikte yaşama geçirilmesi yapıcı görüşmeler için gerekli olan asgari güvenin sağlanmasına yolu açacaktır.

Sovyetler Birliği'nin girişimi karşısında ABD'den, bilindiği gibi, hiçbir olumlu yanıt ve tavır gelmemiştir. Washington'dan sürekli olarak, Birleşik Amerika'nın çok daha yüksek bir düzeyde askersel üstünlüğe sahip olması gerektiği yolunda açıklamalar yapılmaktadır. Gerici, serüvenci çevreler, ilk vuruşun çok daha büyük bir güçle yapılması halinde nükleer savaşın sözde «sınırlı» tutulabileceği ya da kazanılabileceği üstüne hayaller kurmakta, kendi saldırgan planlarını gerçekleştirebileceklerini sanmaktadırlar.

Böylece, uluslararası politikada şu iki doğrultu kendini göstermektedir: Bir yanda, nükleer silaha sahip ülkelerin, aralarındaki ilişkilerde eşit haklı kurallara göre hareket edilmesini karşılıklı olarak kabul etmeleri çizgisi; öte yanda da tüm insanlığa karşı ağır bir suç işlemeye yol açabilecek olan gücü kötüye kullanma çizgisi. Halkların çıkarlarına, şüphesiz, birincisi uygundur.

Uluslararası gelişmeyi, sadece nükleer devletler etkilemiyor. Kuzey Atlantik Paktı'nın üyesi olarak Danimarka da, NATO'nun izlediği saldırgan çizgiden sorumludur. Danimarka silahlanma yarışına katılmaktan vazgeçmeli, NATO Nükleer Planlama Grubu'ndan çekilmeli, nükleer silah taşıyan uçakların kendi topraklarında üslenmesine, yabancı askeri birlikler için üslerin kurulmasına ilişkin anlaşmaları yırtmalıdır. Danimarka, nükleer savaşın çıkmasını engelleyecek uluslararası anlaşmaların imzalanmasını desteklemeli ve bizzat kendisi, böyle anlaşmaların imzalanmasını aktif olarak istemelidir.

Ülkemizde son yıllarda gelişen barış hareketi bunun elde edilmesinin olanaklı olduğunu göstermektedir. Örneğin, barışsever kamuoyunun basıncı karşısında tutucu hükümet, Danimarka'nın Amerikan roketlerinin yerleştirilmesi kararını desteklemediğini NATO'ya söylemek zorunda kalmış ve bu roketlerin yerleştirilmesi için yürütülen hazırlık çalışmalarına parasal katkıyı kesme kararı aldı.

Bugün, savaş karşıtı hareketin aktifliğinin artması ve yumuşamanın sağlanmasına yönelik olarak Danimarka'nın da girişimlerde bulunması gerekliliği üstüne ülkede bir yıldır süren tartışmalar sonucu, halkımızın ezici çoğunluğu ve Folketing (Danimarka parlamentosu) üyelerinin büyük çoğunluğu Kuzey Avrupa'da atomsuz bölge oluşturulmasına Danimarka'nın da katılmasını sağlayacak girişimlerden ve uluslararası görüşmelerden yana çıkmıştır.

Nükleer savaş önlenabilir. Bunun için herkesin, savaş istemeyen, nükleer

silahlanma yarışının ve savaş hazırlıklarının çılgınlıktan başka bir şey olmadığını gören herkesin birleşmesi, militarizme karşı aktif çıkışlarda bulunarak, ABD emperyalizmini çatışma politikasından, nükleer tehdidi kendi uluslararası politikasının bir aracı yapma yeltenişlerinden vazgeçmeye zorlaması gerekmektedir.

SAVAŞIN PROPAGANDASINI YAPMAK SUÇTUR

John Pittman

ABD Komünist Partisi MK Politbüro üyesi

Nükleer devletlerin, kendi aralarındaki ilişkilerde uymaları gereken kurallar arasında, hangi türden olursa olsun nükleer savaşın propagandasından vazgeçilmesi, böyle bir propagandanın tamamen yasaklanması kuralı özel bir önem taşıyor.

Nükleer tehdidin gözle görülür olduğu, buna karşı savaşımın ise günümüzün ertelenmez sorununa dönüştüğü, tüm gezegenimizde yaşamı toptan yokedebilecek güçte çeşitli silah türlerinin biriktiği şimdiki durumda, Konstantin Çernenko yoldaşın yaptığı öneriler olağanüstü güncellik kazanıyor. İşte bunun içindir ki, dünya halkları, en başta Amerika Birleşik Devletleri halkı SBKP MK Genel Sekreteri'nin bu sözlerini büyük bir ilgiyle karşılıyorlar.

Kuşkusuz, bizim ülkemizde nükleer savaşın propaganda edilmesi görülmedik boyutlar almış, adeta gemlenemez olmuştur. Reagan, savaşın reklamını büyük bir yaygarayla ve yüzüstü yapıyor, yığınsal iletişim araçları da onun kışkırtıcı çıkışlarını iğrenç bir uysallıkla yineleyip duruyor. Savaş histerisi hiçbir ülkede böylesi caniyane biçimde körüklenmiyor.

Başında Reagan'ın bulunduğu bugünkü yönetim ve onun yordakçıları, bir nükleer yıldırım savaşında ilk vuruşu çağımızın en modern silahı ile yaparak, reel sosyalizmi, en başta da Sovyetler Birliği'ni fiziksel olarak yoketmeyi amaçlayan bir devlet politikasını ABD halkına fiilen dayatmış bulunuyor. Bu amaca ulaşmak için egemen çevreler, kamuoyunun desteğini almaya çalışıyorlar. Bunun için de onlar, sosyalizmi ve komünizmi kötülüğü simgeleyen her hangi şeytani bir güç gibi göstermeye yelteniyorlar.

ABD'deki tekeli devlet kapitalizminin ideologları, Ekim Devrimi'nden bu yana olguları tersyüz ederek ve Sovyetler Birliği hakkında açık yalanlara başvurarak, sosyalizme böyle bir görünüm vermeye çalışagelmışlerdir. Birleşik Amerika'da reel sosyalizm hakkında bu iftiranın dışında hiçbir şey öğrenmeyen kuşaklar yetişmiş, yaşlanmış ve ölüp gitmişlerdir.

Ama Reagan yönetimi Amerikalılarda SSCB'ne karşı kin uyandırma ve Sovyetler karşısında korku yaratma, Sovyetler Birliği'ne karşı bir nükleer savaşın gerekliliği görüşünü, bu savaşın kazanılabileceği savını kabul ettirmek için ülke halkını psikolojik yönden etkileme çabalarında kendinden önceki tüm yönetimleri kat kat aşmış bulunuyor.

Ne ki, böylesi yoğun bir propagandanın herkesi etkilediği söylenemez. Örneğin, Reagan ve taraftarlarının SSCB ile nükleer bir çatışmanın kaçınılmazlığı yolundaki açıklamalarına ABD'de barış yanlısı, nükleer savaş karşıtı onlarca örgütten ve yurttaşların oluşturduğu koalisyonlardan hiçbiri inanmıyor. Onlar, askersel güç dengesinin Sovyetler Birliği yararına değiştiği ve güya bundan ötürü de, güç dengesi ve eşit güvenlik idesinin gerçekçi olmadığı savlarına da inanmıyorlar.

Barışı savunan örgütlerden hiçbiri Reagan'ın, başkan yardımcısı Bush'un, savunma bakanı Weinberger'in bir nükleer savaşın yeni Amerikan tekniği ve teknolojisi sayesinde «sınırlı» tutulabileceği, nükleer savaşın «kazanılabileceği» şeklindeki sözlerine inanmıyor. Karşılıklı nükleer darbelerden sonra ülke nüfusunun büyük bir çoğunluğunun sağ kalabileceği, emperyalizmin ise «muzaffer» olacağı iddialarına da inanmıyorlar. Böylesi akıl ve mantık dışı görüşler barış için savaşan örgütlerin yöneticileri tarafından sert bir dille yerilmiş bulunuyor.

Nükleer silahların dondurulması hareketi tüm Amerika Birleşik Devletleri ölçüsünde adeta kasırga hızıyla yaygınlaşıyor. Bu harekete, AFL-CIO Yürütme Komitesi'nin birçok üyesinin antisovyetizmine karşın, sendikalar ve işçi sınıfı katılıyor. Nükleer silahların dondurulması önerisini Uluslararası Makinistler ve Havaçılık-Uzaycılık Endüstrisi İşçi Sendikaları, Amerikan Eyalet ve Belediye Yönetimlerinde Çalışanların Federasyonu, Gıda ve Ticaret İşçileri Uluslararası Sendikal Birliği, Giyim ve Tekstil Endüstrisi İşçileri Sendikası Birliği, Eğitim Emekçileri Ulusal Derneği, Şöförler ve Depo İşçilerinin Uluslararası Kardeşlik Örgütü'nün Şubeleri vb. destekliyor.

Ülkenin 75 endüstri merkezinde gerçekleştirilen «Barış ve İş İçin Savaşım Haftası» eylemlerine öteki sendikalardan birçokları da katıldı. Nükleer silahların dondurulması istemlerini içeren karar tasarıları ülkenin değişik yerlerinde kimi eyaletlerin yasama organları ve birçok belediye meclisi tarafından onaylandı; bunlar ayrıca Senato'ya ve Kongre'nin Temsilciler Meclisi'ne sunuldu.

Reagan'ın «kazanılabilir nükleer savaş» üstüne yaptığı propaganda bilim adamlarının, silahlı kuvvetlerin eski subaylarının, ABD'nin bundan önceki yönetimlerindeki tanınmış temsilcilerinin tepkisiyle karşılanıyor. «Sınırlı» nükleer savaşla ilgili yalanın ve Weinberger'in topyekün nükleer savaşta «zafer» elde edilebileceğine ilişkin çılgınca görüşlerinin açığa

vurulmasına Toplumsal Sorumluluk İçin Doktorlar ve Savunma Enformasyon Merkezi adlı kuruluşlar önemli katkılarda bulundular. Reagan'ın yalanlarının açığa vurulmasına televizyon filmleri de, örneğin uluslararası ün kazanan «Bir gün sonra» adlı film de yardım etmiştir.

Bununla birlikte, savaş propagandacılarının çılgınlığı sınır tanımaz olmuştur. Reagan'ın, Ulusal Güvenlik Konseyi'ndeki baş «kremnoloğu» Richard Pipes hayasızca diyor ki, «kayıpları, tüyler ürpertici de olsa, savaşta çok iyi bir şekilde hazırlanıldığı ve uzun süreli bir nükleer çatışmayı kazanma kararlılığında olduğu takdirde azaltmak mümkündür.»

Buch'un açıklamalarına gelince. «Karşılıklı nükleer darbelerin indirildiği bir savaş nasıl kazanılabilir?» sorusuna Buch'un yanıtı şu oluyor: «Siz kumandanlığı koruyor, endüstri potansiyelini koruyor ve yurttaşlardan belli bir yüzdeyi koruyorsanız, karşı tarafın size verileceği zarardan çok daha büyüğünü ona verme yeteneğine sahipsiniz demektir.» Nüfusun yüzde kaçının sağ kalabileceği sorusuna da Buch şu yanıtı veriyor: «Yüzde beşinden biraz fazlası.» Ve her halde Buch kendisinin de bu sayı içinde olacağını sanıyor. Buna şaşmamak gerekiyor. Çünkü, tekelci devlet kapitalizminin egemen çevrelerinin kendilerini, ailelerini ve dostlarını kurtarmak için gizli hazırlıklar yaptıkları biliniyor. Onlar dağlarda tüneller ve büyük sığınaklar kuruyorlar ve buralara daha şimdiden gıda maddeleri, tüketim ve diğer ilk ihtiyaç malları büyük miktarlarda depo ediliyor. Bu sığınaklar ABD halkına karşı en modern güvenlik sistemleriyle korunuyor. Daha 1979'da Washington'un 300 mil çevresinde birkaç yeraltı komutanlık merkezi kurulmuş bulunuyor. Bunlardan birine deste dolar depolanmıştır. Pentagon görevlilerinden T. K. Jones, bu dolarların her halde savaştan sonra da gerekli olacağını sanıyor. O, örneğin, savaşta nüfusun yüzde 98'nin sağ kalabileceğini söylüyor ve «korkulacak bir şey yok, zira herkes savaşı sağ-salim atlatabilir. Yeter ki, derin çukurlar açın, bu çukurların üzerini tahtayla döşeyin ve yaklaşık bir metre kalınlığında toprakla örtün. İşte bu toprak sizi kurtaracaktır» diyor.

Bu kafadaki insanları timarhaneye kapamak gerekir. Ama onlar dışardadır ve şimdi kendi çılgınca planlarını pratikte uygulayabilmenin planlarını yapmaktadırlar. Yıgınsal iletişim araçları da savaş propagandasını geniş ölçülerde sürdürüyorlar. Gazetelerin, dergi ve kitapların sayfalarından, sinema ve televizyon ekranlarından ve radyolardan yirmi dört saat boyunca aralıksız, her gün, haftalarca, aylarca antikomünist ve anti-sovyetik yayınlar yapıyor, halka «sınırlı» ya da «uzun süreli» nükleer savaşın kazanılabileceği yönünde yoğun propaganda yapıyor.

ABD'de seçimler yaklaşıyor. 6 Kasım'da Amerikan yurttaşları Reagan'ı iktidardan uzaklaştırma olanağını elde edeceklerdir. Ama bundan sonra da, yığınsal iletişim araçlarının sahipleri ABD halkının, öteki ülkeler halk-

larının çıkarlarına karşı yönelik eylemlerini sürdürürlerse, barış yanlısı, nükleer savaş karşıtı hareketin temsilcileri yığınsal iletişim araçlarının milileştirilmesini istemek zorunda kalabilirler.

UÇURUMA DOĞRU GIDIŞ DURDURULMALIDIR

Bruce Kent

İngiltere Nükleer Silahsızlanma Hareketi Genel Sekreteri

Veryüzünde nükleer bir savaş tehlikesi ortadadır. Uluslararası ilişkiler kurallarına ilişkin Sovyet yönetiminin önerileri kabul edilirse, dünyamız daha güvenli olacaktır. Dengeyi bozucu yeni tip silahların yapımıyla buna benzer bir savaşın çıkması tehlikesi artmaktadır.

Bundan altı yıl önce, 1978 yılında, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun silahsızlanma üzerine özel oturumunda, uluslararası kamuoyunun şu ortak görüşü dile getirildi: «Dünyamızda nükleer savaş tehlikesinin önlenmesi, günümüzde en zorunlu ve ertelenmez görevlerden biridir. İnsanlığın önünde şu seçenek durmaktadır: Biz silahlanmayı durdurmalıyız ve silahsızlanmaya gitmeliyiz, aksi halde yokolma tehlikesi karşımızdadır.» Bu görüş, nükleer çağımızda silahlanmanın körüklenmesinin güvenliği artırmadığı, tersine herkes için tehlikeyi artırdığı yolundaki sonuçları benimseyen Palme Komisyonu'nun (2) raporunda daha da genişletiliyor.

Sovyet yönetimi tarafından önerilen kurallar pratiktir ve ben şuna inanıyorum ki, bunda çıkarı olan herkes – bununla hepimizin ilgilenmesi gerekir – bunları ciddiyle ele almalıdır. Şu da gerçektir ki, böylesi kurallar önümüzde duran tüm sorunları kaplamıyor. Örneğin, nükleer silahların yaygınlaştırılmasının önlenmesine ilişkin öneri, nükleer silahların yaygınlaştırılmamasına ilişkin Anlaşma'daki ikileme dokunmuyor. Bu silaha sahip olan ülke sayısının artmasına karşı çıkmakla birlikte bu öneri nükleer teknolojinin başkalarına verilmesini yasaklamıyor. Bilindiği gibi, nükleer reaktörlerin varlığı, nükleer bomba üretilmesine olanak veriyor. Nükleer silahı elde etme gibi tehlikeli bir yola koyulma olanağına sahip birçok ülkenin, bu silahın yaygınlaştırılmamasına ilişkin anlaşmayı hâlâ imzalamamış olmaları, gerçekten dehşet vericidir.

Sovyetler Birliği'nin girişiminde savaş propagandasının yasaklanmasına ilişkin kurallar çok önemlidir. Biz, başka halklara karşı temelinde kin ve nefret yatan dil ve tutumumuzdan vazgeçmekle kalmamalıyız, aynı za-

(2) Söz konusu olan, 1980 yılında, uluslararası bağımsız bir organ olarak kurulan Dünya Güvenlik ve Uluslararası Silahsızlanma Komisyonu'dur. Değişik sosyal sisteme bağlı ülkelerin tanınmış toplum ve siyasal temsilcileri bu komisyonda yer aldılar.

manda enerjik bir biçimde karşılıklı anlayış ve diyalog köprüleri kurmalıyız. Bu görevlerin yerine getirilmesinde partilerüstü örgütler son derece büyük rol oynayabilirler.

Önerilen kurallar arasında «eşit güvenlik ilkesi» sözleri, özellikle dikkatimi çekti. Bu, yapıcı bir saptamadır. Eşit güvenlik, nükleer silahların nicel bakımdan eşitliği anlamına gelmemelidir ve genellikle yıkıcı askersel gücü artık gerçek güvenlik için tek çıkış yolu olarak görmemek gerekir. Biz belirli bir ülkede insan öldürmek nasıl suç sayılıyorsa, uluslararası alandaki sorunların çözümü için insanların katledilmesinin de suç sayılacağı bir dünya kurmalıyız.

Sovyetler Birliği'nin önerdiği kuralların herkesçe kabul edilmesi, elbette uluslararası sorunların tümünü çözmesinde de, bizi, hiç değilse, günümüzdeki gergin durumu ortadan kaldırmaya, ve akıl ermez olumsuz durumların oluşmasını engellemeye yöneltebilir. Akıllı başında olan tek bir insan nükleer savaş isteyemez. Ama bu, nükleer savaşın patlak vermeyeceği konusunda bir garanti değildir. Nükleer silah ve kontrol sistemlerinde arızalar, elektronik hesap makinalarında hatalar olmuştur ve ileride de olacaktır. Yerel çatışmalar, kimi durumlarda nükleer silaha sahip ülkeleri etkileyebilir, nükleer silahların hedefi daha tam olarak vurabilme yönünde geliştirilmiş olması ise, prevantif (önleyici), ilk darbeden korkuyu haklı olarak artırmaktadır.

Nükleer silaha ilk başvurmama yükümlülüğü, gerginliğin ve nükleer savaş tehlikesinin azaltılmasında kanımızca önemli bir rol oynayabilir. Böylesi bir yükümlülüğün sırf bir deklaratif nitelik taşıdığı ve pratikte etkili bir güce sahip olmadığı görüşünü sık sık ileri sürenler var. Şunu da belirtiyorlar ki, nükleer silahın hangi biçim ve koşulda olursa olsun kullanılması ahlak dışıdır, yasadışıdır. Benim görüşüme göre bu doğrudur, kaldı ki, nükleer silahın kullanılması, bundan da öte, bir intihar demek olacağını söylemeye elbette gerek yok.

Doğu'da olduğu gibi Batı'da da, nükleer silaha ilk başvurmama yükümlülüğünün kabul edilmesi, doğru yönde atılan olumlu adım olarak pratik değer taşımaktadır. İlk vuruş silahlarının yerleştirilmesi ve geliştirilmesi olgusu şimdiki teknik araçlarla bile oldukça hızlı bir biçimde saptanabilir. Nükleer silaha ilk başvurmama yükümlülüğü, eğer soruna ciddi bir biçimde yaklaşılsa, bir nükleer savaşta askersel hareket için öngörülen ve bunalım döneminde küçük bir çatışmayı nükleer savaşa dönüştürmek amacıyla kullanılmak için konumlandırılan bu silahın ortadan kaldırılması yolunu açabilir.

İngiliz hükümetinin kanatlı roketlerin reklamı yapılan broşüründe, şu ilginç cümle yer alıyor: «Bunların kullanılmasının amacı, Rus yönetimine son anda geri çekilmeyi kabul ettirmektir». Görülüyor ki, böylesi planları

hazırlayanlardan kimileri, «sınırlı» nükleer savaşın olanaklı olduğuna inanıyorlar ve Hiroşima'ya atılan bombanın yıkıcı gücünden kat kat fazla olan nükleer başlıkların hedefe doğru gönderildiği durumlarda buna olumlu yanıt verebilirler.

Ne yazık ki, nükleer silaha ilk başvurmama sorununu, konvansiyonel silahlar düzeyiyle bağlamaya başladılar. Elbette bu sorun başlı başına çok önemlidir, çünkü konvansiyonel silah potansiyeli ve bunların taşıdığı tehlikeler üzerine çelişkili değerlendirmeler ileri sürülüyor. Konvansiyonel silahlarla ilgili objektif ve kontrol edilebilecek enformasyonun da önemi işte buradan geliyor. Ve biz de buna katkılarda bulunmalıyız. Ancak, nükleer silahı ilk kullanmama yükümlülüğünü, güya bunun taktik biçiminin başka bir yoldan geleneksel silahları artıracağı gerekçesiyle reddetmek akılsızlık olur. Nükleer bir savaşın, henüz karşılıklı yoğun vuruş aşamasına gelinmeden önce, herhangi bir alt düzeyde durdurulabileceğini sanan insanların sayısı hızla azalmaktadır. Ve insanlar, eğer böyle bir gruba dahil değillerse, nükleer silahı kullanma yönündeki konuşmaların saçmalıklardan başka birşey olmadığını göreceklerdir, çünkü böylesi konuşmalarda «silah» sözcüğü, nükleer silahlar için kullanıldığı zaman, anlamını tamamen yitirmektedir.

Nükleer silaha ilk başvurmama yükümlülüğünün sadece silah sistemlerine ilişkin bölümüyle kabulü bile, bizi, kaba da olsa, ilk başlangıçtaki caydırıcılığa döndürerek, «karşı güçler teorisi»ni en azından bertaraf etmiş olacaktır. Buna paralel nitelikte önlemler olarak tüm caydırıcı ek araçların dondurulması düşünülebilir ve bu da nükleer devletlerin silah depolarında önemli azalmanın ön koşullarını yaratabilir.

Sonuna kadar gerçekçi olmak istiyorsak şunu kabul etmeliyiz: Büyük Britanya halkının önemli bir kısmına Sovyetler Birliği'nin önerilerini tanıma ve bunları ciddi biçimde inceleme olanağı sağlandığı şüphe götürür. İnsanların çoğu nükleer savaş tehlikesi konusunda gereği kadar aydınlatılmış değildir ve uluslararası alanda bu konuda suçlamalar ve karşı suçlamaların neden ileri sürüldüğünü pek bilmemektedir. Birleşmiş Milletler Örgütü'ne bağlı kuruluşlar gibi, Nükleer Silahsızlanma Hareketi ve Ulusal Barış Konseyi örgütleri de şüphesiz korku ve düşmanlığın azaltılmasına yönelik her zamanki çalışmalarının bir parçası olarak, Sovyet önerilerini duyuracaklardır. Kanıma göre, nükleer silahların dondurulması, nükleer silah denemelerinin tamamiyle yasaklanması, nükleer silaha ilk başvurmama gibi açık, ertelenmez ve pratik adımlara yönelerek halk arasında pratik kampanyalar yürütmekle toplumun ileri kesimlerinde büyük değişiklikler sağlanabilir. Hükümetimizin Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda ve BMÖ'ne bağlı Cenevre Silahsızlanma Komitesi'nde takındığı olumsuz tutumdan, Büyük Britanya'da çok az kişi memnundur. Büyük Britanya'da çok taraflı görüşmelerin uzun ve verimsiz tarihini bilmeyen pek

çok insan, hükümetin Nükleer Silahsızlanma ve Barış Hareketi'ne karşı propagandada kullandığı «çok taraflı görüşmeler» terimini kullanıyor.

İşte bunun için ben, halkların aydınlatılmasına ilişkin olarak BMO'nce yürütülecek dünya silahsızlanma kampanyası ve aynı zamanda Cenevre'-de sürdürülen görüşmelerin statükosu konusunda girişimlerde bulunulmasını, ek adımların atılmasını isterdim. Bu statükonun yükseltilmesi ve görüşmelerin akışı üzerine toplumun daha iyi bilgilendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Kısaca şunu söyleyeyim ki, bundan haberdar olan sağduyu sahibi tek bir insan, önerilen kurallara karşı çıkmayacaktır. Büyük Britanya'da yaşayan bizler, öyle bir aşamada bulunuyoruz ki, genel bir bilgilendirme için ertelenmez çok daha büyük adımların atılması gereğini duyuyoruz. Nükleer silah depolarının savunma gereksinimlerini kat kat aşarak akıl almaz boyutlara ulaştığı günümüzde, nükleer silahın üretilmesi, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması üzerine ikili ve çok yönlü moratoryum uygulanmasına ilişkin öneri, son derece inandırıcı olmaktadır. Bununla birlikte ülkemizde birçok insan, silahlanma yarışının yarattığı tehlikeyi ve yüklediği ağır yükü anlasalar bile, bizim hükümetimizin BMO Genel Kurulu'nda, böylesi önemli girişimlere karşı çıktığından henüz habersizdir.

Nükleer çağın doğmasındaki sorumluluğu paylaşan Albert Einstein, Hiroşima ve Nagazaki olayından sonra, atom çekirdeğinin parçalanmasıyla her şeyin değiştiğini, ancak bizim düşünce tarzımızın değişmediğini ve bu yüzden şimdiye dek görülmedik bir yıkımın içinde hızla gidildiğini itiraf etmiştir.

Askersel bakımdan bizim düşünce tarzımız hâlâ atom çağı öncesi düzeyinde kalmıştır. Ve şimdi hepimiz için başta gelen ödev, bunu değiştirmektir. Sovyet önerileri günümüz dünyasında yapılan yapıcı önerilerin ne ilki, ne de sonuncusudur. Ancak bunlarda değerli kurallar ortaya konmaktadır. Ve eğer bunlar herkesçe kabul edilirse, yıkıma doğru körü körüne ve çılgınca gidişin durdurulması sağlanabilir.

GERÇEKÇİ BİR YOL

Bohuslav Kucera

Çekoslovakya Sosyalist Partisi Başkanı

Çekoslovakya Avrupa Güvenliği ve İşbirliği Komitesi Başkanı

Sovyet yönetiminin girişimi çok büyük bir dikkatle ele alınmalıdır. Devletler arası ilişkilerin, özellikle iki başlıca askersel-politik gruplaşma olarak, NATO ve Varşova Antlaşması Örgütü'ne dahil olanlarının arasındaki

ilişkilerin büyük ölçüde nükleer silaha sahip devletlerin izlediği politikalara bağlı olduğu karmaşık bir uluslararası ortamda yaşıyoruz. Tüm nükleer silaha sahip devletler politikalarını, Konstantin Çermenko tarafından formüle edilen norm ve ilkelere oturtsa, günümüzde dünya koşullarında nasıl köklü bir değişikliğin olacağı her düşünen insan için açıktır. Çünkü bunlar, gerçekte uluslararası durumda belirleyici düzeyde olumlu sonuçlara yol açabilecek temel önlemleri kapsamına almaktadır.

Sovyetler Birliği'nin girişiminin diğer bir açıdan da son derece önemli olduğunu eklemek isterim. Sovyet yönetiminin girişi tüm dünyaya şunu göstermektedir: SSCB yalnız nükleer tehdidin boyutlarını çok iyi bilmekle kalmıyor, aynı zamanda, tüm katılanların iyi niyeti koşuluyla, felaketin önlenmesi için atılacak ortak adımlar da öneriyor.

Bir tür nükleer sorumluluk yasası şeklini almış olan nükleer devletler arasında ilişki normlarına uymak zorunludur, çünkü her şeyden önce yaklaşık kırk yıldır nükleer çağda yaşıyoruz. Aslında, bilim adamları bu çağa daha önce girdiler, ama bunun korkunç askersel çehresi, insanlığın önüne 1945'in 6 Ağustosunun erken saatlerinde, Hiroşima'ya ilk Amerikan bombası atıldığında çıktı. Birkaç saniye içinde, bu bomba onbinlerce insanı öldürdü, ya da ağır şekilde yaraladı. Onbinlercesi radyasyonun etkisiyle öldü. İlk nükleer saldırının korkunç bilançosuydu bu. Tabii buna 9 Ağustos 1945'te, Nagazaki'ye yapılan ABD nükleer saldırısı sırasında yaşamını ya da sağlığını kaybeden insanları da eklemek gerekiyor.

İşte bunları hangi koşulda olursa olsun unutmaya hakkımız yoktur.

Yine nükleer silaha sahip devletlerin şimdi ilk atom bombalarının tahrip güçlerine kıyasla katkat fazla olan çeşitli tiplerden binlerce birim öldürücü silaha sahip olduklarını sürekli akılda tutmalıyız. Nükleer bir çatışmanın o dehşet veren sonucunun resmini çizmeye kalkacak birinin hayal gücünün çok geniş olması gerekir. ABD strateji uzmanlarının ve politikacılarının, «sınırlı» bir nükleer çatışmadan ya da «kazanılabilir» bir nükleer savaştan söz etmeleri anlamsızdır.

Şuna derinden inanıyorum ki, eğer nükleer silaha sahip devletler, Sovyetler Birliği tarafından önerilen barış yasasına uymayı kabul ederlerse, bu nükleer bir çatışma tehditini ortadan kaldıracaktır. Uluslar arasındaki karşılıklı güvenin düzeyi yükselecektir; öne çıkan konular üzerinde görüşmeler yürütmek daha kolaylaşacaktır; karşılıklı işbirliğini daha hızlı ilerletmek olanaklı olacaktır. Biz Avrupalılar için, bu aynı zamanda, hiçbir nükleer alevlenmenin kitamızı yoketmeyeceği umudu demektir.

Son birkaç yıl, kamuoyunun savaş, öncelikle de nükleer savaş tehlikesi sorunda oldukça hassas olduğunu gösterdi. Ben kapitalist ülkeleri sık sık ziyaret eder, parlamento üyeleriyle, politikacılarla, parti ve

sendika yöneticileriyle, toplumun değişik tabakalarının, çeşitli mesleklerin temsilcileriyle görüşürüm. ABD ve Batı Avrupa ülkelerinde egemen çevrelerce reklam edildiğinin ve yayıldığına aksine, güç konumlarından kalkan bir politikayı herkesin onayladığı gerçek dışıdır.

Bu ülkelerde, nükleer bir çatışmaya yol açabilecek türden tüm maceracılığı reddeden öndegelen politika ve toplum adamları vardır. Nükleer tehditin önüne geçilmesi için kararlılıkla davranan Batı Avrupa'daki geniş yığınların tutumu budur. Nötron silahına, daha sonra Amerikan ilk vurmuş roketlerinin konumlandırılmasına karşı gösterilen geniş direnişi belirtmek yeterlidir. Aralarında Sosyalist Enternasyonal'in de bulunduğu birçok toplumsal hareket ve örgüt savaş karşıtı girişimlerde bulunmaktadır.

Sovyetler Birliği'nin nükleer güçler arasındaki ilişkiler için önerdiği normların duyurulmasında Avrupa güvenliği için hareketin yapabileceği çok şey vardır. Stockholm'de karşılıklı güveni artırıcı önlemlerin tartışıldığı günümüzde, bu normların benimsenmesinin yalnız nükleer güçler arasında değil, daha geniş bir çevrede de politik güvenin düzeyinin yükseltilmesinde büyük bir anlamı olacaktır. Bir de nükleer silah üretme yeteneğinde olan ya da görece yakın bir gelecekte bunu elde edecek ülkelerin varlığı sorunu vardır. Bu açıdan, hangi biçim altında olursa olsun böylesi silahların çoğaltılmasının önüne geçmenin, böylesi silahların bulunmadığı ülkelere konumlandırılmasından ya da devredilmesinden geri durmanın, nükleer silah yarışının, uzay da içinde, yeni alanlara yayılmasından sakınmanın ne kadar önemli olduğu, aksi takdirde bu yarışı sınırlandırma ve sona erdirmeye üzerine gelecek görüşmeleri yürütmenin daha da zor olacağı ve Avrupa da içinde, dünyada olanaklı en geniş nükleer silahlardan arındırılmış bölgeler oluşturma olasılığının dinamitlemiş olduğu kavranabilir.

Başka bir yön de silahlanma yarışının uzaya yayılmasını engellemektir. ABD daha şimdiden uzayın militarizasyonunu planlamaktadır. Nisan başlarında, Başkan Reagan, uydu vuran silahların yasaklanması anlaşması üzerine SSCB ile görüşme niyetinde olmadığını tekrarladı. Reagan her zaman uzayda yüksek teknolojinin, örneğin lazer topları ve panzerlerinin kullanılacağı, roketsavar savunma sistemleri geliştirilmesinden yana olduğunu açıklamıştır. Benim görüşüne göre, silahlanma yarışının uzaya sıçramasını engellemek için, nükleer silaha sahip devletler olanaklı en kısa zamanda bir anlaşmaya varmalıydılar. Hızla gelişmesine tanık olduğumuz teknoloji, hayal edebileceğimizin ötesinde bir tehlike yaratabilir.

Sovyetler Birliği'nin somut önerileri, nükleer bir tehdidin önüne geçmenin gerçekçi bir yoldur. Bu tehdit, nükleer sorumluluk yasası, Çin'de içinde tüm nükleer güçler tarafından kabul edilirse azalacaktır. Son za-

manlarda, Washington'dan, diyalog, görüşme arayan birçok açıklama duyduk. Ancak sözler eylemle desteklenmelidir, ve Sovyet önerileri bu yönde adım atılmasına olanak veriyor.

Tüm ülkelerden iyi niyetli milyonlarca insan, eğer Sovyetler Birliği'nin önerdiği normlar nükleer devletler arası ilişkilerde uygulamaya sokulur ve bağlayıcı kılınırsa, barış davasının elle tutulur biçimde güçlendirilmiş ve uluslararası gerilimin azaltılmış olacağını hissediyor. Bu milyonlar, uluslararası işlerden tüm zorbalıkların dıştalanmasını ve nükleer çağda güç konumlarından kalkan bir politikanın tüm insanlığa bir trajedi getireceğinin anlaşılmasını istiyorlar. Devletler arasındaki ilişkilerin mantık teminde yeniden yapılandırılmasında çağ açan bir adım olan Sovyet girişimine verilen yanıtları yayınlayarak, dergi, kamuyounun bu girişimi daha yakından tanınmasına ve barış güçlerini nükleer bir savaş tehditinin kaldırılması savaşımındaki görevlerini daha iyi anlamasına yardımcı olduğu inancındadır.

Emperyalizmin politikasına kesin karşı koyuş

Maksim Gremetz

*Fransız Komünist Partisi
Politik Büro üyesi, MK Sekreteri*

Bu yılın başlarında Fransa'da oluşan sosyal-ekonomik durumun ağırlığını ve sağcı güçlerin ve işverenlerin ortaklaşa yürüttükleri saldırıyı göz-önünde bulundurarak Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 17-19 Ocak tarihleri arasında yapılan Plenumuna katılanlar dikkatlerini bu sorunlar üzerinde yoğunlaştırdılar. George Marchais'nin raporunda da bu sorunlar ele alındı. Plenum, aynı zamanda uluslararası durumla, barış ve silahsızlanma ile ilgili sorunları da ele aldı. Bu sorunlar kuşkusuz ülkede düşünceler arasındaki keskin çatışmanın merkezinde yer alıyor ve halkımızda ve tüm diğer halklarda kaygı yaratıyor.

Uluslararası arenadaki yeni olguları derinliğine inceleyerek, Plenum şunu belirtti: «Emperyalizmin başlattığı ve FKP'nin son kongrelerinde çözemediğimiz karşı-saldırı, temel uluslararası güçler dengesini değiştiremedi. Bu saldırı halkların kararlılığının ve savaşım ruhunun güçlenmesine yol açtı. Gelişen olaylar, güçler dengesinin toplumsal ilerleme güçlerinden yana olmağa devam ettiğini açıkça doğruluyor. Bu, karmaşıklıklara ve sık olarak da sınıf savaşlarının sertliğinden kaynaklanan kimi zorluklara karşın böyle kalıyor.

Bizim böylesi bir sonucu çıkarmamızı olanaklı kılan nedir?

Bu sonuca, emperyalizmin stratejisinin, onun özelliklerinin ve amaçlarının, sistemindeki bunalımın ve halkların çeşitli biçimlerdeki savaşım-larının çok yönlü çözümlemesiyle varıldı.

EMPERYALİZMİN STRATEJİSİ

Reagan'ın üç yıllık başkanlığından sonra, elbette, bu en güçlü emperyalist devletin politikasının kimi unsurları belirlenebilir. Reagan, elbette, emperyalizmin karşı saldırısının başlatıcısı değildir, ancak buna tehlikeli sonuçlarla dolu yeni bir ivme ve bütünlük kazandıran odur.

Bu politika, ABD'nin dünya çapındaki yaşamsal çıkarlarını savunmayı ve SSCB ile kaçınılmaz çatışmaları öngören resmi doktrin üzerine oturtulmuştur. Bu politika, yeryüzünün tüm bölgelerinde çıkan tüm sorunların ve keskinleşen gerilimler ve çatışmaların güce dayanarak çözmek amacıyla ABD varlığını öngörmektedir.

Bu, askersel üstünlük sağlamaya, silahlı harcamlarını görülmemiş düzeyde artırmaya, yeni nükleer silahlar üretmeye, uzayın militarizasyonu hazırlıklarına ve Cenevre görüşmelerinin kesilmesini ve gelişmelerde bir diğer tehdit edici değişimi belirleyen «Pershing-2» roketlerinin konumlandırılmasına girişme gibi tehlikeli bir karara öncelik veriyor.

Bu, yeryüzünün Avrupa dışındaki bölgelerinde, stratejik olarak nitelenen bölgelerde hakimiyeti korumayı ya da yeniden kurmayı amaçlayan bir çatışma politikası yürütülmesini dayatmaktadır. Bununla, tabii, Grenada'ya silahlı müdahale ve Nikaragua ve El Salvador üzerinde dolaşan tehlike ile Orta Amerika ve Karayipler, Ortadoğu'daki ve Türkiye'deki, Güney Afrika'daki ve Güneydoğu Asya'daki davranışlar kastedilmektedir.

Burada söz konusu olan bu bölgelerde ve kimi öteki bölgelerdeki diktatörlük rejimlerinin yığınsal olarak desteklenmesi ve bunların «bölgesel jandarmalar» olarak kullanılmasıdır.

Gelişmekte olan ülkelere karşı, ABD, başlıca uluslararası şirketlerin çıkarlarını garanti altına almak ve politik yarar sağlamak için özellikle Uluslararası Para Fonu'ndaki (IMF) ve Dünya Bankası'ndaki (IBRD) hakim konumlarına dayanarak ekonomik ve mali baskılara başvurmaktadır.

ABD eğer uluslararası kuruluşlar içinde yatılırsa aynı UNESCO'da yaptığı gibi kapıyı çarpıp çıkmada, ya da bu kuruluşu işlemez hale getirmede tereddüt göstermemektedir.

Batılı ülkelere ilişkin olarak, aşırı değerinde dolar ve yüksek faiz hadleri, ve diğer ticari uygulamalar yoluyla bir tür ekonomik savaş yürütmektedir.

Son olarak, ABD yaptırımlar, COCOM'u (1) yeniden faaliyete geçirme ve silahlı yarışını hızlandırma yoluyla, sosyalist ülkelerin ekonomilerine darbe indirmeye çabalamaktadır.

Emperyalizmin politikasının ve son uluslararası gelişmelerin çözümlemesi, ABD'nin günümüzdeki stratejisinin iki amacını ortaya koyuyor: Bir yandan, bölgesel askersel birliklerde saldırganlığı öne çıkarma yoluyla, sosyalist ülkelerin üzerinde askersel baskı uygulamak. NATO'yu ele alırsak, bu, son olarak, kimi Batılı bağlaşıkların bağlaşıklık anlayışı, bunun uygulamasının ve özünün çevreni konusunda kendi kendilerine sorular sormaya başlaması sonucunu doğurmuştur.

Öte yandan halkların bilincini etkilemek, eylemlerini etkisiz kılmak ve onların artan ilerleme ve sosyal adalet, özgürlük ve ulusal egemenlik istemini, emperyalizmin egemenliğine zarar vermeyecek bir çerçevede tutmaktır.

(1) Sosyalist ülkelere yapılan ihracatı kontrol eden koordinasyon komitesi. (Not Red.)

Son dönemde özellikle tırmanan ideolojik savaşın temel nedeni budur.

Bu savaş, «Sovyet yayılcılığı» heyulası ve «kötülük imparatorluğunun tehditleri» gibi korkutucu oyunlarla, emperyalizmin yürüttüğü stratejiyi kamuoyunun gözlerinden gizlemek amacıyla tasarlanmıştır.

Bu stratejinin sonuçları nelerdir?

Birincisi, gelişmelerin üstünkörü bir incelenmesi bile, bu stratejinin barış ve uluslararası güvenlik için tehlike oluşturan bir durum yarattığını açıkça ortaya koyuyor. Emperyalistler, yumuşama döneminin kendi çıkarına ters düştüğü sonucuna vararak, bilinçli olarak gerilimleri tırmandırıyorlar; bunun sonucu olarak, uluslararası iklim gittikçe kötüleşiyor ve gerçek bir bölgesel çatışmalar tehditi vardır. Bu nedenle, bu stratejinin tehlikeleri hiç bir durumda küçümsenmemelidir.

İkincisi, bu gerilim ve çatışma politikası, emperyalizmin gücünün kanıtı değildir. Bu, gerçekte, emperyalizmin uğradığı yenilgilere, kendi egemenlik sistemini koruma savaşımında yüzyüze geldiği artan ve ortaya yeni çıkan zorluklara yanıt verme denemesidir.

Bunlar başlıca üç türden zorluklardır: Kendi bunalımı, halkların savaşımı ve bu savaşımı güçlendiren (potansiyel olanakları hiç de tükenmez olan) sosyalist ülkelerin gelişmesi.

EMPERYALİZMİN BUNALIMI VE HALKLARIN SAVAŞIMI

Bunalımın çapına ilişkin olarak, ulaştığı boyutları, Reagan'ın çizgisinin ABD'nin kendisinde emekçi halk üzerindeki insancıl, sosyal ve ekonomik etkilerini kapitalist Avrupa ülkelerinde yürütülen sıkı tasarruf politikalarını gösteren kimi resmi rakamları MK plenumuna sundum. Böylesi bir politika kapitalist dünyada yıllardır uygulanıyor ve denilebilir ki, hastalıklı ekonominin gerek duyduğu ilaç olamıyor, olmanın uzağında, sonuçta, bu ülkelerde zaten zorlu olan durumu yalnızca daha da kötüleştirmektedir.

Geçen dönemde yeni bir olguyu vurguladık. Bu, kapitalist ülke halklarının şimdiye kadar olduğundan daha kararlı olarak bu yönelimlere karşı savaşıma katılmasıdır. Bu, emekçi halkın haklarını savunma kavgasında ve bu ülkelerde, sık sık büyük boyutlar kazanan ya da buna aday olan sosyal çatışmaların artan sayısında ifadesini buluyor.

Sosyal çatışmaların çapının nicel bakımdan büyümesinde, yeni bir nitelik vardır. Yakından bakıldığında görülür ki, bütün bunlar gittikçe artan bir şekilde geleceğin başlıca toplumsal konularına kafayorma ve kapitalist sistemin yalnızca azdırdığı sorunlara bir çözüm arama gereğini

yansıtmaktadır. Bu, belirli ölçülerde politika alanında da dile getirilmektedir.

1983'teki halk hareketini ele olarak, tüm kıtalarda ve toplumsal ve politik sistemlerine bakmaksızın tüm ülkelerde halkların barış ve silahsızlanma için genişleyen savaşımına işaret ettik; bu sürecin derinliğini ve sürekli niteliğini vurguladık.

Halkların kurtuluş hareketi şiddetlenmiştir ve savaşimleri, amaçları, biçimleri, nitelikleri ve içerikleri daha çeşitlenmiştir.

Orta ve Latin Amerika, Afrika, Ortadoğu ve Güneydoğu Asya'daki savaşların ayrıntılı bir çözümlemesi neyi gösteriyor?

Her şeyden önce yeni bir nitelikte belirlenen bu savaşımın, giderek daha geniş ölçüde emperyalizmin saldırgan planlarına karşı çıkan, ya da kendi kaderini tayin etme ve egemenlik hakkını savunan, IMF'lerin dayatmalarını reddeden, içinde bulundukları koşullara ve yeni sömürgeci politikalara karşı toplumsal protestolarını dile getiren, ya da diktatörlük rejimlerine boyun eğmeyi reddettikleri için döğüşen halklar tarafından yürütüldüğünü gösteriyor.

Somut ulusal ya da bölgesel çerçeve içinde ortaya çıkabilen gelişmenin eşitsizliği, farklılıkları ve çelişik yönleri olgusunun ötesinde, emperyalizm birçok zorlukla karşı karşıya kalıyor ve böylece emperyalizmin stratejisi başarıya ulaşamıyor ve halkların savaşımının yeterince güçlü olduğu her durumda da geri çekilmek zorunda kalıyor.

Emperyalizmin karşılaştığı ve onun için büyük endişe kaynağı olan üçüncü türden zorlukları daha detaylı ele alalım. Emperyalizm için endişe kaynağı olan sosyalist ülkelerin gelişiminin sonuçları yeni yeni başarılar sağlama perspektifleridir.

Fransa'da şimdi bir yandan sosyalist ülkelerin gerçekleri, yeri ve rolünün değerlendirilmesi önemli ölçüde uluslararası durumun genel bir değerlendirilmesinin parçası olarak ele alınmakta, öte yandan bunların ne olduğu ve ne yaptıkları üzerine keskin bir ideolojik ve politik savaş gitmektedir.

Sağ kanat güçleri ve sol'un bir bölümü, kampanyalarını şu üçlü belge altında yürütüyorlar: Sosyalizm «özgürlüklerin baskı altına alınmasıdır», sosyalizm «ekonomik çöküştür», sosyalizm «savaştır». Bu, şu eşitliğin sürekli tekrarı eşliğinde yapılıyor: «FKP eşittir Moskova». Bu kampanyanın Fransa'da, başka yerlerde olduğundan daho yoğun yürütülmesinin bir nedeni vardır: Açıktır ki, bu, hükümette komünist bakanların varlığına karşıdır ve onların dışarıda bırakılmasını amaçlamaktadır.

Daha geniş planda ele alırsak, burada söz konusu olan emekçileri sosyalizmin «ekonomik başarısızlık» demek ve, dahası, «kötülüklerin kay-

nağı» olduğuna inandırmak, bunalımın dünya çapında bir olgu olduğunu, hiç bir ülkenin bundan kurtulamadığını kanıtlamaktır. Dolayısıyla emekçilere bunalımın kaçınılmaz bir olgu olduğunu, bu durumda şimdi yaşadığımız sistemin kabul edilmesinin daha iyi olacağını aşılacaktır. Bu kampanya ile bizim önerilerimizin inandırıcılığı üzerinde, Fransız biçimi sosyalizmle bunalımdan çıkış projemiz üzerinde kuşku yaratmak isteniyor.

Biz tüm bunlara kesin biçimde karşılık vermeye karar verdik. Hem yaşamın gelip dayandığı yer açısından, hem de bu kampanyanın çeşitli iddialar nedeniyle sosyalist ülkelerdeki yaşamın gerçeklikleri ile bu kampanyanın uydurmaları arasında büyüyen uçurum nedeniyle böyle yapmak için her nedene sahibiz.

Ekonomik çöküş. Olgular ve rakkamlar, objektifliği kuşku götürmeyen kaynaklardan edinilenlerle birlikte, değişik sosyalist ülkelerde iddia edilenlerin tersi bir durum olduğunu ortaya koyuyor. Böylece, BM Avrupa Ekonomik Komisyonu, sosyalist ülkelerin «ekonomilerinin gözle görülür şekilde iyileştiğini» söylüyor. Sosyalist ülkelerdeki bu genel yükseliş, varolan kazanımları sağlamlaştırıyor ve daha yenileri için elverişli koşullar yaratıyor.

Kampanyanın diğer bir yönüne, «özgürlüklerin bastırılması» iddiasına karşı bir saldırı yönlendirmek için de her nedene sahibiz. Trajik bir şekilde sosyalist toplumların gerçekliklerini yanlış yansıtmış ve gelişmelerine zarar vermiş olan, kişiye tapmaya ilişkin kavramları ve uygulamaları hiç bir çekince koymadan mahkum ettik. Merkez Komitemiz şu hatırlatmayı yaptı: «Nerede olursa olsun, politik sorunların çözümü için, idari önlemler alınmasını, uzlaşmasız mahkum ediyoruz.» Ancak böylesi uygulamaların açıkça geriletici olduğu olgusundan farklı olarak, bu alandaki gerçekliklerin, bizde kimilerinin inandığı gibi sosyalist ülkelerin geniş bir hapisane olduğu görüşüyle kati surette hiç bir ortak yanı yoktur.

Kendilerini «yargıç» olarak atayan kimilerinin, çok açık bir şekilde, bu ülkelerin yaşamında ve partilerin faaliyetlerinde gelişen süreçleri görmezlikten geldiklerini ortaya koyduk. Bunlar, uygulanan ekonomik reformlar konusunda, sendikaların ve toplumsal örgütlerin önemi ve rolü, politik kurumlar, seçim sistemleri, devletin ve partinin rolü üzerine tartışmalar konusunda, ya da çok sayıda insana temel haklarını ve özgürlüklerini yalnızca sosyalist kuruluş yoluna girilmesinin vermiş olduğu olgusu konusunda söz etmiyorlar.

Sosyalist ülkelerdeki gerçeklikleri aktif savunmak, bu ülkeleri yer yüzündeki cennetler olarak sunmaya varan eski yaklaşımımıza döndüğümüz anlamına mı geliyor?

Elbette gelmiyor. Söylediğim gibi, kongremizde sosyalist ülkelere karşı iyi düşünülp taşınılmış bir yaklaşım formüle edilmişti.

Fransız tarzı sosyalizme götürecek kendi demokratik yolumuzu belirlerken klişe kavramları reddettik ve varolan sosyalizmin deneyimine bu toplumlardaki gelişmeleri ve çelişkileri, hiç bir ön yargıya dayanmadan, gerçekte olduğu gibi derinlemesine çözümledik.

Bu ülkelerin sorunları vardır ve bunlar çeşitli niteliklidir. Bunlar sosyalist ülkelerin partileri tarafından da açık olarak ve sık sık belirtilmektedir.

Bu sorunları anlama ve niteleme, köklerini çözümleme çabalarımız, hiç bir şekilde, gelişmelerinin yeni bir devreye girdiği görülen sosyalist devletlerin kaydettiği reel sonuçlara gölge düşüremez.

Kendi payımıza, sosyalist uygulama üzerine bir tartışma, gerçeklikler çerçevesinde, ne karikatüre ne de küfüre yer vermeyen ciddi ve iyi delillendirilmiş bir tartışma arzuluyoruz. Böylesi bir tartışma için gereken çabayı göstereceğiz.

Son olarak, Merkez Komitesi Plenumunda, raporun bu bölümünde, Çin'de-iç koşullar olarak-yürüyen değişikliklerin ve aynı şekilde dış politik konumlarındaki kimi olumlu değişikliklerin değerlendirmesini de yaptım. Bu dünya güçler dengesi üzerinde, ve dolayısıyla, bir parçası Çin'i SSCB'ye karşı kullanmak üzerine temellendirilmiş olan ABD'nin stratejisi üzerinde büyük sonuçlar doğurabilir.

Bu iki sosyalist ülke arasındaki ilişkilerin gelecekteki gelişmesi üzerinde peşin hükümde bulunmadan, ABD emperyalizmi tarafından bunu yavaşlatmak için gösterilen çabaların, bu sürecin sonuçlarından büyük kaygı duyduğunuzun kanıtıdır.

Sonuç olarak, emperyalizmin karşılaştığı zorluklar büyüktür, ancak onun artan saldırganlığı gözönüne alındığında, güçler dengesinin ilerleme için elverişli olduğunun ifadesiyle yetinmek zararlı olacaktır. Bu yaptığımız ikinci önemli değerlendirmedir.

Emperyalizmin bu planlarının bozulması ve yeni ilerlemeler kaydedilmesi ancak, tüm ilerleme, barış ve demokrasi güçlerinin etkin bir şekilde birleşmesi ve savaşımıyla olanaklıdır.

Bu geniş hareketin bir parçası olarak, komünistlerin savaşımını bu içeriğin dışında düşünmek olanaksızdır. Bu bağlamda, Merkez Komitesi başlıca üç amacı formüle etti: Barış ve silahsızlanma için, yeni bir uluslararası düzen için ve çatışmaların çözümü için savaşım.

Sonuç olarak, burada yalnızca barış ve silahsızlanma için savaşımı ele alacağım. Bu, gerçekte, Avrupa'ya yeni nükleer roketlerin konumlandırılmasının ardından gelen silahlanma yarışının yeni tırmanışı gözönüne alınırsa büyük bir amaçtır. Bu durumda, inanıyoruz ki, Batı'da ve Doğu'da nükleer silahların dondurulmasının sağlanması ve tüm devletler için gü-

venlikle birlikte silahların en alt düzeyde dengeli bir indirimi getirecek ciddi uluslararası görüşme koşullarının yaratılması için gereken her şey yapılmalıdır.

Çeşitli hükümetler ve başlıca politik, toplumsal ve dinsel güçlerce bununla ilgili düşünce ve öneriler öne konmuştur. Bunların incelenmesi gerekmektedir.

Fransa barışın korunmasında olumlu bir rol oynayabilir. Bu savaşım, inanıyoruz ki, tüm diğerlerinin olduğu gibi, ülkemizin güvenlik hakkından ayrılmaz, ve bu da nükleer caydırıcılığını gerektirdiği düzeyde tutması ve modernleştirmesini getiriyor. Ne ki, olumlu önerilerin ve olanakların somutlaştırılması açısından, Fransa'da ve tüm dünyada en geniş halk hareketinin sürdürülmesi ve geliştirilmesi olağanüstü önem taşımaya devam ediyor.

Bu anlamda, olanaklı en düşük düzeyde dengeli silah indiriminde somut sonuçlar sağlanması için, Fransız komünistlerinin (savunucuların politik görüşlerine bakmaksızın) ulusal ya da uluslararası tüm girişimlere katkıda bulunmaya hazır olduklarını tekrar vurguladık. Zamanımızın korkunç sorunları olmaya devam eden açlık, yoksulluk ve geriliğin yenilmesinde çok yararlı olabilecek fonların şimdi silahlara harcanıyor olması gözönüne alınırsa, bu daha da gerekli ve ivedidir.

İç politik konularda olduğu gibi, Fransız Komünist Partisi'nin dış politika çizgisi de açıktır: Her durumun titiz bir çözümlemesi temelinde, bir barış, adalet ve özgürlük dünyası yaratmayı, kısacası, insan haklarını tüm ülkelere yayılmış görmeyi amaçlayan tüm erkek ve kadınları savaşıma katma yeteneğinde etkin öneriler formüle etmek.

Teori alanında antikomünizm (*)

Ernst Wimmer

Avusturya Komünist Partisi

MK Politik Büro üyesi

Antikomünizm sayısız biçimlere bürünmekte, her türden zenginlere, bay-lara hizmet etmekte ve her zaman emekçilerin zenginsiz yaşama, eşit haklılar arasında özgür olma istemlerine karşı çıkmaktadır. Büyük bir bölümü kanla bulanmış kirlı bir tarihi olan antikomünizmin içyüzünü açığa vurmanın kendi moral, politik ve teorik yönleri vardır. Onun tarihteki ger-çek rolünü ortaya koymak, değişik ülkelerde ve tüm dünyada onun adına ve onun uğruna işlenen cinayetleri sergilemek, gözlerini komünistlere kar-şı kin bürümüş olanların daha nice cinayetler işleyebileceklerini anlamaya yardımcı oluyor. Antikomünizmin en etkin panzehiri budur.

Antikomünizmin devrimci işçi hareketi ve bilimsel komünizm ile birlikte ortaya çıktığı söylenir. Bu doğrudur. Ama şöyle demek daha doğru olur: Emekçilerin sınıf savaşımının daha ilk aşamasında bu dünyanın güçlöleri «komünizm hayaleti»ni kovuşturmaya başladılar. Onlar, ortaçağdan kalma tüccar ve zanaatçı birliklerinin (loncaların), atölyelerin ortadan kaldırıl-ması, serbest rekabete izin verilmesi gibi bir zamanların ilerici burjuva istemleri karşısında bile deliye dönüyorlardı. Kendi ayrıcalıklarına yönelik her tehlikeyi her zaman moral normlarına, mülkiyete ve özgürlüğe karşı bir saldırı, «insanın doğası» üzerinde bir zorbalık olarak göstermeye çalışmışlardır.

Oluşmuş bulunan antikomünizmin, işçi sınıfının kapitalist topluma karşı yürüttüğü savaşım kadar eski olduğunda hiç kuşku yoktur. Antikomüniz-min önemli bir niteliği daha burada ortaya çıkmaktadır: *Antikomünizm toplumun ileriye doğru gelişmesine karşı bir tepkidir, gericiğin simgesi-dir*. Antikomünizm ta baştan, bağımsız politik güç olarak ortaya çıkan örgütlü işçi hareketine, işçi sınıfının bilimsel görüşüne, Marksizme ve sınıf savaşımında dayanışmaya karşı yöneliktir. Rusya'da Ekim Sosyalist Dev-rimi'nin etkusuyla uluslararası işçi hareketi ilk kez devrsetsel bir temele kavuştuktan sonra antikomünizmin önemli bir bölümünü antisovyetizm oluşturmaya başladı. Antisovyetizm toplumsal sistem olarak sosyalizme ve özellikle onun en güçlü kalesi Sovyetler Birliği'ne karşı yöneliktir.

(*) Günümüzde antikomünizmin özellikleri ve eğilimleri üstüne yazılar yayınlanmaya devam ediyoruz (Bak: Michael O'Riordan. Antikomün-izm ve savaş tehlikesi. «Barış ve Sosyalizm Sorunları», 1984, Sayı 3, Hans Pirsch. Çatışma stratejisinde «psikolojik savaş». BSS, 1984, Sayı 5.

Bugün artık antikomünizmin az ya da çok ardıcıl antiemperyalist nite-likteki her ulusal kurtuluş hareketini de hedef alması, Reagan'ın komünizmi «kötülük odağı» olarak gören tezinden hareketle ABD emperyalizminin en gerici çevrelerinin askersel üstünlük sağlayıp kendi iradesini tüm öteki ülke ve halklara dayatmaya ve tarihin gidişini geri döndürmeye çabalaması, kendine özgü bir mantığa sahiptir. Geçen on yıl şunu doğruladı: Ulusal çapta ve uluslararası alanda politik, sosyal ve ekonomik güçler ortasındaki değişiklikler, antikomünizmin tepkisine, onun eski, unutulmuş türlerinin canlandırılmasına, yenilerinin belirmesine yol açtı.

Antikomünizme karşı savaşımда devrimci partilerin önüne birçok sorun çıkıyor. Bu savaşımда burjuva ve sosyal-reformist partilerin *antikomünist politikaları, antikomünist önyargıları*, burjuva yığın bilincine sızan *klişe ve stereotipleri teorik antikomünizmle karıştırmamak* önemlidir. Teorik antikomünizmin uzmanlık alanı Marksizm-Leninizm öğretisiyle, komünist partisinin programı ile teorik savaşım, devrimci hareketin ve sosyalist toplum kuruculuğunun deneyimini çarpıtmaktır. Teorik antikomünizm, bilimsel sosyalizmin teori ve partiğine karşı iftiranın daha geniş çapta yayılması ve etkisinin artması için koşullar yaratılıyor. Teorik antikomünizm aynı zamanda emperyalist burjuvazinin ve onun hempalarının en değişik antikomünist uygulamalarına gerçekler hazırlıyor ve bunları haklı göstermeye çalışıyor.

Antikomünizmin tüm bu yönleri arasında sıkı bir bağ vardır, biribiriyle en dolaysız bir etkileşme içindedir. Örneğin, bugün burjuva teorisinin «son sözü» sayılan şey daha yarı basitleşmiş, «popülarize edilmiş» biçimiyle televizyonların ekranlarında ve gazetelerin sayfalarında görülecektir. Bu nedenle, teorimiz ile günlük pratik çalışmalarımız arasında ayrılık belirmesi, komünistlerin ideolojik-politik eylemlerinde ajitasyon-propaganda yanının zayıf olması ya da hiç bulunmaması halinde antikomünizme karşı savaşımın etkinliği azalmaktadır.

Bugünkü eylemlerimiz bizi başka bir sorunla da karşı karşıya getirmektedir. Avusturya'da burjuva politik sisteminin bir parçasını oluşturan üç politik partinin her biri, kendi dünya görüşüne ve sosyal-politik programına sahip olduğunu iddia ediyor. Burjuva partisi olan Halk Partisi «partnörlük toplumuna» bağlılık yeminleri ediyor. Sağcı Avusturya Özgürlükçü Partisi, «tutucu-değersel unsurları» ile birlikte «liberal düzene» bağlılığını aralıksız vurguluyor; insanın ne kadar daha az sosyal yükümlülükleri varsa, o kadar daha özgür olduğunu iddia eden geçen yüzyıldan kalma burjuva mantığını kılavuz ediniyor. Sosyalist Parti, «sosyal demokrasi»yi savunuyor, «sermayeyle partnörlük» yolunda herhangi bir sihirli yöntemle buna ulaşmayı ümit ediyor.

Bununla birlikte bu özgül ideolojik konumlardan her birinde ya da «yönlendirici ülküler»de (ki bunları görebilmeliyiz) antikomünizmin *başlıca bile-*

şenleri ifadesini bulmaktadır. Sözde aralarında dünya görüşü bakımından uçurumlar bulunan bu üç partinin tümünün de antikomünizmin teorik silahlığından çoğu kez benzer ve hatta aynı silahlara başvurmaları, oldukça ilginçtir. Onlar için reel sosyalizm «totalitarizm» demektir, kapitalizm ise demokrasiyle eşdeğerdir.

Bu partilerin ortak antikomünist konumlarda olması, bunlar arasında rekabeti dışlamıyor. Onlar özellikle kazanın başında en iyi yeri, en büyük kepçeyi kapmak için birbiriyle kıyasıya savaşıyorlar. Antikomünizmin temel dayanaklarının dokunulmaz olduğu yolunda aralarındaki gizli anlaşma onların bu kavgasından üstün geliyor. Hatta, antikomünizm partiler arasında *rekabet konusu* oluyor. Onların liderleri, komünizm karşısında en güvenilir «kalkan olma» şerefi için birbiriyle yarışıyor. Bu partiler arasındaki tüm farklara karşın, tek reel toplumsal alternatif olan sosyalizmi yadsıma, bundan da öte, onu karalama yarışı, tüm teorik ve dünya görüşündeki özgünlüklere bakmaksızın bu partilerin yöneticilerinin ortak yönünü, onların «süper ideolojisini» oluşturuyor.

En etkin antikomünist efsaneler arasında komünistlere göre komünist *olmayan* herşeyin *antikomünist* olduğu iddiası yer alıyor. Eğer bu gerçekten de böyle olsaydı, antikomünistlerin tüm komünist olmayanları kazanmak için çekmek istedikleri bu çizgiyi kabul etmekle komünistler bağışlanmaz bir hata işlemiş olurlardı. «Karşıdaki düşman ne kadar daha çoksa, şerefın de o kadar büyüktür» şeklindeki asker özdeyiminde elbette bir gerçek payı vardır: Çok sayıda düşmanın baskısına dayanmak, bir onur kaynağıdır. Ama, koşullar uygun olandan daha fazla düşmanı olmak, olmadığı yerde düşman görmek, hiçbir devrimci için övünülecek bir şey değildir.

Hangi türden olursa olsun, antikomünizmin ülkemizde önemli bir politik faktör durumuna gelen barış hareketi içinde karışıklık ve anlaşmazlık yaratmaya çalışmaması, bir mucize olurdu. Bu amaçla antikomünistlerin başvurdukları ve burjuva basını, radyo ve televizyona hemen söz-belgi durumuna getirilen çarpıtmaların haddi hesabı yoktur. Bunlardan birine değinelim. Ele alacağımız örnek, komünist *olmayanlarla* antikomünistler arasındaki, yukarıda sözü edilen farkları anlamak için özellikle önemlidir. Reagan'ın komünizmi «kötülük odağı» olarak tanımlayan savını bugün artık daha düne kadar kimi koşulla da olsa kabul edebilecek olan binlerce insan reddediyor. Reddediyor, çünkü şunun bilincine varmış bulunuyorlar: «Haçlı seferi» felsefesi barışı torpilliyor ve savaşa doğru kayışı haklı gösteriyor. Bu insanlar, elbette yalnız onları da değil başkalarını da etkilemek için tutucu niteliktekiler olduğu gibi «solcu» olma iddiasında bulunan antikomünistler de, barış hareketi içinde, savaş tehlikesinden «eşit» ya da «benzeri» ölçüde suçluluk tezini yayarak, «iki süper devlet teorisi»nin aralıksız propagandasını yapıyorlar. Ve bugün

barış hareketine katılanlar arasında, ABD'nin suçu daha büyük olsa da, genel olarak her iki tarafın da «suçlu» olduğuna insanlar hiç te az de-ğildir. (1)

Bu bağlamda biz, aydınlatıcı çalışmalarımızda karmaşık sorunlarla karşılaşıyoruz. Bunları çözümenin anahtarı, kısa bir zamanda hâlâ öyle düşünen insanların çoğunun bilincinde önemli değişiklikler olmuş olmasıdır. Sosyalizm ile tekeli kapitalizmin dış politikaları değerlendirilirken bunlar arasında eşitlik işareti koyma denemelerinin yürütülmesinde en etkin yöntem, ABD emperyalizminin *global stratejisinin* içyüzünü açığa vurmaktır. Bu strateji, dünyada, gerginliğin azaldığı, yumuşama sağlandığı ve göreceli askersel güç dengesinin olduğu koşullarda ayaklarının altındaki toprağın kaydığını anlayan en gerici emperyalist çevrelerin çılgınlığının ifadesi değil midir? Dünya egemenliği için çabalamanın bir hayal olduğu tüm açıklığı ile ortada olmakla birlikte onlar şimdi kendileri dışındaki tüm dünyaya kendi iradelerini perasızca ve açıkça dayatmaya yelteniyorlar. Emperyalizm güçlü oldukça barış içinde yanyana yaşamının güvence altında sayılmayacağı konusunda komünistler her zaman uyarıda bulunmuşlardır. Barış içinde yaşama normlarını yaşama geçirmek için sürekli savaşım yürütmenin zorunluluğu da buradan kaynaklanmaktadır.

ABD emperyalizminin ülkelerini «roket altında tutmak» istemesi karşısında Batı Avrupa'da birçok insan tepki ya da kaygı duyuyor. Ama, ABD emperyalizminin egemenlik heveslerinin *global* niteliğini unuttukları zaman, savaş tehlikesi olduğundan daha uzaktaymış gibi görülebiliyor. Emperyalizmin saldırısına uğrayanlarla barışın korunması uğrunda uluslararası dayanışmanın öneminin kavranması da bununla bağlıdır.

Antikomünizmin teori alanındaki niteliksel özelliği nedir? Bu, herşeyden önce, *kapitalizmi savunmadır*, kapitalizmin perspektive ve üstünlüğe sahip olduğuna, onun hümanistleştirilmesinin olanaklı olduğuna, ebediyen varolacağına ilişkin çeşitli sahte savlara dayanarak savunmadır. Antikomünist teorinin tutucu türlerinin yandaşları şunu körü körüne iddia ediyorlar: Kapitalizm dünyaların en iyisidir. Liberal, reformist akımların yandaşları, burjuva toplumunun kusurlarını ve hastalıklarını reddederken ve hatta acımasızca eleştirirken, aynı zamanda kapitalizm karşısındaki her sosyal alternatifin, eğer gerçekleştirilirse, daha da büyük bir kötülük olacağını ileri sürmektedir. «Sol» *antikomünistler Frankfurter ekolünden* (2) kimi teorisyenlerin peşisıra, kapitalist düzeni

(1) Bu tezin etraflı eleştirisi için bak: Eugene Jorgen. Önsezi doğru çıktı. Barış ve Sosyalizm Sorunları, 1984, S. 5, s. 86-87.

(2) Burjuva felsefesi ve sosyolojisi içinde, Frankfurt/Main Üniversitesine bağlı Sosyal Araştırmalar Enstitüsü temelinde 30'lu yıllarda oluşan bir akımdır. Başlıca temsilcileri Max Horkheimer, Theodor Adorno, Herbert Marcuse, Eric Fromm ve Jürgen Habermas'tır. Bu ekolün teorik görüşlerinde tipik olan, bir dizi Marksist görüşle sol-Hegelsizm ve Freud'

bir hapisane olarak tanımlıyor, burjuva toplumunda yabancılaşmayı ve hümanizmin çarpıtılmasını ayrıntılarıyla, açık ve net anlatıyorlar; ama olar için kapitalizm kurtulmanın olanaksız olduğu bir haphanedir.

Antikomünizmin her türü, kapitalizmi savunmanın bir biçimidir. Ama kapitalizmin her savunulduğu antikomünizm değildir. *Reel sosyalizmin bilinçli olarak çarpıtılması* antikomünizmin birincil ayrılmaz niteliğidir. Her tartışmayı, her araştırmayı *komünist hareketle, Marksizm-Leninizm ilkeleriyle savaşımın hizmetine* koyması ise antikomünizmin ikinci önemli niteliğidir. Komünistlerin, büyük çoğunluğun çıkarlarını savunduğu yadsınamaz iken, işçiler ve ilerici hareketler içinde birçokları bunu sezmeye ve anlamaya başlamış iken bile antikomünistler, komünistlerle ortak eylemlerin «yüksek değerler ve görüşler» açısından niçin yapılmaması gerektiğini temellendirmeye çalışıyorlar. Dahası, antikomünistler, ortak görevler uğruna komünistlerle olan görüş ayrılıklarını ikinci plana çekmeye hazır olan bütün komünist olmayanlara karşı da tutum alıyorlar.

«Sol» türleri de içinde antikomünizm, teori alanında bir burjuva ideoloji olarak ortaya çıkıyor. Çünkü antikomünistler yaşam koşulları üretimi, yani altyapı ile politik sistem, politika arasındaki bağı yadsıyor yada çarpıtıyor, üstyapıya, politik sisteme ve hatta kimi kişilere bağımsız, bazen de irasyonel ve mutlak bir önem veriyorlar. Bütün antikomünist spekülasyonlarda böylesi bir yaklaşım gözleniyor.

Özellikleri ne olursa olsun burjuva ya da sosyal-reformist «çoğulculuk» savlarında, toplumun özünü ve karakterini belirleyen eninde sonunda mülkiyet ve erk ilişkileri olmadığı iddia ediliyor. Burada başlıca önem, politik sistemin yapısına, devlet içindeki değişik örgüt ve kuruluşların eylemlerine veriliyor. Bunlar arasındaki etkileşmenin «genel refah» uğruna değişik çıkarları ortak payda altında toplayabilen «tarafsız hakem» olarak bir işlev gördüğü ileri sürülüyor. Devrimci işçi hareketinde oluşan daha üst düzeyde bir toplumsal düzen, yeni bir devlet gerektirmektedir şeklindeki anyayışın karşısına, sınıfların «dinamik dengesi» için varolan burjuva devletinin» ilerlemenin başlıca koşulu» olarak kullanılması istemi çıkarılıyor.

Bu teorinin her biçimde ileriye doğru gelişmesinin yalnız «adım adım» olacağı öngörülüyor. Niteliksel sıçramalar ve dengenin onarılmaz biçimde bozulması dışlanıyor, yasaklanıyor. Sınıfsal ilişkilere değil de, grup yapılarına çözümleyici önem verildiği için böylesi bir yaklaşım işçi sınıfı yararına herhangi bir köklü değişim perspektifinin önünü kapatıyor.

culuğun içiçe geçmesidir. Kapitalizme karşı protestonun gelişmesinde bu ekol frenleyici bir rol oynamış, sorunlara eleştirel açıdan yaklaşan aydınların ve gençlerin Marksizmi benimseme yollarının önüne engeller çıkarmıştır. (Not Red.)

«Çoğulculuk» yanlıları, kapitalizmde ekonomik ve politik süreçlere isteyen herkesin ve tüm tarafların katılımının neredeyse sınırsız olduğunu resmen ilan ediyorlar, sermayenin ekonomik egemenlik ilişkilerinin ve bu egemenlik temelindeki politik erkin söz konusu süreçleri nasıl dar sınırlar içinde tuttuğunu elden geldiğince gizliyorlar.

Bu yaklaşım, «totalitarizm» teorisi için de geçerlidir. Faşizm ile komünizm arasında «özlü bir yakınlık» kurmak için, kapitalist ve sosyalist toplum sistemleri arasındaki köklü fark, karşıtlık, sosyalist ve faşist devletin sınıfsal doğaları arasındaki karşıtlık yadsınıyor ya da gözlerden gizleniyor. Yahutta bütün bunlar ikincil, önemsiz şeyler olarak tanınılanıyor. Sonuçta, faşizmin her zaman kapitalizm olduğu, tekelci burjuvazinin en gerici egemenlik biçimi olduğu gerçeği, burjuva teorisyenleri için hiç te hoş olmayan bu olgu ortadan kalkıyor.

Burjuva egemenliğinin parlamenter biçimi «en güzel orta hal», bundan en küçük bir sapma ise günah işleme olarak gösteriliyor. Ve sonuç olarak kapitalizmin tarihte en ilerici aşama ve aynı zamanda son durak olarak yer aldığı bir geleceğin tablosu çiziliyor. Ve bu noktadan hareketle, kapitalizmi korumakla birlikte, «en güzel orta hal» yolundan ilerlemek, gerektiği sonucuna varılıyor». En iyi «kapitalizm ileridedir ve aslında o artık kapitalizm bile olmayacaktır, deniyor.

Burjuva ideologların şu iddiasında da yine aynı yaklaşımla karşılaşıyoruz: Reel sosyalizmde üretici güçlerin, bilim ve teknolojinin gelişmesiyle, kaçınılmazlıkla öyle politik ve sosyal süreçler ortaya çıkacaktır ki, bunlar er ya da geç sınıfsal yapıların, «çoğulcu» üstyapının ve eninde sonunda kapitalist üretim ilişkilerinin yeniden belirlemesine yolaçacaktır. Toplumsal sistemlerin karşıtlığını «toplumsal pazar ekonomisi» ile «merkez planlama» arasındaki farklara indirgeyen çok daha basit bir teori yönteminde bu aynı yaklaşımdan sözdebiliriz. Bir sıra benzerleri gibi, bu yöntemin de temelini, toplumsal düzenin başlıca belirtilerini biçimsel-politik belirtilerle değiştirme oluşturuyor.

Batı Almanya'lı sosyolog Werner Hofmann oldukça ilginç bir yapıt olan «Antikomünizmin sosyolojisi» başlıklı araştırmasında ⁽³⁾ antikomünistlerin başvurduğu «sahte yorum»lamanın üç tipik biçim yada yöntemine işaret ediyor. Birincisi, kendi düşünce tarzına ve deneyimine uygun görüşlerin, düşmanın teori ve partiğine aktarılması; ikinci, birbirine karşı savaşım veren iki temel dünya görüşü ve iki toplumsal sistem arasındaki ana çelişkinin önyargılar temelinde yorumlanması ve bu ana çelişkinin politik biçimler arasındaki çelişkiler düzeyine indirgenmesi ve, üçüncüsü iç toplumsal ihtilafın dış politika ihtilafına dönüştürülmesi.

⁽³⁾ Werner Hofmann, Stalinismus und Antikommunismus, Frankfurt/Main, Suhrkamp-Verlag, 1967, s. 131–167.

Antikomünist «psikolojik savaş» her gün bu yöntemlerin uygulanmasının yeni yeni örneklerini veriyor. Amerikan emperyalizminin ideologlarınca uygulanan yönetime göre, iç ihtilaflar, uzlaşmaz iç çelişkilerin sonuçları dış ihtilafların bir yansıması olarak tanımlanıyor. Örneğin, El Salvador halkının ezgiye karşı protestosunun nedenlerini onlar sosyal çelişkilerde ve gerici rejimin varoluşunda aramıyorlar; her şeyi Moskova'nın «parmağına» yada «Küba'lıların komplosu»na yıkıyorlar. Daha K. Marks şu «tuhaf şeye» işaret etmiştir: «Herhangi bir yerde işçiler bu işe (emeğin kurtuluşuna – E. W.) dört elle sarılır sarılmaz, günümüz toplumunu savunanların tüm tumturaklı sözleri onlara karşı hemen harekete geçirilir ... Sanki kapitalist toplum hâlâ tertemiz ve günahsızmış gibi! Sanki onun karşıtları henüz gelişmemiş onun kendi kendini aldattığı ortaya çıkmamış, tüm yozlaşmış içyüzü açığa vurulmamış gibi!»⁽⁴⁾

Antikomünistler arasında yaygın olan yöntemler arasında şu da vardır: Kapitalizmde yığınların bilincinde bu sisteme karşı duyulan güvensizlik ve antipati sosyalizme karşı yönlendirilmek isteniyor. Örneğin, «totalitarizm» teorisinin etkisi, faşizm dehşetinin reel deneyimlerine dayanıyor. Ve onun en önemli görevi, bu duyguları sosyalizme karşı seferber etmek oluyor.

Kapitalizm koşullarında kişinin güçsüzlüğü, bireyin önemsizliği duyguları çok yaygındır. Bu, sayısız, çoğu kez görünmez maddesel bağımlılıkların, devletin belirleyici rolünün, onun tekeli sermaye ile çitişmişliğinin, bu koşullarda üretimin toplumsallaşmasının, bürokrasinin rolünün artmış olmasının, bağımsız işletme sahiplerinin iflasının ve sayıca azalmasının bir sonucudur. Teorik antikomünizm, bu gibi duyguları sosyalizme, halk mülkiyetine ve üretim araçlarının toplumun malı yapılmasına karşı yönlendirmek için gerekli anlatım ve argümanları sağlıyor. *Burjuva ortaklığı*, bireyin sıkı bir bürokrasi ve devlet kurumları ağıyla kısıvrak kuşatılmış olması, antikomünistlerin eline, yığınların bağımsızlığını, bilinçliliğini ve örgütlülüğünü gerektiren *sosyalist kollektivizme* karşı argüman durumuna geliyor.

İşçi hareketinin ana sorunu olan mülkiyet ve erk sorununun önemini yadsımanın, kabul etmek istememenin, antikomünistlerin teorik savları için tipik olduğunu, antikomünist kalıplara, klişe ve efsanelere karşı savaşımında her zaman gözönünde tutmak önemlidir. Mülkiyet ve erk ilişkilerinin çözümlayici rolünün kabul edilmesi ima bile edilmezken, toplumsal süreçleri, çelişkileri ve uluslararası çatışmaları izah edebilmek için akla gelen herşey ve akla sığmayan herşey kullanılıyor: «Erk iradesi», devletin «yüksek çıkarları» ve «süper devletler», aygıtın «belirleyici rolü», teknolojinin «üstünlüğü» yada «diktası» ve hatta «kadim içgüdüler», insanın «ezeli doğası», «jenofon», «kanın ve toprağın çağırısı» gibi.

⁽⁴⁾ K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 17, s. 346.

Antikomünizm eleştirisinde sosyal-politik sorunlara yanıt verirken yalnızca mülkiyet ve erk ilişkilerine dayanmak, kuşkusuz yeterli değildir. Sonrardan hareket etmeden inandırıcı olunamaz. Ama mülkiyet ve erk sorunu gözden kaçırılıyor, küçümseiyor, ihmal ediliyorsa, o zaman inandırıcı bir yanıt beklemek boşunadır. Böylesi bir durumda sosyalist bilincin gelişmesinden söz edilemez, antikomünizme karşı savaşım yeterince yapılmış sayılamaz. Örneğin, savaş tehlikesinin kaynaklarını izah ederken gerici emperyalist çevrelerin şu yada bu eylemlerini somut olarak açığa vurmamak yetmiyor. Bunu yaparken, savaş tehlikesinin, emperyalizmin doğasından kaynaklandığını da göstermek gerekir. Çünkü bu tehlike ancak bu konumdan değerlendirilebilir ve anlaşılabilir.

Somut toplumsal mekanizmaları en küçük ayrıntılarına dek mülkiyet ve erk ilişkileri temelinde aydınlatmak, kanımızca, partinin teorik çalışmalarında son derece önemli bir görevdir.

Antikomünizmin etkisine karşı savaşım, kuşkusuz, yığın psikolojisinin nasıl işlediğini de özlü bir biçimde bilmeyi gerektirir. Kanımızca, biz bu konuda işin daha başında bulunuyoruz. Örneğin, komünistlerin faşizmin özü konusundaki saptamasını tamamiyle paylaşanlar, tekelci kapitalizmin kurbanlarının faşist ülkeleri benimseyerek onu nasıl ve niçin desteklediklerini, sözde yeterince izah etmediğimizden zaman zaman yakınıyorlar.

Hareketimizin tarihinin gösterdiği gibi, antikomünizme karşı teorik alandaki en etkin savaşım araçları arasında *partinin programı* yeralıyor. Program, işçi sınıfının değişik koşullardaki savaşım deneyiminin bir genellemesi, partinin bilincinin, onun uzun vadeli istem ve amaçlarının, sosyalizme giden yol ve sömürden kurtulmuş toplumsal düzenin karakteristik çizgilerine ilişkin bilimsel görüşlerin bir yansımasıdır. Program, antikomünistlerin devrimci partilerin amaç ve eylem yöntemlerini gözden düşürmek için başvurduğu çarpıtma ve karalamalara açık yanıt veriyor.

Kapitalist ülkelerde halkın büyük bir bölümü (komünist partisi ne kadar daha az üyeye sahipse yada onun savaşım koşulları ne kadar daha zorsa, halkın bu bölümü o kadar daha büyüktür), komünistleri doğrudan hemen hemen hiç bilmiyor, komünistler hakkındaki yargısını, onların yaptığı işlerden çok, düşmanın bize malettiği niteliklere göre oluşturuyor. Komünist partilerini yumuşatma, onları sosyal-demokratikleştirme, üye ve yandaşları arasında yanlış ve güvensizlik yaymaya yönelik antikomünizmin özgün biçimlerinin parti kadrolarını da etkilemeyeceğini düşünmek hiç te gerçekçi bir tutum olmaz. Üstelik, yeni sosyal hareketlerin gelişmesiyle, protesto eğilimlerinin yaygınlaşmasıyla, insan onuruna daha da yakışır perspektiflerle ilgili sorunların artmasıyla antikomünist teorisyenler yalnız sosyalist alternatifi karalamakla kalmıyor, aynı zamanda elden geldiğince daha çekici hale getirmeye çalıştıkları sahte alternatifler öner-

meye çabalıyorlar. Komünist partisinin çekici gücü ve iç birliği, onun yığınları harekete geçirme kararlılığı ve yeteneği, reel toplumsal-politik alternatifleri özlü bir biçimde bilmeye, parti programının ne derecede kendi üyelerinin öz programı, onların düşünce ve eylemlerinde bir kılavuz durumuna geldiğine önemli ölçüde bağlıdır.

Sosyalizm amacının uzak görüldüğü (örneğin, benim ülkemde) durumlarda bile, birçoklarını şu soru ilgilendiriyor: Bu amaca nasıl ulaşılabilir? Avusturya Komünist Partisi'nin Programı, pratikte doğrulanan şu noktadan hareket ediyor: «Yasalıklar kendi başına, ulusal somut-tarihsel özelliklerden ayrı varolmadığı gibi, yasalıklardan bağımsız ulusal özellikler de olamaz. Şöyle ki, her zaman her ikisini de gözönüne almak gerek.»⁽⁵⁾ Teorik antikomünizm programın sonuçlarını ya tamamiyle suskunlukla geçiştiriyor, ya da partimizin, programımız tarafından tamamiyle haklı olarak yadsınan modellere inandığını yüzüstüce iddia ediyor. «Sosyalizmin 'hiçbir modeli' işe yaramaz. Çünkü bunlar iki şeyden birini, ya yasalıkları ya da özellikleri hesaba katmıyor»⁽⁶⁾.

Antikomünist teorisyenlerin en çok keyfini kaçırın olgu, sermaye sahiplerinin bir türlü çözemediği sorunları sosyalizmin birden değilse de adım adım çözmeyi başarmasıdır. Komünistlerin iktidara gelmeleriyle, bütün sorunların ortadan kalkacağını söyledikleri yolundaki iddia buradan kaynaklanıyor. Onlara göre, böylelikle sözde tarih sona eriyor ve tarihi olmayan bir çağ başlıyor. Sosyal-demokratlar arasında en deneyimli antikomünistlerden biri olan Avusturya eski başbakanı Bruno Kreisky, gerçek ya da uydurma sorunları karşı-karşıya olarak yükseltme olanağı yaratmak için böylesi yöntemle başvurmaktan hoşlanıyordu. Avusturya Komünist Partisi gerçek durumun incelenmesine, Marksizm-Leninizm teorisine dayanıyor ve antikomünistlerin benzeri uydurmalarına yanıt olarak programına şunları yazıyor: «Sosyalizmde de ileriye doğru adım atmak, yalnızca ortaya çıkan çelişkileri çözmekle olanaklıdır. Her başarı yeni sorunlar yaratıyor, her büyüme dengesizlik tehlikesi doğuruyor ... İlerleme çelişkilerin bulunmaması değil, saptanan amaçlara pratikte daha da yaklaşabilme yeteneğinin artması demektir.»⁽⁷⁾

Sosyalist devletlerle sınırı bulunan Avusturya'da antikomünizm özellikle yüzüstü ve sert bir biçimde kendini gösteriyor. O sürekli olarak aynı anda hem karamalamaya hem de şantajla (bu hiç de ulusal bir özellik *değildir*) başvuruyor. Örneğin, kimi komünistlerin, düşmanlarımızın «demokratik olmayan» bir sistem olarak tanımladığı reel sosyalizmden koptuğu, uzaklaştığı durumlarda, «demokrasiyi doğru anlamaya başladıkları»nı söylüyor.

(5) Sozialismus in Österreichs Farben. Programm der Kommunistischen Partei Österreichs. Wien 1982, s. 49.

(6) Agy.

(7) Agy, s. 7.

Reel sosyalizmi idealleştirmek, insan onuruna yaraşır bir dünya isteminin ifadesi olarak ne kadar anlaşılır bir tutum olsa da, eninde sonunda antikomünist spekülasyonlar için iyi bir gerekçe oluşturmaktadır. Yaşamdan kopuk bir ideal tablo çizmiş olanlar, bunun gerçeklere uymadığını görünce ya suskunluğa gömülüyor, ya da hayal kırıklığına uğrayarak gerçekleştirilmesi için hiçbir yerde koşul bulunmayan ve artık hiçbir gerçeğin yıkamayacağı bir sosyalizm «ülküsü» uyduruyorlar. Bundan düşman kazançlı çıkıyor: Sahte alternatiflere bir yenisi eklenmiş oluyor.

Antikomünizmin, özellikle onun reformist biçimlerinin, karalamalar listesinde, komünistlerin sosyalist amaçlarına demokratik olmayan araçlarla ulaşmak istedikleri yolunda bir iddia da yer alıyor. Ve buradan hareketle onlar, reel sosyalizmin de doğası gereği sözde demokratik olamayacağı sonucunu çıkarıyorlar. Bizim programımız, böylesi uydurmalara, herhangi bir taktik niyetler gereğine değil, uluslararası deneyimin ve ulusal koşulların çözümlemesine dayanan şu yanıtı veriyor: «Nereden geçerce geçsin, sosyalizme giden her yolun yalnız demokratik olabileceğinin bir güvencesi vardır: Bu yolda ileriye doğru adım atmak, ancak yığınları sosyalizmden yana kazanmakla olanaklıdır» (8).

Halkımızın sosyalizme geçmesi için olası yollar üzerinde fikir yürütürken, kendimize şu soruyu soralım: Eğer işçi sınıfı güçlü devrimci partinin yönetiminde geniş kapsamlı bağlaşıklıklar içinde politik-ideolojik ve moral bakımdan halkın yönetici gücü durumuna gelmez, başka bir deyimle, hegemonyayı elde edemezse, gelişmiş endüstri ülkesi koşullarında yüksek düzeyde örgütlenmiş bir düşmanı, devlet ile tekellerin birleşmiş gücünü yenmesi olanaklı mıdır? Nitekim şimdiye kadarki deneyimin gösterdiği gibi, politika ve ekonomi alanında, en başta da yığınları baskı altında tutma ve onların bilinciyle oynama aygıtı içinde çözümleyici manivelalar düşmanın elinde kaldıkça, bu hegemonya tam ve istikrarlı olamaz. Eğer sosyalizmden ya da en azından sosyalizme giden yolda çözümleyici adımdan ciddi bir biçimde sözedecek olursak, eninde sonunda, güçler orantısında kapitalizm, onun ortakları ve yandaşları zararına köklü bir değişimi sağlamak için hegemonyanın unsurlarına başvurmamak gerekecektir. Burada şu soruyu sormak yerinde olur: Bunda demokratik olmayan nedir?

Sermayeye karşı taarruz olanaklarını kaçırmanın, hatta bu olanakları kullanmayı bile denememenin ne demek olduğunu Avusturya'daki 1934 Şubat direnişleri, iç savaş gösteriyor. O zaman, ülke nüfusuna oranla sayıca en güçlü, kendine güveni ve örgütlülüğü en büyük olan Sosyalist İşçi Enternasyonalı Partisi vardı. Bu parti uzun bir zaman kendisinin reformizm ile bolşevizm arasında yereldiğini söylüyordu. Bu partinin kendi silahlı birlikleri (Cumhuriyetçi Savunma Birlikleri) vardı. Ve bir defasında,

(8) Agy, s. 43.

Linz programında, çoğunluğun yeni toplum kurmadan yana istemine gericiiliğin, sermayenin karşı koyma denemeleri durumunda bir savunma önlemi olarak proletarya diktatörlüğü olasılığını öngörmüştü. Ama sosyal-demokratların yöneticileri gericiiliği gemlemek, onu geriletmek ve daha da önemlisi, onun egemenliğine son vermek için bu olanağı kullanmayı bir kez olsun düşünmedi. Tersine, en bilinçli işçiler, sosyalistler ve komünistler yönetimin tutumuna karşı faşizmle silahlı savaşıma girişinceye kadar sosyal-demokrat yöneticiler yapıcı savaşimlardan, gelecekteki daha elverişli koşullardan söz ederek bizzat adım adım gerilediler.

Elbette, tarih yinelenmez, ama ciddi, en önemli sorunlar, kesin çözüme ulaşınca dek, kuşaktan kuşağa devrediliyor.

Avusturya'da, özellikle eski ve orta kuşakların bilincinde derin kökler salmış bulunan antikomünizme karşı daha kararlı, daha büyük bir yaratıcılıkla, daha titiz ve daha bilimsel bir savaşım yürütmek gerektiğinin biz tamamıyla bilincindeyiz. Ülkemizde, özellikle eski ve orta kuşakların bilincinde antikomünizmin derin kökler salmış olmasının birçok nedenleri vardır: Faşizmin değişik türlerinin uzun süren egemenliği; hemen hemen hiç aralıksız çeyrek yüzyıl süren ve egemen zümreye sosyalist ülkelerin yakınlığı nedeniyle emekçilere ödün vermede geniş bir alan sağlayan elverişli ekonomik konjonktür; kapitalizmin bunalımının ortaya çıkış özelliklerinin, bu düzenin olanakları konusunda beslenen hayalleri desteklemesi gibi. Politik tablonun değişmesine ve ekonomik bunalımın yarattığı protesto eğilimlerinin artmasına karşı bugün ülkemizde barış hareketi dışında, büyük çapta yığın hareketlerinin bulunmaması, yığınların kendi deneyiminden dersler çıkarmasının olanaklarını önemli ölçüde daraltıyor, sınırılıyor. Avusturya Komünist Partisi bu koşullarda yapılan 25. Kongresinde (1984) şu sonuca vardı: Bizim ülkedeki etkimiz ve emekçilerin çıkarlarını savunarak her düzeyde ve sol çevrelerde politika yürütme yeteneğimiz, parti örgütlerinin «yönetiminin politikleşmesine», parti programının köklü bir biçimde kavranmasına, toplumdaki değişme ve gelişmeyi görebilmeye, aynı zamanda, ne kadar önemli olursa olsun teknik-idari sorunların bizleri problemleri derinlemesine analiz etmekten alıkoymaması gerektiğinin iyi anlaşılmasına bağlıdır. Bu problemlere verilen yanıtlar, yığınların pratik eylemlerini doğru örgütleme ve yönlendirme olanağı vermekle, bizim en öz niteliğimizi ortaya koyuyor ve bizi bütün öteki partilerden ayıran unsur oluyor.

Thomas Mann antikomünizmi yüzyılımızın «en büyük saçması» olarak nitelemişti. Antikomünizmi olduğu gibi, gericiiliğin simgesi olarak göstermek, onu bütün insanlık düşmanı kendine öz belirtileriyle, halka, insan haklarına ve demokrasiye duyduğu tüm kınıyla içyüzünü açığa vurmak, emperyalizme yıkıcı darbe vurmanın, barış ve sosyalizm yolundan ilerlemenin zorunlu önkoşuludur.

Bariş geleneklerini geliştirelim

Panos Trigazis

Yunanistan Komünist Partisi MK aday üyesi,
Dünya Bariş Konseyi üyesi

● Yunanistan'da komünistler ve öteki bariş savaşçıları ufulararasi gelişmelerin günümüzdeki aşamasını nasıl değerlendiriyorlar?

● Yunanistan Komünist Partisi Merkez Komitesi, «Pershing-2» ve «Cruise» füzelerinin bazı Batı Avrupa ölkelerine yerleştirilmesini ABD emperyalizminin saldırganlığının en uç noktaya varması olarak değerlendiriyor. Böylece Avrupa'da yeni bir durum oluşmuş ve tüm dünyada nükleer savaş tehlikesi kuşkuya yer bırakmayacak şekilde artmıştır.

Bu bağlamada, ABD Başkanı Reagan'ın eski danışmanı Eugene Rostow'un ⁽¹⁾ «savaş sonrası bir dönemde değil, savaş öncesi bir dönemde bulunuyoruz» şeklindeki sözlerini kullanmak zorunda olup olmadığımız sorusu ortaya çıkıyor.

Yunanistan'da komünistler ve öteki bariş savaşçıları, tehlikeleri küçümsememekle beraber, 40. yılına yaklaşan savaş sonrası dönemin korunacağı, yumuşama ve silahsızlanma ideallerinin sonunda galip geleceği konusunda iyimserdirler.

Bu iyimserliğin esas kaynağı, Yunanistan da içinde, tüm dünyada bariş hareketinin militan özelliğinin ve dinamizminin şimdiye dek görölmedik ölçüde artması ve sosyalist ölkelerin, özellikle Sovyetler Birliği'nin barişin korunmasında oynadıkları belirleyici roldür. Çok sayıda «Cruise» ve «Pershing-2» füzelerinin yerleştirilmeye başlamasından sonra Avrupa'da birçok ölkede örgütlenen yığın eylemleri, halkların nükleer savaşa karşı savaşımlarını yükseltmeye kararlı olduklarının işaretidir.

4 Aralık 1983'de Atina'da AET tepe toplantısı yapılırken binlerce kişinin katıldığı bir protesto gösterisi yapıldı. Gösteriye İtalyan «Bariş Generali» Nino Pasti ve İngiltere'deki Greenham Cammon'dan iki bariş savaşçısı Diana Dodd ve Elizabeth Ferder de katıldılar ve bu, yığinsal eylemde baştan sona kadar egemen olan militan iyimserlik ruhunu daha da güçlendirdi.

Avrupa'da Güven Artırıcı Önlemler, Güvenlik ve Silahsızlanma üzerine Stockholm Konferansı'nın açılışı ve Balkan ölkeleri temsilcilerinin

(1) Eugene Rostow Reagan yönetiminde Silahlanma Kontrolü ve Silahsızlanma Bürosunun Müdürü idi. Ocak 1983'de emekliye sevk edildi. (Not Red.)

Balkanlar'da nükleer silahlardan arındırılmış bölge oluşturulması üzerine Atina'da yaptıkları toplantı bizim, barış savaşının kazanılacağı yolundaki inancımızı pekiştirdi. Atina toplantısının Yunanistan açısından özel önemi yalnızca Balkanlar'da yumuşamayı sağlamlaştırmaya ve işbirliği yolunda bir adımı temsil etmesinden değil, aynı zamanda daha da önemlisi, öteki Avrupa ülkeleri için güzel bir örnek oluşturmaktan ve barış savaşımının etkinliği konusunda kuşku uyandıranların yalanlarını açığa çıkarmasından ileri geliyor. 20 yıl gibi kısa bir zaman önce nükleer silahlardan arındırılmış Balkanlar düşüncesi bir düşünce olarak görülürdü, ama barış hareketinin bitip tükenmeyen çabaları sayesinde şimdi bu gerçekçi bir olanak haline geliyor.

● *Sizin görüşünüze göre Yunanistan barış hareketinin başlıca görevleri nelerdir?*

● Birinci olarak, uluslararası durum, ikinci olarak Yunanistan'ın NATO üyesi oluşu ve topraklarımızda ABD askersel üslerinin ve nükleer silahların bulunuşu ve üçüncü olarak da Balkanlar'da barışı savunma sorununun yakıcılığı bu görevleri belirliyor.

Yunanistan barış hareketi ülkeden nükleer silahların atılmasını ve daha önce belirttiğim gibi, Balkanlar'ın nükleer silahlardan arındırılmış bölge haline getirilmesini ve birincil görevi sayıyor. Başka önemli bir doğrultu da ABD askersel üslerine karşı, Yunanistan'ın NATO'dan çıkması için ve Kıbrıs'ın birliği, bağımsızlığı ve demilitarizasyonu için savaşımın sürdürülmesidir.

Yunanistan'ın üç anakarının birleştiği bir yerde ve dünyanın en çok patlamaya hazır bölgesinden biri olan Ortadoğu'nun yakınında bulunduğu hesaba katılmazsa, barış hareketinin Yunanistan için önemi anlaşılamaz. Türk ayrımcılarının lideri Denktaş'ın Kıbrıs'ın işgal altındaki kuzey bölgesinde sahte devlet ilanı ile, bölgede durum daha da kötüleşti. Yunanistan'da bazılarında nükleer silahlar bulunmak üzere, 42 ABD askersel üssü var ve bu durum ülkenin ABD'nin bir askersel serüvenine karışma tehlikesini doğuruyor.

ABD yalnızca Ortadoğu'da değil, Yunanistan ile Türkiye arasında da gerginliği kızıştırıyor. Her iki ülkeye sunduğu sözde yardımlarla onları korkunç bir silahlanma yarışına itiyor. Bu yüzden, NATO üyesi ülkeler arasında gayri safi ulusal hasılasına göre savunma harcamaları oranı en yüksek olanın Yunanistan olması (yılda yaklaşık yüzde 7) ve Türkiye'nin onun hemen ardından ikinci olması rastlantı değildir.

Belirtilenlerden açıkça görüldüğü gibi Yunanistan halkı için barış ve silahsızlanma için savaşım ulusal bağımsızlık savaşımıyla kopmaz bir biçimde bağlıdır. Deneyim gösteriyor ki, bu iki savaşımın görevlerinin doğru bir biçimde birleştirilmesi barış hareketinin güçlenmesini sağlıyor.

Ayrıca, bu sorunları ABD askersel üslerinin sökülmesiyle, tüm nükleer silahların Yunanistan topraklarından atılmasıyla ve Yunanistan'ın NATO'dan çekilmesiyle bağlamasaydık, nükleer silahlardan arındırılmış Avrupa veya iki askersel blokun dağıtılması için savaşımız inandırıcı olmazdı. Yunanistan komünistleri bu amaçlara ulaşılmasını Yunanistan halkının uluslararası güvenliği sağlamlaştırma yönünde yapabileceği en önemli katkı sayıyorlar.

Partimizin 1982 yılında yapılan 11. Kongresine sunulan MK raporunda şu noktaya işaret edildi: Günümüz dünyasında nükleer silahlara karşı savaşımda çok önemli yapıcı ve somut katkılarda bulunma olanağı olan küçük ülkelerin ağırlığı ve sorumluluğu artıyor». Barış ideallerinin, Olimpiyat Oyunları ve amphictyonies ⁽²⁾ gibi girişimlerin beşiği olan Yunanistan'ın böylesi bir rol oynama potansiyelinin olduğu kanısındayız. Ve bu rol ülke tam bağımsız, yabancı üslerden ve nükleer silahlardan arınmış olursa, NATO'dan ayrılırsa, en iyi şekilde gerçekleştirilebilir.

● *Barış savaşçıları hareketini güçlendirmek ve eylem alanını genişletmek için neler yapıyor?*

● AET'nin kısa bir süre önce yaptığı kamuoyu yoklamasına göre, Yunanistan halkının yüzde 92'si barışçı bir politika istiyor. Bu oran Batı Avrupa ülkeleri arasında en yüksek olandır. Ancak, partimiz, kuşku götürmez ilerlemesine karşın, barış hareketinin dünyadaki kritik durumun gerektirdiği boyutlara henüz varmadığı ve ülkede varolan tüm fırsatları değerlendirmede görüşündedir. Yunanistan komünistleri bu hareketin birliğini sağlamak ve sıralarını genişletmek için büyük çaba harcıyorlar. Burada zorunlu önkoşul, başta barış güçleri arasında her düzeyde işbirliği ve eylem birliğidir. Komünistlerin bu politikası elle tutulur sonuçlar vermiş bulunuyor. Özellikle, ortak eylemlerin gerçekleştirilmesi büyük ölçüde yığın örgütlerinin girişimleriyle sağlanmıştır. Örneğin, bir atletizm spor derneğinin geçen yıl Lambrakis'in anısına düzenlediği barış maratonunu, aralarındaki ayrılıklara karşın, tüm barış savaşçıları geniş bir biçimde desteklediler. Nazi işgalinden en çok çeken iki kasabanın, Kalavrita ve Distomo'nun belediye başkanları bu yılın 16-23 Ocak tarihleri arasındaki Eylem Haftasının bir parçası olarak Stockholm Konferansı'na hitaben barış ve silahsızlanma için ortak bir çağrı yayınladılar.

Barış güçleri arasındaki eylem birliği, ilk baharda yapılan geleneksel

(2) Bunlar çeşitli devletlerin temsilcilerinin, Delphi'de, Eski Yunanistan'da tartışmalı sorunlarını, anlaşmazlıkları görüşmeler yoluyla çözüme kavuşturmak amacıyla yaptıkları toplantılardır. (Not Red.)

(3) Sol görüşlü milletvekili, Uluslararası Yumuşama ve Barış için Yunanistan Komitesi'nin II. Başkanı olan Grigoris Lambrakis 22 Mayıs 1963'de Selanik'te yapılan bir barış mitinginde faşistlerce öldürüldü. (Not Red.)

madıkları sorunuyla da ilgilendik. Abartmasız bir yanıt: Evet, aktifin yerel örgütlerdeki karşılaşmalarından, parti üyeleriyle operatif çalışmalarından memnunar, ama olayların içeriğini, yorumlanmasını eleştiriyorlar. Bundan dolayı İl Komitesi'nde yerel parti örgütlerinden enformasyonların niteliği üstüne nasıl görüş alınabileceği sorunu üzerinde sürekli kafa yoruluyor.

... Elbette, ne teletip bağı ne de en güncel ve geniş yorumlu broşürler sözlü propagandanın, parti toplantılarındaki görüş değiş tokuşunun yerini alamaz. Polonyalı bir yoldaş, biz görüşmeler sırasında, üzülerek şöyle bir olay anlattı: Bunalımın daha başlangıcında, partide herşeyin yolunda olmadığı artık hissedilmeye başlanmıştı, gerçek tartışmalar toplantılardan sonra başlıyordu. Toplantılarda ise insanlar susmayı yeğliyordu. Bizimle karşılaşmalara katılanlar, hatta bugün bile, bu uyuşturucu formalizmin ortadan kaldırılamadığını, kimi komünistlerin kayıtsızlığının önlenemediği parti örgütlerinin (özellikle hizmetler alanında, bürolarda vb. üye sayısı az olan örgütlerde) bulunduğunu gizlemediler. Ama, genel olarak iyiye doğru bir gelişme vardır. Sert tartışmalarda dikkatsizliğin ve hataların tarafsız eleştirisinde partinin kolektif görüş ve iradesi doğuyor.

PBİB yönetimine göre, yığınları kendi politikasının doğruluğuna inandırmak, onların öncüsü olmak için tüm komünistlerin, özellikle de sorumluların ve propagandistlerin, yığınsal iletişim araçlarında çalışanların çok titiz ve ısrarlı çalışması gerek.

PBİP'nin bu cephedeki eylemlerinin önemli bir ögesini de parti aktivistlerinin işçi yığınlarıyla, onların durumunun, görüş ve amaçlarının daha iyi öğrenilmesine olanak sağlayan sistemli karşılaşmalar oluşturuyor, çünkü «... eğer parti işçilerin ve tüm emekçilerin edindikleri deneylere saygısızlık gösterirse, o yığın partisi olma yeteneğini yitiriyor, bürokratlaşıyor» (7).

Katowice'ye vardığımızda, orada W. Jaruzelski'nin «Beldon» maden ocağında sendika aktivistleriyle karşılaşması üstüne anılar anlatılıyor, konuşmalar oluyordu. Açık, doğrudan diyalog, komünist için parti yöneticisi için en kusursuz bir denetimdir. Onun, PBİP'nin izlediği çizginin özünü yığınlara gerçek anlamda iletme, onun öngördüğü, bu arada ağır ve hatta popüler olmayan, ama kaçınılmaz olan kararları savunma yeteneğine sahip olup olmadığını ortaya koyar. Parti yönetimi, bu çizginin belirsiz, yılışkan olmaması gerektiği kanısındadır. Onun görevi gerçeği söylemektir, yalnızca gerçeği. O, işçi sınıfına, tüm halka neyin olanaklı ve neyin gerekli olduğunu anlatmakla yükümlüdür. Parti ne misyoner ve ne de idarecidir. PBİP, işçi davasına iyi hizmet etmek, onun çıkarlarını savunmak için birçok kez ağır kararlar almak zorunda kaldı. Polonya komünistleri, gelecekte de bunlarsız olunamayacağı olasılığını açıkça belir-

(7) «Tribuna Ludu», 17 Ekim 1983.

tiyorlar. Parti yığınları bildirilerle, boş vaatlerle oyalayamaz, yerine getiremeyeceği istemlere boyun eğdiremez.

PBiP, parti kadrolarıyla yığınlar arasında geniş ilişkilerin yeni biçimlerini arayıp buluyor. İki örnek verelim: Katowice'de çıkan «Tribuna robotniça» gazetesi başredaktör yardımcısı bize, parti il komitesi sekreterlerinin gazeteyi ziyaretlerinin ve okuyucuların telefonla ilettikleri sorularına (isimlerin söylenmesi zorunlu kılınmıyor) yanıtlarının sattinin daha önceden ilan edildiğini söyledi. Birçok kimseler hâlâ rahatsız, birşeylere sinirleniyorlar. Ancak şurası çok ilginçtir ki, örneğin sekreterlerle yapılan her 60 görüşmeye tarafların ortak dil bulamadıkları yalnızca bir veya iki olay düşmektedir. Gazete, görüşmelerin sonuçlarını açıklıyor, sayfalarında ortaya çıkan sorunlara yer veriyor, tartışılan sorunların çözüme kavuşturulup kavuşturulmadığını izliyor.

İkinci örnek. Haftalık «Tak i nie» gazetesi, Silizya'nın küçük kentlerinden, tartışılan sorunlar üstüne birkaç röportaj yayınladı, daha sonra da bu yayınlar temelinde, kentten en büyük salonunda, yurttaşlarla, PBiP İl Komitesi sekreterleri ve Ulusal Yenilenme Komitesi yöneticileriyle karşılaşmalar örgütledi. Herkese gel ve seni endişelendiren sorunlarını açık olarak söyle çağrısında bulundu.

Öyle görülüyor ki, Katowice parti basını PBiP'nin yığınsal-politik çalışmalarında yerini bulmuştur. Biz, sözümona parti şirketine, yani PBiP'nin Katowice yayınına bağlı olan üç gazetenin redaksiyonlarında bulunduk, gazetecilerle uzun ve açık konuşmalar yürüttük. «Tak i nie» gazetesi başredaktörü K. Zarzycki, şöyle dedi: «Partinin, yaratıcı aydınların önemli bir bölümüyle ilişkileri hâlâ karmaşık durumdadır. Ama gazeteciler, küçük bir grup istisna, bu durumun dışındadır. Son yılların karmaşık politik savaşımalarında biz, kuşkusuz, çok yanlışlar yaptık, ama buna karşın kararlı davrandık, partiye sadık kaldık. Düşman bunu biliyordu, bundan dolayı da «Basın rejimden yana, basın yalan söylüyor» belgisi altında her tür saldırıya başvuruyor, gazeteleri ve televizyonu boykota çağırıyordu».

Her parti gazetecisi için, kendi politik olgunluk sınavını eylemleriyle vermesi çok önemlidir. Ama propaganda çalışmalarının başarısı için, böylesi bir sınavı genel olarak parti gazeteciliğinin vermesi daha da önemlidir. Onu sınavlayanlar, alıştığı gazeteye abone olan, onu okuyan, ama onu okumaktan vazgeçebilecek olan milyonlarca Polonyalıdır. Bulunduğumuz yerlerde «Tribuna robotniça»nın kendi sınavını verdiğini sık sık işitiyorduk. Gazete o dönemde Katowice'de bulunan L. Walesa'ya nefretle karşı çıkmaya devam ediyordu, hatta «Solidarność»un tepesindekilerin örgütledikleri «Basınsız günler» diye adlandırılan kıskırtmalara karşın çıkmaya devam ediyordu. Bu nasıl başarılımıştır?

Gazeteciler şöyle diyor: «Biz zamanında doğru bir tutum aldık, «Tüke-

tim modeli» ve daha sonra «Solidarność»un antisosyalist yönetiminin kendi yöntemleriyle beslemeye devam ettiği, sözde onun Polonya'yı kolayca ikinci bir Japonya'ya dönüştürebileceği, sözde Batı'nın bize dört elle yardıma koşmak için beklediği türden diğer yalanlara karşı çıkmaya başladık. Böyle kesin bir tutum aldık ve bu da «Tribuna robotniça» gazetesinin hem durumunu ve hem de okuyucuların güvenini korumamıza yardım etti».

Gazetenin normal çalışma günlerindeki tirajı 600 bindir. Hafta sonlarında ise bu rakam 1,2 milyona ulaşıyor. O, en büyük, etkili bölgesel parti gazetesi idi, öyle de kalıyor.

İşçi sınıfıyla yavaş yavaş yoluna giren diyalog sorununun doğru bir tutum almak, partinin en önemli görevlerinden biridir. Günümüz Polonyasında karmaşık ekonomik ve politik konularda anlaşılır ve inandırıcı yazılar yazmak o kadar kolay değildir. PBİP'nin ideolojik ve yığın çalışmalarındaki çizgisi gerçekçi, açık ve ilkesel, sıradan insanlara ahlak dersi vermeyen, onları sinirlendirmeyen, bayağı ve cansıkıcı olmayan bir diyaloga yöneliktir. Parti, sözünün yığınlara «batmadan» ulaştığını saptamak için ise Varşova ve diğer yerlerde kamuoyunun görüşünü, televizyon, radyo ve basının etkinliğini hızlı bir biçimde öğrenen merkezler kuruyor. Bu da, eksikliklerin zamanında ortadan kaldırılmasına, pratikte monolog olarak kalanın sosyal diyalog için kabul edilmesine yardım ediyor.

... Ve parti gazetecileriyle yaptığımız görüşmelerde bir olguya daha dikkat çekildi: Sabırlı olmak gerek, acele ve kolay bir başarı beklememek gerek.

K. Zarzycki şunu belirtti: «Ülkedeki durum, komünistlerin, perspektifli düşünmesini, dayanıklı, ardıcıl ve esnek olmalarını gerektiriyor. Aynı zamanda biz, gazeteciler de yüksek bir direşkenlik ve esneklik göstermek zorundayız. Bu bakımdan bizim olanaklarımız politik eylemcilere karşın belki de daha geniştir. PBİP, «bize karşı olmayan, bizimle olabilir» belgisini yükseltti. Kimileri için savaşmanın bir anlamı yok, bunlar sosyalizmin yeminli düşmanlarıdır. Ama eğer her hangi bir yerde insanları yanlış fikirlerinden vazgeçirmek, onları halkın görüşüne katmak için bir olanak ortaya çıkmışsa, biz böylesi en küçük bir olanaktan bile yararlanmaya çalışıyoruz.»

İŞÇİLER EKONOMİK SORUNLARI NASIL GÖRÜYOR

Kuşkusuz operatif çalışma, sorunlara akıllıca yaklaşım, ardıcılık parti propagandasının etkinliğini artırıyor, ama politikanın doğruluğu, komünistlerin söz ve eylemleri arasındaki birlik, başarının başlıca garantisi olarak kalıyor. Bunu gözönünde bulunduran bizler, işçi ailelerinin durumu,

yaşam düzeyleriyle ilgilendik, bunların ekonomik yaşamın normalleşmesini ne ölçüde hissettiklerini sorduk. Bunları Domagala'nın eşi Galina'ya (bিলিੰđi gibi kadınlar aile bütçesini çok daha iyi bilirler) sorduk.

Galina şöyle dedi: «Mağazaların rafları artık boş değil, ama durum henüz daha istenilenden çok uzaktır. Aileyi doyurmak için, o anda mağazalarda bulunanı almak zorundasın. Örneğin, süt ve sütlü mallar gibi temel gıda maddelerinde durum sürekli iyileşiyor, bunları aradığın zaman bulabilirsin. Ama kimi mallar bir ortaya çıkıyor, bir yok oluyor».

Erkeklerin sözlerine göre, ev kirası, elektrik, gaz vb. ödendikten sonra geriye kalan para yemeğe gidiyor. Bugün elbise, ayakkabı için yapılan harcamalar en alt düzeye indiriliyor.

Genel kanı şudur: Durum yavaş, ama sürekli iyileşiyor. Ancak, hâlâ ağır olmaya devam ediyor ve işçiler doğal olarak durumlarını etkileyen uzun ve karmaşık bunalımdan çıkışın gözle görölür yükünü omuzlarında taşıyorlar. Bu arada herkes, «Solidarność» yönetiminin kıskırttığı çok sayıdaki görevlerin yıkıcı taktiğı ile Polonya ekonomisinin bugünkü durumu, arasındaki direkt bağı anlayamıyor. Bu gerçeğe biz, «Stefan Batory», işletmesinde yaptığımız görüşmeler sırasında tanık olduk. İşçiler, birçok kez ABD yönetiminin Polonya'ya karşı aldığı ekonomik önlemler konusunda tutumlarını belirttiler. Otomobil fabrikasında usta J. Walutek, özellikle ilaç üretiminde kullanılan hammadde ve tıp araçları için yedek parça sağlanmasına son vermesini, insanlık düşmanı bir tutum olarak görüyor. Bize Amerikan teknolojisiyle kurulan kümes hayvanları çiftliğinde kullanılan ve dışalımla sağlanan yem yetersizliğinin çok büyük zarara yol açtığını anlattılar. Bu alanda ekonomik ilişkilerin kopması kümes hayvanlarının sayısının hızla düşmesine neden olmuş. Bu ise ülkede gıda malları sağlama işini daha zorlaştırmış. İşçiler, ekonomik yaptırımları sadece ekonomik istirsizlığı artırmaya ağırlık veren politik ceza olarak değil, aynı zamanda tekellerin dolaysız çıkarlarıyla ilgili bir önlem olarak görüyorlar. Bilindiğı gibi, Polonya'da grevler dalgası diye adlandırılan dönemde, dünya kömür pazarlarında meydana gelen boşluğu Amerika'nın, Güney Afrika ve Avustralya'nın dev tekelleri hemen doldurmuştur. Otomobil fabrikası işçilerinden biri, bu konuyla ilgili olarak şöyle dedi: «Bu durum futbola çok benziyor. Birinci ligden ikinci kümeye düşmek çok kolay, ama geri dönmek son derece zor».

Bizimle görüşmelere katılanlar, Ekonomik Yardımlaşma Konseyi ülkelerinin yardımları, sağlanan hammaddelerin (örneğin SSCB'nden pamuk, yün ve deri, DAC'nden plastik hammaddeler vb.) birçok fabrika ve işletmede durumu nasıl kurtardığı, bunların «ayakta kalmalarına» nasıl yardımcı olduğu üstüne övgü dolu sözler söylediler . . .

İşçilerin, ekonomik güçlüklerin üstesinden gelinmesinin yol ve araçları

üstüne görüşleri de kayda değerdir. Tüm Polonya halkının olduğu gibi, Silezyalıların da dikkatleri, toplumsal üretimi yönetme mekanizmasındaki değişiklikler sorununa yönelmiştir. Örneğin, bu tür tutumlar, otomobil fabrikası işçileriyle yaptığımız konuşmalarda açıkça iştiliyordu.

Z. Kozlow şöyle dedi: «Reformların herşeyi acele çözeceğini söyleyenler başkalarıdır. İşçiler bu soruna çok duygusal yaklaşıyorlar, onlar sabırlıdır ve durumun zaman yitirmeden iyiye doğru değişmesini istiyorlar. Reformlara gelince, bu birkaç yıl sürecektir bir sorundur. Bu dönem içinde her şey yoluna konabilir, ekonomide düzensizlik son bulabilir. Bunun için, özellikle reformlardan sorumlu olanların çok büyük çaba göstermesi gerek. Partinin görevi, bunların sorumluluklarının tüm ölçülerinin açıkça bilinmesinde olmalarını sağlamaktır».

Bu görüşü başkaları da destekledi. Hatta bize şunu da söylediler: «İşçilerin birçoğu hâlâ bekliyor, reformların kendiliğinden olacağını sanıyorlar ve anlamıyorlar, bunları başkalarının değil, yalnız ve yalnızca bizim gerçekleştirmek zorunda olduğumuzu».

Görüşmelere katılanların kanısına göre, burada «Solidarność»un yıkıcı eylemleri etkisini göstermiştir. Zihinlerde başgösteren en yoğun yalpalamalar döneminde, içtenlikli ve tutumlu çalışmalardan tek söz edilmemiştir. Her şeyden önce reformların, yoğun çalışmaların bir ürünü olduğu görüşünü bir yana iterek bunun gökten zembille ineceğini umuyorlardı.

Bugün reformların özünü nasıl anlıyorsunuz sorusuna işçiler, iyi bir işletmecilik, herkesin yükümlülüklerini içtenlikle yerine getirebilmesi için hammadde ve tutumlu kullanılmasıdır yanıtını veriyor. Ama bunun arkasından hemen şunu da ekliyorlar: Ne yazık ki, kimileri tam kapasite çalışırken, diğerleri saatini doldurmaya bakıyor. İnsanlar çoğu kez ne için olduğunu bilmeden para alıyor.

PBİP yönetimi ve hükümet, böylesi nazik bir sorunun, işçi sınıfıyla geniş görüş değiş tokuşunda bulunmadan, bugün Polonya'da onun sıralarında var olan sosyal adalet konusundaki görüşleri hesaba katmadan, sırf idari yöntemlerle çözülemeyeceğini iyi biliyor. Bundan ötürü, bizim Katowice'de bulunduğumuz günlerde, ülkede emeğin ödenmesi ilkelerinin etkinleştirilmesi üstüne, geniş bir tartışma yürütülüyordu. Bu tartışmalara tüm toplumsal örgütler, en başta da sendikalar, aynı zamanda yığınsal iletişim araçları katılıyordu.

SENDİKALARIN YENİDEN CANLANDIRILMASI

Sendikal hareketin yeniden canlandırılması, politik normalleşmenin ana öğelerinden biridir. Polonyalı yoldaşların kanısına göre, sendikal

hareketin geleceği sorununa çözüm getirmeden, ülkedeki karmaşık çelişkilerin çözümünde bir ilerleme kaydetmek olanaksızdır. PBIP, sendikaların yeniden canlandırılmasında bunun büyük sabır, politik uzak görüşlülük ve en boşa da işçi sınıfıyla doğrudan ve içtenlikli diyalog gerektiren uzun bir süreç olduğu olgusundan hareket ediyor. Bu, politik gerçeklerin karmaşıklığı, ayrıca sendikal hareketin karakteri ve perspektifleri üstüne toplumda varolan kesin görüş ayrılıklarıyla açıklanıyor. Bunlar, 1980–1981 yıllarında hareketin bölünmesinde, daha sonra da onun «Solidarność» iş kolu sendikaları, özerk birlikleri gibi değişik akımları arasındaki keskin politik savaşta ifadesini buldular. ⁽⁸⁾ Parlamentonun, 1982 güzünde kabul ettiği Sendikalar Yasası, birlik ilkesinden hareket ediyor, bunlara geniş yetkiler tanıyor, işçi sınıfının çıkarlarını ardıcıl savunan ve onun erkini güçlendiren güçlü örgütlerin yeniden canlandırılması için ön koşullar yaratıyor.

Polonyalı yoldaşlar, sendikal birlikler oluşturma sürecinin ilerlediğini, ancak bu ilerlemenin sanayinin tüm dallarında eşit düzeyde olmadığını belirtiyorlar. Ziyaret ettiğimiz otomobil fabrikasında 1535 işçiden 756'sı «Staszic» maden ocağında da 7.500 işçiden 4.000'i sendika üyesidir. Metal İşçileri Sendikaları Federasyonu yönetim kurulunda bize, bu sanayi dalında çalışanların yalnızca $\frac{1}{10}$ 30'nun sendika üyesi olduğunu söylediler. 1984 başlarında, Polonya sendikal hareketinin üye sayısı topu topuna 4,3 milyon dolayındaydı. Bu ülkedeki emekçilerin üçte biri demektir.

Biz, bu işletmelerde sendikaların yeniden canlandırılması tempolarının neden yavaş olduğunu, bunu nasıl anlamak gerektiğini açıkça sorduk. Sosnowiec otomobil fabrikasının sendika başkanı J. Jezierski sorumuzu şöyle yanıtladı: «Solidarność'un fırtınalı eylemleri döneminden sonra işçilerin büyük bir kesimi beklenti içine girdi, gözlerini yeni birliklere çeviriyorlar.

Fabrikada çalışan işçiler de aşağı yukarı aynı şeyleri söylediler: Bugün heycan yatıştıktan ve «Solidarność'un yüzüne taktığı maske düştükten sonra bunlar, kendi kabuklarına çekiliyor, yanıldıklarını tanımaktan utanıyorlar. Z. Hanf'ın bu konudaki görüşü ise şöyledir: «Sendikaların durumu iyi olmaktan henüz daha uzaktır. Birçokları yeni sendikalara güvenmiyor. Onları bu örgütlerin gerçek işçi örgütleri olduğuna inandırmak ancak zaman içinde olacaktır.» Kimi işçilerin beklenti içinde oldukları örneklerine biz, «Batory» de tanık olduk: Demirci ekiplerinden birinde 8 kişi çalışıyor. Bunlar bir zamanlar «Solidarność» üyesiymiş, ama bugün hiç biri

⁽⁸⁾ «Solidarność» bölgesel ilkelere göre kuruldu, bunalım döneminde ortaya çıkan sendikaların bir bölümü iş kolu düzeyinde örgütler kurdular. Bundan başka, adına özerk denilen üye sayısı çok olmayan birlikler de kuruldu. Kimi sendikalar ise (örneğin öğretmen) yukarıda sıralanan birliklerden hiç birine katılmadılar.

yeni sendikal birliğe katılmamış. «Neden?» diye sorduk. «Bakalım, bekliyelim, işler yoluna girecekmi ...» yanıtını aldık.

Bilindiği gibi, sosyalist ülkelerde sendikalar, mesleki-bölgesel ilkeye göre örgütlenmişlerdir. «Solidarność» ona bölgesel örgütlenmeyle karşı koydu. ⁽⁹⁾ Ülkede ilk kurulan böylesi örgütlerden biri olan Metal İşçileri Sendikaları Federasyonu merkezinde biz, böyle bir adımın anlamının ne olduğunu sorduk. Federasyon Sekreteri A. İwanczenko'nun görüşü şöyleydi: «Solidarność» taraftarları eski işyeri düzeyindeki sendikaları, bunların sözde kendilerini dar işyeri sorunlarının çözümüne kaptırdıklarından ötürü eleştiriyorlardı. Büyük bölgesel sorunların bütünsel çözülmesi gerektiği gerekçesiyle «Solidarność» aslında PBİP'nin karşısına çıkaracağı politik örgütlerin temellerini atıyordu. Federasyon yönetim kurulu üyesi, olan Z. Los şunları söyledi: Bölgesel ilke yararına sözde işçi sınıfının ortak sorunları olduğu ve bunlarında ancak güç birliği ile çözülebileceği gerekçesi ileri sürülüyordu. Bizim, somut sorunları ele alma isteğimizin önüne engeller konuyordu. Önce yönetimi değiştirelim, sonra da ayrıntılara sıra gelecek deniyordu.

Ancak mesleki sorunlardan kaçınmak olanaksızdır, bunlar her zaman kendini hissettiriyor. Bundan ötürü, artık «Solidarność» içinde de (örneğin Katowice merkez olmak üzere madencilerin, metal işçilerinin vb.) bölgelerarası meslek komisyonları oluşmaya başladı. Buna karşın işçiler, «Solidarność»un bölgesel merkezlerinin kendilerinin gerçek çıkarlarıyla çok az ilgilendiklerini anlamaya başlamışlardır. Bu, üyelerin bölgesel sendika birliklerine yavaş ama oldukça açık geçiş sürecine yansımıştır. Örneğin «Staszic»te ağır bir dönem geri bırakıldıktan sonra bunların üye sayısı 860 kişiden 3.800 e çıktı.

Bugün Polonya sendikaları nasıl örgütlenmiştir? diye sorduk. Aldığımız yanıt şöyle oldu: Hareket, merkezden verilen bir emirle canlanmıyor. Bu, gönüllülük temelinde, aşağıdan yukarıya, işletmelerdeki temel örgütlerden başlayarak genel ulusal birliklere doğru oluyor. Bunların örgütsel yapısı uzun tartışmalardan sonra çözüme bağlanmıştır. A. İwanczenko'nun belirttiği gibi, Varşova mahkemesinin daha Mayıs 1983'te bunların birliklerini özel olarak tanımadan önce, kurucu örgüt temsilcileriyle, Federasyon Tüzüğü'nün görüşüldüğü tam 32 toplantı yapıldı. Tartışmalar şu belgi altında yapıldı: İşçi yığınlarının gözünde işkolu düzeyindeki eski sendikaları itibardan düşüren gereğinden fazla santralizm ve bürokratik eğilimlerinin ortaya çıkması nasıl önlenir? Sonuç olarak sendikalar mesleki-bölgesel ilkeye tekrar dönmüşler, ama tüm Polonya ölçüsünde bunların yapısında federasyon modeli üstünlüğünü korumuştur. ⁽¹⁰⁾ Federasyon,

⁽⁹⁾ Her bölge, doğal olarak birkaç ilden oluşuyor.

⁽¹⁰⁾ Mart 1984'te ülkede 90 kadar ulusal örgüt vardı, bunların sayısı gide-rek artıyor. Bunların içinden yalnızca bir bölümü işkolu düzeyinde

ona katılan örgütlere geniş özerklik tanıyor, bunlar daha sonra mahkeme kararıyla tüzel kişilik kazanıyor, yani tüm eylemlerinin sorumluluğunu taşımaya başlıyorlar.

Metal İşçileri Federasyonu'nun kurulmasına öncülük eden yerel örgütlerin temsilcileriyle yaptığımız konuşmalar, aynı zamanda yeni örgütlerin çalışmalarını serbest bırakılanların sayısını en aza indirerek, genel olarak toplumsal gönüllülük temelinde yürütülmesi isteğini göstermiştir. Federasyonun konuğu olduğumuz günlerde onun 110 bin üyesi vardı ve 93 sendikal örgütü kendinde birleştiriyordu. Ama onun kadro personeli bir sekreter ve 14 teknik elemandan oluşuyordu. Kendileriyle görüştüğümüz Yüksek Fırın İşçileri Federasyonu Başkanı ve onun yardımcısı, haddelenmiş maden fabrikasında elektrik tamircisi olarak çalışan J. Piesiuk, Katowice'ye orada sendikal çalışmalar yapmak için yalnızca haftada bir kez gidiyorlar.

Biz, kendimiz için, şu ilkesel soruna açıklık getirmek istedik. Polonya işçileri eski sendikalarından neden hoşnut değildi, yeniden canlanmakta olan sendikal birlikler ve PBIP bu hoşnutsuzluktan nasıl bir sonuç çıkarmışlardır? Kendileriyle görüştüğümüz kişiler, yanıt olarak, sendikaların bağımsızlığı ve bunların işçi sınıfının çıkarlarının savunucusu olarak görevleri gibi iki temel öğeye değindiler. Madenci S. Drabik'in görüşü şöyleydi: «Eski sendikaların kendi görevlerini hiç yerine getirmediklerini söylemek doğru olmaz. Yalnız zamanla bunların eylemlerinin niteliği değişti, onlar doğru yoldan saptilar ve sendika birliği olarak değil de parti hücreleri olarak çalışmaya başladılar».

«Solidarność» kendi bayraklarına bağımsızlık belgisini en başta kendisini PBIP'nin karşısına koymak için yazdı. Bu herkesce biliniyor. Biz, Metal İşçileri Federasyonu'nda yeni kurulan birliklerin kullandıkları «bağımsızlık» kavramının ne anlama geldiğini sorduk.

A. Ivanczenko bu konuda şunları anlattı: Bir sözcükle sendikaların herhangi bir sorunda görüş oluşturmalarında, yönetimden bağımsızlığı anlaşıyor. Bizim yığınsal işçi örgütümüz sosyalizm kuruculuğunda birlikte olduğu partidan bağımsız olamaz. Söz konusu olan, partinin sendikaları hangi yol ve yöntemlerle etkileyeceği sorunudur. Kanımca, bunun sendikalara katılan komünistlerle, örneklik gücü ve bilinçle yerine getirilmesi gerek».

PBIP kendi resmi çizgisini, sendikalarla karşılıklı ilişki ilkelerini Merkez

örgütlenmeyi kapsıyordu. Kimi sanayi dallarında ise federasyon sayısı 4 ü buluyordu. Kimi işletmelerdeki sendikalar da hiçbir federasyona katılmadan bağımsız bir biçimde varlıklarını sürdürüyorlar. Federasyonun 19 başkanı (buna başkanlar heyeti deniyor) zaman zaman bir araya geliyorlar, onları ilgilendiren genel sorunları görüşüyorlar. Ancak bu toplantılar danışma niteliği taşıyorlar.

Komitesi'nin 10. Plenumunda (1982) saptadı. Plenum belgelerinde, parti üyeleri ve örgütlerinin, sendikaların devlet ve idari yönetimlerden bağımsızlığını tanıdığı ve bu ilkeyi savunacakları belirtiyor. Bir yanda, parti örgütleri ve onun mercileri, diğer yanda sendikalar, bunlar arasındaki ilişkilerde bağlı olma veya üst düzeyde bulunma diye bir şey olmamalıdır, bunların ortak davası çalışma koşullarının ve kollektif yaşamının iyileştirilmesinde kilit sorunların çözümü için geniş işbirliği alanı yaratmaktır.

Gördüklerimiz ve işittiklerimiz şunu kanıtıyor: Gerçektende bugün Polonya'da ekonomik, sosyal ve politik alanlarda bir normalleşme süreci sürüyor. Bu süreç olağanüstü durumun ilan edilmesi öncesi döneme kıyasla, nasıl bir ilerleme kaydetmiştir? Burada İl Komitesi Sekreteri J. Zielinski'nin şu değerlendirmesini aktarmak istiyoruz: «13 Aralık 1981 den sonra Katowice'de eşine raslanmamış çok kritik bir durum oluşmuştu. Şimdi Katowice ilinde durum sakin.

Konuşmalarında yoldaşlar sık sık W. Jaruzelski'nin sözlerine atıfta bulundular: Bizde en büyük facia geride kaldı, ama en zor günler de ilerdedir. Üretimin kesintisiz biçimde sürmesinin sağlanması ve insanların sakinleşmesi için çok çaba harcayan komünistler, ağır ve gergin çalışmaların henüz ileride olduğunu belirtiyorlar. Ve bugün ülkede heyecan dalgası düşmüş, madenciler hergün ocaklara iniyor, işçiler tornalarının başına geçip çalışıyorlar. Ve onlar bunu partinin sözünü tuttuğunu, yaşamın yavaş yavaş yoluna girdiğini gördükleri için yapıyorlar. Yaşam karmaşıklığı koruyor ama buna karşın PBIP ile işçi sınıfının ortak çabaları akıllı ve bilinçli bir biçimde ülkenin güncel sorunlarının çözülmesi, geçmişin hatalarını tekrarlama olanakları dışalanarak onun geleceğinin temellerinin atılması için koşullar yaratıyor.

Çelişkiler derinleşirken

KAPITALİST MERKEZLER İLE GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER ARASINDAKİ İLİŞKİLERDE YENİ EĞİLİMLER

Ludwig Müller

Alman Komünist Partisi Merkez Denetim Komisyonu başkanı

Fritz Rische

AKP Yönetim Kurulu'na bağlı Ekonomik-Politik Komite başkanı

Kapitalist ekonomiyi sarsan derin bunalımlar döneminde komünist ve işçi partileri, uluslararası ekonomik ve politik ilişkilerin, emperyalizmin çatışmanın ağırlıklı olduğu mali ve parasal hastalıklarının incelenmesi ve özellikle bu bunalımların genç devletler ve bütünüyle gelişmekte olan dünyaya getirdiği önemli politik ve ekonomik sonuçları üzerinde duruyorlar. Bunların tümü bilimsel teori ve pratik için son derece önemlidir. 1970'lerin sonu ve 1980'lerin başında dünyadaki gelişmeleri belirgin bir biçimde etkileyen, emperyalizme, saldırgan savaşlara ve yeni sömürgeciliğin her türüne karşı önemli bir güç oluşturan antiemperyalist kurtuluş hareketleri bunu ciddi bir biçimde ele alıyorlar. Bu hareketler bugün tüm ülkelerin emekçilerinin, ezilen sınıfların ve halkların savaş belgisi haline gelen antiemperyalist dayanışmaya çok büyük önem veriyorlar.

AKP'nin geçenlerde yapılan 7. Kongresine sunulan Yönetim Kurulu Raporunda şöyle deniyor: «Üçüncü dünya halkları, ancak barış korunduğunda ve çılgın silahlanma sona erdiğinde kendi sorunlarının çözülebileceğini şimdi her zamankinden daha net bir biçimde görüyorlar. Emperyalizmin savaş ve silahlanma politikasına karşı savaşımın, Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımının tek ve aynı düşmana, emperyalizm ve savaş güçlerine karşı olduğunu açık bir biçimde anlıyorlar. Barış için savaşım antiemperyalist savaşımdır ve barış için savaşım ve antiemperyalist dayanışma hareketi bir bütünün ayrılmaz parçalarıdır. Karayipler, Latin Amerika ve Ortadoğu halklarının ulusal ve sosyal kurtuluş süreçlerini güç kullanarak durdurma girişimini tarih dışı bırakmaya mahkum etmektedir.»⁽¹⁾

ABD ve NATO'nun izlediği çatışma ve silahlanma çizgisi, hammadde

(1) Bericht des Parteivorstands der DKP an den 7. Parteitag, Bericht-erstatter: Herbert Mies, Vorsitzender der DKP, Nürnberg, 6–8 Ocak 1984, s. 30.

ve pazarlar için mücadelede emperyalist rekabeti sürekli olarak kızıştırırken sanayileşmiş kapitalist ülkelerin ekonomilerine de zarar vermektedir. Ekonominin düzelmesi için ve kalkınma programlarına para ayrılmazken, yüz milyonlarca dolar silahlanmaya harcanmaktadır. Bu kötülüklerin kaynağı, kapitalist sistemdir. Karl Marks'ın ölümünden yüz yıl sonra «modern» kapitalizmin gerçekleri, kapitalist üretim biçimi ile burjuva mülkiyet ilişkileri arasındaki derin çelişkiler üstüne Marks'ın yaptığı analizi kanıtlamakta ve kapitalist toplum sisteminin kendi ömrünü doldurmakta olduğunu göstermektedir.

Bunalımlar ve silahlanma, gelişmekte olan ülkelere son derece olumsuz etki yapmaktadır. Bağlantısızlar Hareketi'nin Delhi'de yapılan 7. tepe toplantısında sosyalist Küba'nın yöneticisi Fidel Castro konuşmasında şunu belirtmişti: «Bunalım az gelişmiş ülkeleri ötekilerden daha sert bir biçimde etkiliyor. Bunalımın çöküş dönemi ortamında sanayileşmiş kapitalist ülkeler hammadde, petrol ve tarım ürünleri ithalatını büyük ölçüde azalttılar ve bu hammadde fiyatlarında düşmeye, aynı zamanda da gelişmekte olan ülkelerin ihracat gelirlerinde belirgin kayıplara yol açtı.

Gelişmekte olan ülkelerin büyük borçları, çoğu sanayileşmiş ülkelerin bu ülkelerden yaptığı ithalata getirdikleri koruyucu önlemler nedeniyle daha da arttı. Amerikan dolarının egemen olduğu emperyalist mali sistemin dayattığı yüksek faiz oranları nedeniyle, bu aşırı borçluluk çok büyük bir düğüm haline geldi. Şimdi bu borçlar 700 milyar doları geçmektedir, 1975'teki miktarın 3 katından fazladır. Bu borcun faizinin ödenmesi (1982'de yaklaşık 140 milyar dolardı) ağır bir yük haline geliyor. Sanayilerinde büyüme belirgin bir ilerleme kaydeden ülkeler de dahil giderek artan sayıda gelişmekte olan ülke borç ödeme işinin üstesinden gelmeyi başaramıyorlar.

Böylesi büyük borçluluk durumunun çeşitli nedenleri var. Geçen on yılda mali zorluklarla yüzyüze gelen, ama büyük hammadde kaynaklarına sahip olan, bazılarında göreceli gelişmiş bir imalat sanayii bulunan Latin Amerika ve Güneydoğu Asya ülkelerine verilen kredi miktarında bir artış oldu. Bu ülkelere yüksek faiz oranlarıyla kredi ve üretken sermaye verildi ve böylece bu ülkelerin borçları sürekli olarak iki taraftan da arttı. Genel olarak borçlar, bankalar konsorsiyumu ve yaklaşık 20 bin küçük ve orta büyüklükteki bankayı içeren kredi veren birlikler tarafından verildi. Belli başlı Amerikan tekeli bankaları, Uluslararası Para Fonu ve emperyalist devletlerin hükümetleri de gelişmekte olan ülkelere emekçi halkın ücretlerini düşürme, iş olanağı açmaya son verme, sosyal programlardan vazgeçme ve bazı politik istemlerin karşılanması gibi koşullarla borç erteleme işlemlerine başvurdular.

Borç içindeki ülkelerin (Brezilya, Meksika ve Arjantin) IMF'nin yardı-

myla borçlarını ödeyebilecek hale gelmeleri için gerekli yeniden düzenlemeler büyük ölçüde uluslararası kapitalist banka sisteminin kendi çıkarlarına göre yapıldı. Verilen ek krediler, tüm banka gruplarının çöküşünün önlenmesine yardım etti. Böylesi tavizlerin ise genellikle gelişmekte olan devletlerin çıkışları ve kolektif baskıları sonucu verildiğini belirtmeye gerek yok. Ancak bu durumda kapitalizmin parasal ve mali sistemindeki çatlakların daha da büyümesinin oluşturacağı tehlikeyi önlemek için bir girişim gözlenmektedir. Daha fazla sanayileşmiş ülkelerin (Brezilya, Arjantin ve Meksika) ekonomik ve sosyal gelişmelerinin kapitalist yolu izlediğini de unutmamalıyız. Bu ülkeler Washington'un kendi «stratejik bölge»sine dahil ettiği ülkelerdir. Bu nedenle bu ülkelerin borç sorunlarının kısmi olarak çözümü, yabancı sermaye yatırımı için güvence yaratma, ham madde pazarlarını ve pazara giden kanalları koruma ve emperyalizmin ulusal kurtuluş hareketleriyle, sosyal devrim güçleriyle çatışmasında askersel-politik konumlarını korumayı hedefliyordu. Uluslararası alanda sınıf savaşının keskinleşmesiyle beliren yeni durum nedeniyle emperyalizm bunu yapmak zorunda kaldı.

Ulusal antiemperyalist çevreler, devletler arasındaki ekonomik ilişkilerde demokratik değişiklikler ve adil bir işbirliği için aktif bir kampanya yürütüyorlar. Bu güçlerin önderliğindeki hareketler haklı amaçları savunuyor ve sosyalist ülkelerin bir grup bağlantısız ülke ile işbirliğiyle ve öteki gelişmekte olan ülkelerin birbirleriyle uyumlu davranmaları sonucu, Birleşmiş Milletlerde saptanan ilkelere dayanıyorlar. Bu bağlamda, Bağlantısızlar'ın Delhi'de yaptığı 7. Tepe Toplantısı (Mart 1983) ve BM Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD-VI) Belgrad'ta yapılan toplantısı (Haziran 1983) büyük önem taşımaktadır.

Her iki toplantıda da kapitalist ekonominin bunalımının sonuçları ayrıntılı olarak incelendi. Bu ayrıca F. Castro'nun Delhi toplantısına sunduğu raporda da ele alındı. ⁽²⁾ Delhi mesajı, uluslararası gelişmelerin bugünkü temel konularında barış, barış içinde yanyana yaşama, silahsızlanma, bağımsızlık, ekonomik ve toplumsal ilerleme konularında hareketin ana konumunu formüle etmektedir. Öte yandan, uluslararası yeni bir ekonomik düzen kurulması ve eşitliğin, eşit haklara sahip olmanın sağlanması için daha çok çaba harcanması gereğini vurgulamaktadır.

Bu konular, bağlantısız ülkeler ailesinin dünya ölçüsünde artan rolünün önemine yeni kanıtlar oluşturuyor. Emperyalist çevrelerde bu konferansla ilgili hayal kırıklığı seslerinin işitilmesinde şaşılacak birşey yoktur. Gerçi, FAC mali sermayesinin önde gelen borazanlarından «Frankfurter Allgemeine», Delhi'de «Castro'nun korkunç 3,5 yılından sonra sarkacın

(2) F. Castro, Dünya ekonomik ve sosyal bunalımı. Bunun az gelişmiş ülkelere etkisi, karanlık geleceği ve yaşamımızı sürdüreceksen, savaşma gereği. Bağlantısız Ülkeler 7. Tepe Toplantısı'na Rapor, Havana 1983.

yavaş yavaş ortaya doğru geriye salınmaya başladığını» ⁽³⁾ yazmış olsa da, bu, arzu edileni gerçek gibi gösterme yeltenişidir. Çünkü emperyalizm, Delhi tepe toplantısı öncesinde ve toplantı sırasında, her şeyden önce bağlantısız ülkeleri sosyalist ülkelere karşı yalıtılmaya çalışarak, tam da bu biçimde «sarkacın geri salınımı»nı sağlamayı umut ediyordu. Ama konferans sonuçları bambaşka bir mesaj iletti. Hindistan Başbakanı İndira Gandhi tepe toplantısının tümüyle bir başarı olduğunu söylerken çok haklıydı.

Emperyalist devletler dünyada ticaret konusunda son BM toplantısında bile gelişmekte olan ülkelerin haklı istemlerini köreltmeye çalıştılar. Böylesi girişimler kapitalist dünya ekonomisinin çeperlerindeki bugünkü kritik durum açısından çok tehlikelidir ve bunlara karşı antiemperyalist dayanışma yoluyla direniliyor. Belgrad kararları da bu ülkelerin uluslararası ekonomik ilişkileri yeniden yapılandırma ve uluslararası yeni ekonomik düzenin kurulmasını kesinlikle istediklerini göstermektedir. Bu arada, emperyalist güçler kendi yaklaşımlarını dayatmak, bu süreçleri baltalamak ya da bunları kendi istedikleri yöne saptırmak istemektedirler.

Emperyalist kolektif bir kuruluş olan Avrupa Ekonomik Topluluğu'nda (AET) böylesi girişimlerin ve dışa yayılma isteğinin arttığını gösteren kanıtlar vardır. AET'nin Lome Anlaşması aracılığıyla Afrika, Karayipler ve Pasifik'teki ülkelerle ⁽⁴⁾ bağlantısı vardır ve Akdeniz'de, Güneydoğu Asya'da (ASEAN) Latin Amerika'da (And Paktı) çok sayıda ülke ile anlaşma ilişkileri vardır. Bu bölgelerde AET'nin politikası ABD ve Japon emperyalizminin çıkarlarıyla sık sık doğrudan çatışmaktadır. Bunun nedeni ise bellidir. Ortak Pazar'ın ekonomik yayılmasının boyutları büyümektedir. Ortak Pazar üyeleri, özellikle Ortadoğu ve Afrika'ya ihracat yapan FAC, silah satımındaki büyük paylarla kendilerini güvence altına aldılar. FAC modern silah satmak için bazı petrol üreten ülkelerle, bu arada Suudi Arabistan ile görüşmelerde bulunuyor.

Daha somut bir ifade ile, Batı Alman tekellerinin yayılması ele alındığında, bunların 1970'lerde AET içinde ekonomik açıdan egemen konumlar sağladıklarını ve AET aracılığıyla dünya pazarlarındaki konumlarını da genişlettikleri eklenmelidir. Bugün FAC, ülke dışındaki para sermayesi ve doğrudan yatırımları ülke içindeki yabancı yatırımlardan daha fazla olan kapitalist ülkelere biridir. 1981 yılının sonlarında resmi kayıtlara göre, ülke dışına yapılan 101 milyar marklık yatırımın (sanayi işletmeleri, bunlara bağlı olan işletmelerin kolları ve holdinglerdeki de dahil) 15 milyar markını gelişmekte olan ülkelere yapılan yatırımlar oluşturmaktadır.

⁽³⁾ «Frankfurter Allgemeine Zeitung», 22 Mart 1983.

⁽⁴⁾ Lome Anlaşmasına 63 gelişmekte olan ülke bağlıdır. Ayrıntılar için: Ludwig Müller, Fritz Rische, «AET yeni sömürgeciliği eylemde», BSS, Sayı 10, 1981. (Not Red.)

Sanayileşmiş ülkelere yapılan yatırım ise 77 milyar marka yükseldi ve bunun 26 milyar markını ABD'ye yapılan yatırımlar oluşturuyor. (5)

Büyük miktarda sermaye ihracının amaçları üstüne teknelci çevrelerin ileri sürdüğü sav hazırdır. Onlar «ortaklık» ve «karşılıklı çıkar» gözetiminden söz ediyorlar. Ama başka birşey çok belirgin: Doğrudan özel yatırımlar en başta görece olarak yüksek düzeyde sanayileşmeye ulaşmış olan gelişmekte olan ülkelere, Latin Amerika'da Brezilya, Arjantin ve Meksika'ya, Güneydoğu Asya'da Malezya ve Afrika'da Mısır ve Nijerya'ya yapılmaktadır.

Yayılma için oldukça belirgin hedefler de vardır: Geniş bir iç pazarda yüksek kâr hadleri, hammadde bulma olanağı ve politik istikrar. Batı Alman firmaları ülke dışında artan sayıda kendilerine bağlı kollar kuruyorlar. Bunlar, gelişmekte olan ülkelere mal ihracatına, ya da malları yeniden FAC'ye ihracata başladılar. Yerli sermaye ve büyük uluslararası bankalara bağlı olan FAC tekelleri geleneksel sermaye ihracatçılarına (Fransa, İngiltere ve ABD) yetiştiler ve hatta öne bile geçtiler. 1982-1983 yıllarında, tüm kapitalist dünya için kritik olan yıllarda bile sermaye ihracı artmaya devam etti. Önde gelen bir ekonomik gazete olan «Handelsblatt» şunları yazdı: «Ekonomik durumun kötüleşmesi, ülke dışındaki işleri hemen hemen hiç etkilemedi». (6)

Batı Alman sermayesinin Afrika, Asya ve Latin Amerika'da yayılması devlet tarafından da aktif destek görüyor. Devlet, özel sermaye ihracını koruma ve teşvik için bu alanda güvenceyi bunlara sağlıyor. FAC hükümetinin kalkınma politikası üzerine hazırlanan 5. Rapor'da (Şubat 1983) şu belirtiliyor: «Federal hükümet sermayenin hareketini hızlandırmak için alınan önlemleri teşvik eden geniş bir açılmıdan yararlanan, teknoloji ve hizmet transferi sağlayan ortak özel firma çalışmalarını desteklemektedir. Özellikle, ortaklık temeli üzerinde ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomik ve sosyal gereksinimlerini karşılayacak, işletmelerarası işbirliği projelerini olumlu karşılıyor ... Özel işletme ile işbirliği olanağını kullanıp kullanmamak onlara kalmaktadır. Burada, onlar, sosyal ve ekonomik kalkınma amacına hizmet ederken özel işletmeyi çekebilecek genel koşullarını kendileri yaratmalıdırlar.» (7)

FAC'nin çekici bir biçimde hazırlanan bu stratejisi sadece görünüşte dostçadır. Gerçekte ise teknelci işletmelerin yayılmaları için politik bir maskedir ve teknelci sermayenin egemenliğini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. İşte bu nedenle devlet ülke dışında işletme kollarının kurulması için

(5) «Frankfurter Allgemeine Zeitung», 19 Mayıs 1983.

(6) «Handelsblatt», 25 Nisan 1983.

(7) Fünfter Entwicklungspolitischer Bericht der Bundesregierung, 23 Şubat 1983, s. 54.

kredi, çok sayıda ayrıcalık, olası politik ve ekonomik çıkışlara karşı güvence de dahil olmak üzere güvence vermekte ve tüm bunları başta FAC'nin önde gelen uluslararası çıkarları için yapmaktadır. 1978–1979 yıllarında FAC'nin 10 tane önde gelen sanayi firmasının büyüme hacminin yüzde 42'si ülke dışı üretimden kaynaklanmaktaydı. Teknoloji transferi büyük boyutlara vardı ve tekelci sermayenin iradesi ile gelişmekte olan ülkelerin artan bağımlılığıyla birlikte yükseldi. DAC Uluslararası Politika ve Ekonomi Enstitüsü'nde yapılan bir araştırmaya göre «sonuç, bağımlılık ve baskı en yüksek düzeye çıkarken emperyalist egemenliğin, kâr amacıyla mali araçlarla birlikte teknolojik tekelliliği de dayatması olmuştur.»⁽⁸⁾

Gelişmekte olan ülkelerde sermayenin dışı ekonomik yayılmasının bir başka dağılıtıcısı da devletin eylemleriyle doğrudan bağlı olmasıdır. 1977–1981 yılları arasında FAC'nin hükümet kanalıyla verdiği kalkınma yardımının hacmi 40 milyar marktan 70,2 milyar marka çıktı. Bu dönemde bunun brüt yerli üretim içindeki payı yüzde 0,33'ten yüzde 0,47'ye yükseldi, ancak BM'in öngördüğü yüzde 0,7 oranına çıkmadı. Şimdi Bonn hükümetinin böylesi yardımları artırma çabaları Afrika anakarasında yoğunlaşıyor.

Resmi yardım, ilk bakışta insancılmış gibi gözüküyor. Bir ortaklık ruhunda verilmiş, örneğin Asya ve Afrika'nın yoksulluktan acı çeken bölgelerinde, bu sınırsız yokluklarla savaşım amaçlarına hizmet edermiş gibi gözüküyor. Bu önlem ve projelerden kiminin rolünün küçümsemeye kalkışmadan şunu da vurgulamamız gerekiyor: Bu yardımların ardında duran politik amaçlar da gözden uzak tutulmamalıdır. Yukarıda değindiğimiz Federal Alman hükümet raporunda açıkça şöyle deniyor: Her bir gelişmekte olan ülkeye yardımların dağıtımında, fonların ayrılmasında, genel mülâhazaların yanı sıra *politik yönler* gözönüne alınmalıdır. (Altını biz çizdik – L .M., F. R.) Egemen çevreler, resmi yardım planlarının gerçekleştirilmesini Avrupa Ekonomik Topluluğu ile, özellikle Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası'nın (Dünya Bankası) kurumlarıyla, ve aynı zamanda öteki uluslararası mali kurumlar çerçevesinde uyumlu duruma getirme yollarını arıyorlar.

Federal Almanya ve onun Avrupa Ekonomik Topluluğu'ndaki ortakları, yukarıda değindiğimiz Lome Antlaşması çerçevesinde, Afrika, Karayipler ve Pasifik ülkeleriyle bağlanan anlaşmalara büyük bir önem veriyorlar. Kapitalist Avrupa'nın gelişmekte olan ülkelerle bağları, karmaşık ve çelişkilidir. Gelişmekte olan ülkeler ise, kendi çıkarlarını savunmada, emperyalist merkezlerin karşısına gittikçe daha büyük bir kararlılıkla çıkmayı başarıyorlar. Afrika, Karayipler ve Pasifik ülkeleri, en başta Afrika

(8) IPW-Forschungsheft, № 4, Berlin 1981, s. 20–21.

lkeleri açısından, bu ülkelerin hammaddeleri için Avrupa Ekonomik Topluluğu bellibaşlı pazar olma niteliğini sürdürüyor. En başta, bu ülkelerin AET pazarlarına gümrüksüz dışsatımları, temel anlaşmazlıkların nedenini oluşturuyor. Özellikle kısa adı STABEX olan Dışsatım Gelirlerini Düzenli Kılma Fonu, bu ülkelerin çıkarlarını hesaba kattığı ölçüde, AET ile anlaşmazlıklar doğuyor. Bu fon, tarımsal hammadde fiyatlarında ya da bunların öngörülen satış hacminde dalgalanmaların yolaçtığı dışsaatım gelirlerindeki bir düşme durumunda ortaya çıkan kayıpları karşılama amacıyla Lome Antlaşması çerçevesinde kuruldu. Yine Afrika, Karayipler ve Pasifik ülkelerinden alınan işlenmemiş madenler için de benzeri bir fon vardır. Bu fon, bakır, kobalt, manganez, boksit, demir cevheri vb. gibi stratejik önem taşıyan madenleri içine almaktadır.

Bununla birlikte, STABEX şimdiye kadar, örneğin dışsatım kazançlarının düşmesinden doğan hak iddialarının yarısını bile karşılayabilmiş değildir. Afrika, Karayipler ve Pasifik lkeleri daha geniş tazminat fonları için savaşlarını sürdürüyorlar. Ancak bu istemler AET tarafından soğuk karşılanıyor. 1983 yılı sonlarında bu fonların genişletilmesi konusunda AET ile yürütülen müzakerelerden de bir sonuç çıkmadı. AET pazarlarındaki gümrük duvarlarının kaldırılması yoluyla ivedi ticari kolaylıkları istemi de bir sonuç getirmedi. Emperyalist ekonomik bloklar sistemi içinde gelişmekte olan ülkelerin çıkarlarının çiğnenmesine ilişkin en yeni kanıtlar bunlardır. ngrlen eşitlik, üçüncü bir Lome Antlaşması planları konusunda süregelen karşıtlık ve çatışmaların da bir kez daha doğruladığı gibi, ancak etin savaşımlarla ve adım adım sağlanabilir.

Gelişmekte olan ülkeleri emperyalizmin dünya ölçüsündeki planları içine çekme girişimleri de hızlanmaktadır. şöyle ki, yukarıda sözünü ettiğimiz Ortak Pazar ile ASEAN lkeleri arasındaki ilişkiler, emperyalizmin ekonomik ve politik stratejisinin bir ögesidir. Güneydoğu Asya'nın nüfusu, AET lkelerinde yaşayanların sayısına yakındır ve bu bölge sahip olduğu kauçuk, kalay, bakır, petrol vb. gibi geniş hammadde kaynakları bakımından özel bir önem kazanmaktadır. Bu hammaddelerin bir bölümü, uluslararası tekellerin kolları tarafından işlendikten sonra, Güneydoğu Asya bölgesinden ihraç edilmektedir. Yalnızca Federal Alman tekelleri, 1982 yılına kadar, bu bölgede sanayi projelerine ve öteki alanlara 912 milyon mark yatırdılar. Bu, yalnızca bir ticari çıkarlar konusu da değildir. Çünkü, Bonn, antisovyet ve antikomünist politikanın taşıyıcısı olma görevini açıkça üzerine almıştır.

O zaman AET Konseyi Başkanı da olan Federal Alman Dışışleri Bakanı Hans Dietrich Genscher, 24 Mart 1983'de Bangkok'ta AET ve ASEAN Dışışleri Bakanlarının Dördüncü Konferansı'nda yaptığı konuşmada, Afganistan ve Kampuiya'daki gelişmelere değinirken, Sovyetler Birliği'ni

Dördüncüsü, diktatör, hempalarını, özellikle ordunun tepesindekileri kendine daha çok bağlamak amacıyla bilinçli olarak *rüşvetçiliği teşvik ediyor*. O, kendine bağlı bu zorbalara çiftlik sahibi olma, ceza görmeden karaborsacılık, uyuşturucu madde ticareti, döviz spekülasyonları yapma olanağı sağlıyor. Diktatörün kendi sözlerine göre «iç barışın değeri» işte budur.

Beşincisi, faşist diktatörlük halka karşı işlediği cinayetleri hınç dolu *antikomünist ve antisovyetik kampanyaların* duman perdesi ardına gizlemeye çalışıyor. Rejim, ABD emperyalizminin en gerici, en azgın çevrelerinin saldırgan militarist politikasını uysalca destekliyor. «Özgür hristiyan dünyası»nın temsilcisi olduğunu söyleyen Stroessner, Washington'u Nikaragua'ya karşı ve öteki Orta Amerika ve Karayip ülkelerine karşı saldırıya geçmeye çağırıyor. Reagan'ın «komünizmi boğmak» için yaptığını söylediği, küçük Grenada'nın iğrenç biçimde işgal edilmesini Stroessner alkışladı. Aynı amaçlar peşinde koşan bu Paraguaylı zorba ABD başkanını taklit ederek, sosyalist ülkelere karşı ilan edilen «haçlı seferi» destekliyor.

Yukarda belirtilenlere şunu da eklemeliyiz: 1967'de kukla «Ulusal Kurucu Meclis» tarafından onaylanan Paraguay yeni «Anayasa»sının bir maddesinde «Sınıf savaşı yasaktır» hükmü yer alıyor. Ülkenin sosyal-ekonomik gerçekleriyle, ülkede uzlaşmaz sınıfların varlığıyla çelişen bu hüküm, en azından gülünçtür. Ne var ki, polis bu maddeyi, emekçilere, değişik sosyal katmanlara ve politik güçlere, her şeyden önce Paraguay Komünist Partisi'ne karşı uyguladığı baskı ve terörün, zorbalığın «yasal» temeli olarak gösteriyor.

Gericî propaganda komünistleri «sınıf savaşını icat eden kişiler» olarak göstermeye çalışıyor. Bununla ilgili olarak K. Marks'ın şu sözlerini belirtmek gerekiyor: «Bana gelince, ne çağdaş toplumda sınıfların varlığını ortaya çıkarmış olmanın övücü ve ne de onlar arasındaki savaşımı keşfetmiş olmanın onuru bana ait değildir. Burjuva tarihçiler benden çok daha önce sınıfların bu savaşımının tarihsel gelişmesini, burjuva iktisatçılar ise sınıfların ekonomik anatomisini açıklamışlardır. Benim yeni olarak yaptığım şunu kanıtlamak olmuştur: 1) *Sınıfların varoluşu sınıf üretimin gelişmesinde belirli tarihsel evrelere bağlıdır*; 2) *sınıf savaşımı kaçınılmazlıkla proleterya diktatörlüğünü getirir*; 3) *bu diktatörlük bizzat her çeşit sınıfların ortadan kalkmasına ve sınıfsız topluma geçişi oluşturmaktadır.*» ⁽⁶⁾

Paraguay rejimi «sınıf savaşı yasaktır» hükmünü, başka görüşte olan insanlara karşı uygulanan korkunç terörü haklı göstermek için kullanıyor. Cezalandırma kuruluşlarının «yetkilerine» ve özellikle 209 sayılı «Aşa-

⁽⁶⁾ K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 28, s. 426–427.

yışı ve kişi özgürlüklerini koruma» yasasına dayanarak erkteki klik, iç barışı koruma (sözde komünist «ayaklanma» bunu tehdit ediyormuş) gerekçesiyle demokratları ve yurtseverleri, tüm sınıfların ve «Colorado» Partisi de dahil tüm politik partilerin temsilcilerini koğuşturuyor.

Diktatörlük açık saldırgan şovenizmle ulusal çıkarlara ihanetini (ki bu yeraltı zenginliklerimizin, ekonominin ve ülkemizin egemenliğinin emperyalist tekellere ve uluslararası finans kapitale peşkeş çekilmesinde ifadesini buluyor) gizlemeye çalışıyor.

Paraguay'daki faşist diktatörlüğün kimi özellikleri işte böyledir.

EMPERYALİZME BAĞIMLILIK

Paraguay, zengin petrol, uranyum, hidroelektrik kaynakları olan, verimli toprakları olan bir ülkedir. Ne yazık ki, tüm bunlar halkın elinde değildir. Bunlar diktatörlük yıllarında 6 büyük çokuluslu şirketin emrine verilmiştir. ABD petrol şirketi REPSA ve başka yabancı tekeller ülkemizin zenginliklerini arsızca, acımasızca yağma ediyorlar. Büyük boyutlar alan, yasalardan karaborsacılık sanayimizi perişan ediyor. Emperyalist bankalar kredilerini verirken, ülkemizin sosyalist ülkelerle ticari ilişkiler kurmasını yasaklıyorlar.

Ülkemizdeki en verimli toprakların dörtte üçünden çoğu Stroessner'in, hempalarının ve yabancıların elinde bulunuyor. Halk açlık, yoksulluk içinde kıvranıyor. Açlık ve koğuşturmalardan kurtulmak için her üç Paraguaylıdan biri yurtdışına kaçmak zorunda kaldı.

Paraguay'da 1970-1980 yılları arasındaki belirli bir ekonomik canlanmadan sonra yeniden durgunluk dönemi başladı. İtaipu hidroelektrik santrali projesinin gerçekleştirilmesi için yapılan yatırımlar hızla geriledi. 1983 yılı sonunda işsizlerin sayısı 300 bine yükseldi. Bu, aktif nüfusun yüzde 30'unu oluşturuyor. Geçen yıl ihracat yüzde 25 oranında, pamuk ipliği ihracatı ise, Paraguay Merkez Bankası'nın verilerine göre, yüzde 60 oranında düştü. Rejim, Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) diktasına boyun eğiyor, emekçi ücretlerini, asgari geçim endeksinin üç kat altında tutuyor, emekçileri açlığa itiyor. Dış borçlar artmaya devam ediyor. İhracattan sağlanan paranın yarısından fazlası (150 milyon dolar) her yıl bunların ödenmesi için ayrılıyor. Hükümet, ekonomik güçlüklerin «dünya bunalımı»ndan ileri geldiğini söyleyerek, halkı aldatmaya çalışıyor. Partimiz ise şunları belirtiyor: Ülkedeki bu durumun temel nedenleri yalnız dış nedenlerde değil, aynı zamanda geri kalmış sosyal-ekonomik sistemde, emperyalizme, her şeyden önce ABD tekellerine bağımlılıktadır. Bugünkü yapı çerçevesi içinde acımasızca sömürülen ve büyük

acılar çekmek, yoksulluk içinde kıvranmak zorunda bırakılan emekçi halkın durumu düzeltilemez. Köklü değişiklikler yapmak gerekiyor. Demokratik, tarımsal, antiemperyalist devrim için nesnel koşullar olgunlaşmıştır.

ABD'yi sadece Paraguay'ın zengin yeraltı zenginlikleri değil, aynı zamanda Güney Amerika'nın göbeğindeki stratejik durumu da ilgilendiriyor. ABD egemen çevreleri ülkemizi tarım ürünleri ve hayvan üretilen kendi çiftliği olarak, hammadde kaynağı olarak korumak, aynı zamanda onu öteki Latin Amerika halklarına karşı girişilecek askeri müdahaleler için bir atlama tahtası yapmak istiyorlar. Ve diktatörlük de her adımıyla buna yardımcı oluyor. Bununla ilgili olarak 1965'te Paraguay askerlerinin ABD deniz piyadeleriyle birlikte Dominik Cumhuriyeti'ne saldırdıklarını hatırlatmak yeterlidir.

Washington'un saldırı planları, güney koni ülkeleri üzerinde özgürlük ve demokrasi rüzgarlarının gericiliğin karabulutlarını dağıttığı günümüzde çok daha korkunç nitelik almaktadır. Paraguay, Bolivya, Arjantin, Brezilya, Şili, Peru, Ekvador ve Uruguay'ın yakınında bulunuyor. ABD strateji uzmanlarının planlarına göre Paraguay topraklarından «çevik kuvvetler» «ABD'nin yaşamsal çıkarlarını koruma» gerekçesiyle bu devletlerin halklarına karşı cezalandırma ve kışkırtma operasyonları düzenleyebilirler. 1983'te ABD askeri heyetinin Asuncion'u ziyareti sırasında bunlar konuşuldu. Partimiz, Reagan yönetiminin yayılmacı planlarını açığa vuruyor ve ülkedeki tüm yurtsever güçleri bu planların gerçekleşmesini engellemek için kesin direnişe çağırıyordu.

DİRENİŞ ARTIYOR

1983 Şubatındaki seçim oyunundan sonra rejimin başlattığı saldırı yalnız işçi ve köylülere karşı değildi. Serbest meslek sahipleri, küçük burjuvazinin, öteki sosyal grup ve katmanların temsilcileri de bu saldırının kurbanı oldular.

Tüm bunlara karşın Paraguay'da demokratik hareket gelişmeye devam ediyor. İşçi ve memurların en önemli örgütlerini birleştiren Sendikalararası Dayanışma Komisyonu'nun kurulması bunun bir kanıtıdır. Bu bağımsız kuruluş emekçilerin ücretlerinin artırılmasını istiyor, erk çevrelerinin sendikaların işçilerine karışmasına açıkça karşı çıkıyor, Paraguay İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun başından hükümetin ve patronların çıkarlarını savunan kliğin uzaklaştırılmasını istiyor. Çokuluslu «Coca Cola» şirekinde çalışan işçilerin geçenlerde yaptıkları grev de bunu doğruluyor. İşçiler, işlerine son verilen yöneticilerini savunurken antiemperyalist belgiler yükselttiler. Daha başka grevler de oldu. Asuncion kliniğinde 600'den fazla doktor ve sağlık görevlisi yaptıkları grev sonunda tutuklanan

arkadaşlarının serbest bırakılmasını sağladılar. 6 Numaralı yolun kuru-culuğunda çalışan işçiler grev yaptı. Başkent ulaştırma işçileri 8 saatlik işgünü ve öteki demokratik hakların savunulması amacıyla yığinsal bir yürüyüş düzenlediler. 43 sendika sosyal yardımların azaltılmasını protesto etmek amacıyla yürüyüş yaptı. Birçok bölgede köylüler kendilerine toprak verilmesi ve göçlerin durdurulması istemiyle çeşitli eylemler düzenlediler.

Bağımsız Üniversite Hareketi üyesi öğrenciler de savaşıma katıldılar. Onlar arkadaşlarının yasalara aykırı olarak tutuklanmasını protesto ettiler. Söz özgürlüğü sağlanmasını ve gerici baskı yasalarının kaldırılmasını istediler. Onlarca tutuklu genç kız ve oğlan açlık grevi yaptı, kendilerinin serbest bırakılmalarını ve ülkenin demokratikleştirilmesini istediler. Politik tutukluların yakınları yığinsal bir miting düzenlediler, tutukluların serbest bırakılmasını ve sıkıyönetimin kaldırılmasını istediler. Öte yandan zindanlarda çürütülen yurtseverlerin yaşamlarının kurtarılması ve yurtseverlerin serbest bırakılması için ulusal ve uluslararası dayanışma hareketi de güçlendi.

Rejimin satın alamadığı gazeteciler de savaşıma katıldılar. Onlar kendi meslek örgütlerinin haklarını savunuyorlar, basın özgürlüğü, söz özgürlüğü istiyorlar. Tutukluların serbest bırakılması için ayini idare eden Katolik kilisesi de baskı yasalarının kaldırılmasını istiyor, rüşvetçiliğe, resmi propagandanın kaba yalanlarına karşı çıkıyor, ülkeden sürülmüş onbinlerce kişinin geri vatanlarına dönmelerine izin verilmesini istiyor.

Muhalefet partilerinin, sendikaların, toplum adamlarının, andın temsilcilerinin ülkenin demokratikleştirilmesi için yaptıkları çıkışlar, Stroessner diktatörlüğünün uyguladığı politikaya karşı direnişin arttığını gösteriyor.

Rejim, ülkemizdeki durumla ilgili verileri çarpıtıyor, yurtdışında ülkemizde olup bitenlerin, gerçeklerin öğrenilmesini engellemeye çalışıyor. Yerli basının kıtımızdaki olup bitenler, gelişmeler üstüne verdiği haberler de sansür ediliyor. Ne ki, Paraguay, Latin Amerika'nın ve dünyanın kopmaz bir parçasıdır. Bolıvy ve Arjantin'deki demokratik kazanımlar, Brezilya, Şili ve Uruguay'daki diktatörlüklere karşı yığinsal çıkışlar, kıtanın diğer ülkelerinde ulusal kurtuluş hareketinin güçlenmesi, kuşkusuz, Paraguay direniş hareketine olumlu etki yapıyor. Bu süreçler yurtseverlere, halkların ortak ve örgütlü eylemleriyle emperyalizmin ve gericiliğin Stroessner, Pinochet, Alvarez vb. uşaklarının da Küba'da Batista'nın ve Nikaragua'da Somoza'nın devriliş gittikleri gibi devriliş gideceklerini gösteriyor, onlar için esin kaynağı oluyor.

Latin Amerika'da ulusal egemenliğin korunması ve toplumsal ilerlemenin sağlanması yönündeki demokratik, yurtsever, antiemperyalist, savaş karşıtı eğilimler güçleniyor. Sovyetler Birliği'nin ve dünya sosyalist

sisteminin elde ettiği tarihsel başarılar, uluslararası işçi hareketinin gelişmesi ve ulusal kurtuluş hareketinin güçlenmesi bu süreçleri hızlandıran başlıca etkenlerdir.

BİRLİK, UTKUNUN GÜVENCESİDİR

Bugün Paraguay yurtseverlerinin başta gelen görevi Stroessner faşist diktatörlüğünü yıkmaktır. Partimiz, bunu sağlamak için yığınların birliğinin sağlanması yönünde örgütlü eylemleri artırmak gerektiği görüşündedir. Burada söz konusu olan politik ve ideolojik hazırlığın artırılması, ulusun tüm sağlam güçlerinin (sivil ve asker) somut koşullara bağılı olarak değışik biçimlerde yapılan çıkışlarının uyumlaştırılmasıdır. Ana sorun, zorba rejimi alaşağı etmek ve yerine geçici bir asker-sivil demokratik ve yurtsever birlik hükümeti kurmaktır. Bu, sosyalizme açılacak köklü değışiklikler yolunda ilk adım olacaktır.

Ülkede diktatörlüğe karşı birlik olunması gerektiği görüşü giderek daha çok insan tarafından kavranıyor. Ne var ki, Paraguay'da devrimci halk hareketinin birliği ve örgütlülüğünün düşük düzeyde oluşu, onun başlıca zayıflığı olmaya devam ediyor. Rejime karşı savaşım veren tüm güçlerin katılacağı bir ulusal cephenin kurulması objektif bir zorunluluk haline geldi. Bu cephe, utkunun sağlanması için güvenilir bir araç olacaktır. Bu görevin yerine getirilmesi için, sekterliğe düşmeden ve zorba rejime ödün vermeden, faşizme karşı olan her kesi savaşıma seferber edeceğiz, birleştireceğiz.

Ne ki, Paraguay Komünist MK Politik Komisyonu Manifestosu'nda da belirtildiği gibi, muhalefet güçlerinin kimi yöneticileri, diktatörlüğün ve emperyalizmin baskısıyla, anti-komünist önyargıların etkisiyle halkın geniş birliğinin sağlanması çağrımıza yanıt vermediler. Ulusal Uyum'un (?) kimi liderleri, işçilerin, köylülerin, öğrencilerin ve öteki katmanların temsilcilerinin katılımıyla bu kuruluşun genişletilmesi ve böylece diktatörlüğe karşı güçlerin artırılması için çalışacakları yerde, komünistlerin ortak savaşıma katılmasına karşı çıkıyorlar. Onlar yığınların geniş birliğinin sağlanmasından duydukları korku karşısında koalisyonu feda etmeye hazır dırlar. Sınıfsal öz bakımından bu liderler uyuşmacı konumlarda yer alıyorlar ve ülkenin gerçekten demokratikleşmesini istemiyorlar. Biz bundan böyle de Ulusal Uyum'a herhangi somut bir sorun üzerinde bile olsa, ortak eylemlerde bulunmayı önereceğiz.

(?) Ulusal Uyum, muhalefet koalisyonudur. Buna Gerçek Liberal-Radikal Parti, Devrimci Febrerist Parti, «Colorado» Halk Hareketi («İktidardaki» «Colorado» Partisi'nden ayrıldı) ve Hristiyan Demokratik Parti katılıyor. (Not Red.)

30 yıllık diktatörlük, ağır illegal çalışma koşulları, koğuşturma ve iş-kenceler, partimizin birçok sınanmış yöneticisinin ve üyesinin öldürülmesi ve kaçırılması Paraguay komünistlerinin yurtseverlik ve ardıcıl enternasyonalist konumlarını sarsamamıştır. Ağır darbelere, polislerin ve onların CIA'li danışmanlarının keyfi tutumlarına karşı partimiz cellatların iç-yüzünü açığa vurmağa devam ediyor, satılmış faşist Stroessner kliğine karşı direnişi artırıyor. Ve Paraguay Komünist Partisi'nin geniş halk birliğini sağlamaya, diktatörlüğe karşı gerçek ulusal cepheyi oluşturmaya yönelik çizgisi yurtseverlerin giderek artan desteğiyle karşılanıyor. Stroessner ve onun yardımcıları defalarca Paraguay Komünist Partisi'ni yok ettiklerini ilan ettiler. Birçok yöneticimiz öldürüldüğü ya da kaçırıldığı için, muhalefet yöneticileri bile partinin bozguna uğradığına inanıyorlardı. Ne var ki, partimiz bir ateş kuşu misali ateşin içinden yeniden yükselecek yaralarını sardı, saygınlığı ve etkisi arttı. Ve komünistler iki kat bir enerjiyle kolektif çalışmalara katılıyorlar. Bu çalışmalarda yaşamın sınavından geçmiş olan Leninci eleştiri ve özeleştirme yöntemlerini uyguluyor, uyanıklık normlarını çok daha büyük bir titizlikle uyguluyorlar. Paraguay Komünist Partisi politik çizgisini yaşama geçirmek için verdiği savaşta başarılar da sağlamıştır, yenilgiler de görmüştür. Partinin olumsuz deneyimlerini de belirtmek, bunlardan ders çıkarmak gerekiyor. Bunlar, birincisi, ideolojik çalışmaların küçümsenmesidir, ikincisi, yalnız komünistlere değil, aynı zamanda Paraguay devrimci hareketine de çok büyük zararlar vermiş olan saflarımıza provokatörlerin sızmasıdır. Parti yönetiminin geçenlerde yapılan toplantısında, her komünistin Marksizm-Leninizm üstüne bilgilerini artırabilmesi, partinin politik çizgisini daha iyi kavrayabilmesi, bunun pratikte nasıl gerçekleşeceğini görebilmesi için politik-ideolojik çalışmalarda köklü değişiklik yapılmasını sağlayacak önlemler saptandı.

Partimizin birçok seçkin üyesi cellatların eline düştü. Bunlar arasında Merkez Komitesi Sekreteri M. A. Soler, Merkez Komitesi üyesi R. Gonzalez Akosta, Komünist Geçlik Federasyonu Sekreteri D. Villagra da vardı. Cellatlar Paraguay Komünist Partisi MK Birinci Sekreteri A. Maidana ve Merkez Komitesi üyesi E. Roa'yı da yakaladılar. Adı faşist diktatörlüğe karşı direniş sembolü olan A. Maidana'nın kaçırılmasından ve daha sonra ortadan kaybolmasından hepimiz derin bir kaygı duyuyoruz. Kendine özgü bir enerjiyle o sarsılmakta olan gerici rejimi devirme savaşımında yığınları yönetebilmek için işçi sınıfı partisnin güçlendirilmesi için çalıştı, tüm yaşamını bu davaya adadı.

Başlarında J. Rojas gibi deneyimli, sağlam bir yöneticinin bulunduğu Paraguay komünistleri, proletaryaya, yenilmez Leninci öğretiyi ve enternasyonalizme sarsılmaz bağlılık ruhunda eğitilmiş kişiler olarak, halkımızın yaşamında ve savaşımında onların giderek artan katkılarının faşizmin devrilmesinde önemli bir etken olacağına, ülkemiz tarihinde yeni bir

dönem başlatacağına, barış ve sosyal ilerleme savaşımına yardımcı olacağına inanıyorlar.

Paraguay Komünist Partisi MK Politik Komisyonu A. Maidana'nın ve izleri kaybolmuş diğer yoldaşların yaşamlarının kurtarılması, tüm politik tutukluların serbest bırakılması ve genel af çıkarılması için dayanışma kampanyasının genişletilmesini komünistlerin başta gelen görevlerinden biri olarak belirledi. Partimiz, ülkenin en önemli bölgelerinde partinin ve yerel örgütlerin konumlarını güçlendirmek, «Adalante» gazetesinin dağıtımını daha da genişletmek, sıralarına dayanıklı, ardıcıl savaşçılar olacak yeni üyeler çekmek için Parti Programı'nın geniş propagandasını yapmak gerektiği görüşündedir. Bundan başka ordu içinde kirli işlere karışmamış, baskı ve işkence uygulamalarına katılmamış yurtseverlere dayanarak partinin ordu içinde etkisini artırmak ve bu yurtseverleri kin beslenen faşist diktatörlüğü devirmek için savaşıma çekmek için çalışma kararı almıştır. Yaşam gösteriyor ki, ordu içindeki çalışmaları küçümsemek gerici rejimlere karşı çıkışları zayıflatıyor.

Partimiz gücünü devrimci programından, doğru strateji ve taktiğinden, Marksizm-Leninizm ve dünya komünist hareketi ilkelerine bağlılığından, SBKP'nin ve öteki kardeş partilerin deneyimlerini yaratıcı biçimde uygulamaya hazır olmasından alıyor. Bu güç, yığınlara yönelimden, işçi sınıfının ve tüm emekçilerin çıkarlarına bağlılıktan ve savaşım deneyimleri birikiminden kaynaklanıyor. Biz bu ilkesel çizgiyi ardıcıl biçimde uygulayarak, halkımızın savaşımını yönetebilecek ve utkuya ulaştırabilecek olan partiyi, proletaryanın öncü partisini güçlendiriyoruz.

Bugünkü çok gergin olan uluslararası durumda biz komünistler tüm yurtseverler ve barıştan yana çıkan antiemperyalist güçlerle birlikte kıtamızda yeni savaş kışkırtanlara, ABD emperyalizminin ve onun bağlaşıklarının saldırı planlarına karşı halkımızın, tüm emekçilerin birliğini sağlamaya çalışıyoruz. Biz insanlara atom yangını tehlikesinin ne denli büyük olduğunu göstermeliyiz ve insanlığı bu felaketten kurtarmak için barışsever güçlerin birliğini sağlamalıyız. Bütün bunlar emperyalizmin gerici militarist çevrelerine ve onun revizyonist yardımcılarına karşı gerçek bir ideolojik taarruza geçmeyi, «Sovyet tehdidi» yalanıyla ilgili kampanyalara (bunları örgütleyenler barışı gerçekten savunanlar ile saldırganları, savaş kışkırtıcılarını aynı kefeye koyuyorlar) acele ve inandırıncı yanıt vermeyi gerektiriyor. Öte yandan kurtuluşlarına kavuşmuş halklara gösterilen desteği de artırmak gerekiyor.

Paraguay emekçileri bugün daha geniş uluslararası dayanışmaya gereksinim duyuyorlar. Bu, kesin utkuya ulaşmak, yani faşist diktatörlüğü yıkmak, sosyalizme açılacak yolda özgürlüğe, demokrasiye ve sosyal adalete kavuşmak için gerekli koşulların yaratılmasına yardımcı olacaktır.

Anlaşmalar yolunu reddedenler

Derginizde çeşitli nedenlerle, ABD'nin uluslararası hukuku çiğnediğini ve gerginliği azaltma ve silahlanma yarışını sınırlama yolunda verdiği sözleri yerine getirmediğini yazdınız. Bununla birlikte sağ görüşlü Yunan basını bunların tam tersini iddia ediyor. Gerçek durum nedir? Bunu, benim ülkemde olduğu gibi belki diğer ülkelerde de bu sorun üzerine yeterli bilgi olmadığını dikkate alarak ayrıntılarıyla açıklayabilir misiniz?

P. Diamantapulos
Atina

Aşağıdaki inceleme «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin «Barış ve Demokratik Hareketler Komisyonu»na Sovyet hükümetinin 30 Ocak 1984 günlü notası, ABD hükümetinin resmi belgeleri ve basında yayınlanan raporlar temelinde hazırlanmıştır. İmzalanmış anlaşma ve sözleşmeler imzalanış sırasıyla veriliyor.

Bilindiği gibi 1960'ların ortalarından 1970'lerin ikinci yarısına kadar olan zaman dilimi içinde, o zamanlar var olan yumuşama sürecini pekiştirmek ve kapitalist ve sosyalist ülkeler arasındaki daha sonraki gelişmeleri hazırlayacak ilişkileri yaratmak için bir dizi ikili ve çok taraflı anlaşma ve sözleşme imzalandı. Oluşan uluslararası hukuk sisteminin eksenini, askersel çatışma düzeyinde bir indirim ile politik gerginliği azaltıcı eylemleri birleştirdi. İnsanlığın yazgısı için yaşamsal olan bu eylemlerin çoğu, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin girişimleriyle gerçekleşti. Onların girişimiyle sadece son 15 yıl içinde silahsızlanma üzerine 30 uluslararası belge imzalandı.

Her bir belgenin tek tek ve tüm olarak taşıdıkları önem, aynı zamanda tarafların hukuksal «pacta sunt servanda» (anlaşmalar uygulanmalıdır) ilkesine politik pratiklerinde sadık kalmaya hazır olup olmadıklarına bağlıdır. Ne yazık ki ABD yönetiminin normal devletler arası ilişkileri sürdürmek için gerekli koşullara sık sık uymadığını belirtmek gerekiyor.

Son yıllarda Washington'un birçok kez yükümlülüklerine uymayı doğrudan reddettiğine dair pek çok örnek vardır. Uluslararası hukuk normlarından bu tür sapmaları belirleyen, ABD yönetici çevrelerinin, şu andaki yaklaşık stratejik dengeyi değiştirmek ve 1972 yılında imzalanan SSCB ve ABD arasındaki ilişkilerin temel ilkeleri anlaşmasının «ABD ve SSCB arasındaki ilişkilerin barış içinde daha da artırılması ve güçlendirilmesinin önkoşulu, eşitlik temelinde tarafların güvenlik çıkarılarının tanınmasıdır», diyen 2. maddesine tümüyle aykırı olarak SSCB ve bağlaşıkları üzerinde askersel üstünlük sağlamak gibi amaçlara yönelmesidir.

Aşağıda ABD'nin uluslararası hukuk alanındaki çok önemli belgelerle üstlendiği yükümlülükleri yerine getirmekten nasıl kaçındığı örnekleriyle anlatılıyor.

Atmosferde, uzayda ve deniz dibinde nükleer deneylerin önlenmesi anlaşması. Bu anlaşma 1963 yılında İngiltere, SSCB ve ABD tarafından imzalandı. Ondan sonra da daha 110 ülke bu anlaşmaya imza attı.

ABD anlaşmaya aykırı olarak şu uygulamalarda bulundu:

– Yer altında yapılan nükleer silah denemeleriyle ortaya çıkan radyoaktif artıklardan çevrenin korunması için etkili önlemler almıyor ve bu denemeler ülke sınırlarını aşıyor. Örneğin, Nevada'da yer altında yapılan patlatmalar radyoaktif bulutların dışarıya sızmasına neden olan çatlaklar meydana getirdi ve bu bulutlar rüzgarlarla çok uzak yerlere kadar sürüklendi. (Anlaşmanın önsözünde anlaşmanın amacı «radyoaktif artıklardan çevre kirlenmesinin önüne geçmek» olarak belirleniyor. Aynı zamanda, 1. madde taraflar nükleer silahı patlatma denemesi veya nükleer herhangi bir patlatma yapmama, yasaklama, engel olmayı (Anlaşmada bunlar dile gelmedi – *Yazarlar*) eğer böyle bir patlama radyoaktif kalıntılara yol açarsa ve bu kalıntılar bir devletin bölgesel sınırları dışına taşarsa bunlar o devlet tarafından temizlenir» diye taahhütte bulundular.

1980 yılında, ilgili görüşmeleri tek yönlü durdurarak «yeraltındaki böylesi patlatmaların tümü içinde, tüm nükleer silah patlatma denemelerinin sürekli yasaklanmasının sonuçlandırılması» (Bak. Madde 1 lb ve Önsöz) şeklinde bir anlaşma hazırlanmasının yolunu tıkadı.

NUKLEER SİLAHLARIN YAYILMASINI ÖNLEME ANLAŞMASI

İngiltere, SSCB ve ABD tarafından 1968 yılında imzalandı. Bugüne kadar bu anlaşma daha 122 ülke tarafından onaylanarak imzalandı.

ABD bu anlaşmayı çiğneyerek şunları yaptı:

– 1983 Kasımında Batı Avrupa'ya orta menzilli füzelerin yerleştirilmeye başlamasıyla nükleer silahlanmanın sınırlandırılması ve indirimi görüşmelerinde bir anlaşmaya varmanın olanaklarını tıkadı. (4. madde, imza sahiplerine «en yakın zamanda nükleer silah yarışını durdurma ve nükleer silahsızlanma için tarafların sözlerinde durarak görüşmelerin devam etmesi için etkin önlemler alma hakkını tanır»)

– Uluslararası Atom Enerji Ajansı dışında nükleer gücün artırılmasına gidiş gibi, başka ülkelere silahlanma yardımının yasaklanmasına dair, ABD'ye dış devletlere yardım etme hakkını veren yasanın düzeltilmesine

yürürlükten kaldırdı. (Bu sınırlama Madde III. 1 ve Madde III. 2'de yer aldı.).

– 1. Maddede yasaklanan nükleer silahlara sahip olmaları için, İsrail, Pakistan ve Güney Afrika gibi «yakın nükleer» (!) devletlere maddi, bilimsel ve teknolojik yardımını sürdürüyor.

Roketsavar füze sistemlerinin sınırlandırılması için SSCB-ABD anlaşması. 1972 yılında imzalandı. Bu süresiz anlaşmadır.

ABD, bu anlaşmayı çiğneyerek şunları yaptı.

– Şemya adasında (Aleution takım adasında) muazzam bir radar istasyonu kurdu ki, bu istasyon, roketsavar savunma sistemlerinde denenmiş olan esas parçaları kullanıyor. ABD Atlantik ve Pasifik kıyıları boyunca ve güney bölgesinde de roketsavar savunma gereklerinin sınırlandırılması için ileri sürülen parametrelerle donanmış muazzam radar sistemleri kuruyor. (Madde IV. a: Özellikle, tarafları roketsavar savunma sisteminin radar istasyonlarının dışındaki radar istasyonlarına «stratejik balistik füzeler ya da yörüngesinde uçuşunda balistik füzenin dağılan) parçalarını önleyecek güce getirmemekle yükümlendirmektedir.

– Askersel ve sivil yerleşim alanları da içinde ülkeyi ya da birkaç ülkeyi kapsayan ülke içinde ve ülke dışında dal budak salan havada ve uzayda roketsavar savunma sistemlerini geliştireceği hakkındaki planlarını açıkladı. (Madde I. 2'de tarafların her biri «kendi ülkesinin savunması için roketsavar savunma sistemleri yerleştirmeme ve böylesi bir savunma için üs sağlanmaması için» söz verdi.)

– ABD mobil roketsavar savunma sistemlerini geliştirmeye çalışıyor. (Bu, Madde V. 1 ile yasaklandı.)

– ABD roketsavar füzelerin atış rampalarını gizliyor. Madde XII. 3; «bu anlaşma koşullarına uymanın ulusal teknik araçlarla denetimini gerçekleştirmeye engel olacak olan bilinçli gizleme önlemlerinin» kullanılmasını yasaklar.)

– ABD çok başlıklı roketsavar füzeler üretiyor. (Madde III. a, roketsavar füzelerinin sayılarına ve buna bağlı olarak savaş başlıklarına sıkı bir sınırlama koyar.)

– ABD, «Minuteman-1» kıtalararası balistik füzeleriyle bunları roketsavar füzeler gibi kullanmak amacıyla denemeler yapıyor. (Madde VI. a özellikle şunu söylüyor: «Stratejik balistik füzeler ya da yörüngesinde uçuşunda bu füzelerin parçalarını önleyecek güçte» alan roketsavar füzelerden başka füzeler yapılamaz ve bunların roketsavar savunma amacıyla denenmemesi gerekir.)

(!) Yakın nükleer devletler, nükleer silahların üretimi için maddi rezervlere sahip olan ülkelerdir.

Stratejik saldırı silahlarının sınırlandırılması anlaşmasına (SALT-1 uyulması için alınacak belli başlı önlemler üzerine SSCB-ABD geçici anlaşması. 5 yıllık bir süre için, 1972 yılında imzalandı. 1977'de iki ülke imzalanan yeni bir anlaşmaya kadar bu anlaşmaya uyacaklarına söz verdiler. (SALT-2 1979'da imzalandı.)

ABD bu anlaşmayı çiğneyerek şunları yaptı:

– Kıtalararası balistik roketlerin atış rampalarını gizleyen silolar kurdu. (Madde V. 3; «bu geçici anlaşmanın koşullarına uymanın ulusal teknik araçlarla denetimini gerçekleştirmeye engel olacak bilinçli gizleme önlemleri kullanmama»yı üstlenmeyi kapsıyor.)

– ABD gizli atış rampalarını «Minuteman-2» roketlerinin yerine birkaç ayrı hedefe yöneltebilir savaş başlıklarının bulunduğu «Minuteman-3» roketlerini atabilecek biçimde yeniden donattı. (Madde II, modernleşti-
menin – bu şeklini yasaklıyor.)

Bakteriolojik (biyolojik) ve toksin silahlarının geliştirilmesi, üretimi ve depolanmasının yasaklanması ve bu silahların yok edilmesi anlaşması. 1972 yılında İngiltere, SSCB ve ABD tarafından imzalandı. Şu ana kadar 70'den fazla ülke tarafından imzalanmış bulunuyor.

ABD bu anlaşmayı çiğneyerek şunları yaptı:

– Savunma Bakanlığı'nca kurulan mikrobiyolojik araştırma ve geliştirme çalışmalarını, özellikle genetik mühendisliğin kullanılmasını büyük ölçüde genişletiyor. (I. Madde şöyle diyor: «Bu anlaşmada taraf olan devletlerin her biri, hiçbir zaman hiçbir koşulda mikrobiyolojik ve diğer biyolojik maddeleri ya da hangi türden olursa olsun, hangi yöntemle üretilirse üretilsin toksinleri geliştirmemeyi, üretmemeyi, depolamamayı yükümlenir.

– ABD tek yanlı olarak, 1980 yılında kimyasal silahların yasaklanması ve yokedilmesi görüşmelerine ara verdi, ve 1984 baharına dek, görüşmelerin yeniden başlaması için yapılan önerileri defalarca geri çevirdi. (Önsözde bu anlaşma «kimyasal silahların geliştirilmesi, üretimi ve depolanmasının yasaklanması için etkin önlemler üzerine anlaşma elde etme yolunda olanaklı olabilecek ilk adım» diye niteleniyor.)

Yerlatı nükleer denemelerinin sınırlandırılması üstüne SSCB-ABD anlaşması. 1974 yılında imzalandı. ABD bu anlaşmayı onaylamadı ama buna uyacağına söz verdi.

ABD bu anlaşmayı çiğneyerek şunları yaptı:

– Sovyetler Birliği'nin elde ettiği bilgilere göre, defalarca denenen nükleer silahın gücünün 150 kilotonluk sınırın üstüne çıktı. (Madde I. 1 şöyle diyor: Her bir taraf 150 kilotonu aşan herhangi bir nükleer silah

denemesinin yasaklanmasını, önlenmesini ve gerçekleştirilmemesini yükümlenir.)

ABD 1980 yılında nükleer silah denemelerinin genel olarak ve tümünden yasaklanması üstüne görüşmeleri tek yanlı olarak kesti. (Böylesi görüşmeler Önsöz'de ve Madde I. 3'de yer aldı.)

AVRUPA'DA GÜVENLİK VE İŞBİRLİĞİ KONFERANSI SONUÇ BELGESİ

1975 yılında 33 Avrupa devleti, ABD ve Kanada tarafından imzalandı.

ABD bu sonuç belgesinin verdiği yükümlülüğü bozarak şunları yaptı:

– Akdeniz Bölgesi (Sicilya) de içinde Avrupa'ya yeni Amerikan ilk vuruş nükleer füzelerini yerleştiriyor.

– Avrupa'daki yığınsal kırım sistemleriyle, (nükleer, kimyasal ve başka) donatılmış olan ABD güçlerinin önemli bir artışı için koşullar yaratıyor.

– Her yıl, Avrupa'da büyük kapsamlı askersel manevralar yapıyor ki, bunlara katılan silahlı güçleri, gerçek savaş için hazırlanan silahlı güçlerden ayırmak gittikçe zorlaşıyor. (Bu tür eylemler şu maddelere aykırıdır: a – «Avrupa'nın güvenliğine ait sorunlar» başlığı altında önsöz; Avrupa halklarının «herhangi bir tehdit ya da güvenliklerine karşı herhangi bir saldırıdan arınmış gerçek ve kalıcı bir barış içinde yaşayabilmeleri»nin koşullarının sağlanmasını dile getiriyor; b – Güvenliği sağlama önlemleri ve güvenlik ve silahsızlanmanın başlıca yönleri üstüne olan II. Maddenin 2. bölümünde: «silahsızlanmanın kolaylaştırılması ve askersel çatışmanın azaltılmasını hedefleyen» çabalar isteniyor.

c – «Akdenizde güvenlik ve işbirliğine bağlı sorunlar» bölümündeki önlemlerde, Akdeniz bölgesi için «güçlenen güvenlik sürecini sürdürme» görüşü yer alıyor.)

Stratejik saldırı silahlarının sınırlandırılması üstüne SSCB-ABD anlaşması (SALT-2). 1979 yılında imzalandı. ABD, bu anlaşmayı onaylamadı, ancak anlaşmaya uyacağına söz verdi.

ABD bu anlaşmayı çiğneyerek şunları yaptı:

– Balistik «Persin-2» ve Sovyet bölgesini vurabilecek olan, ABD'nin apaçık bir şekilde stratejik saldırı silah depolarına kattığı uzun menzilli karada konumlandırılmış kanatlı füzelerini Batı Avrupa'ya yerleştiriyor. (Önsöz, stratejik silahların daha sonraki sınırlandırılması ve indirimi için gerekli olan özel dikkati gösteriyor ve anlaşmayı imzalayan tarafların «eşitlik ve eşit güvenlik ilkesini amaçlamaları» gerektiğini söylüyor; Madde XII, «herhangi bir devlet ya da devletler tarafından ya da her-

hangi bir başka yoldan bu anlaşmanın koşullarının kırılmayacağı» yanını işliyor.

— ABD kıtalararası balistik füzelerin («MX» ve «Midgetmen») «Trident-2» denizaltıları için balistik füzeler, «B-1» ve «Stealth» bombaları ve hava, deniz ve karada üstlenebilen kanatlı füzelerinin yeni bir neslinin geliştirilmesi programını hızlandırıyor. (Madde I; anlaşmayı imzalayan tarafların «stratejik saldırı silahlarının yeni tiplerinin geliştirilmesinde engelleme uygulanması» konusunu işliyor).

Yapılan anlaşmaların bozulmasına ek olarak ABD; SSCB ile ABD arasında yaklaşık stratejik dengeyi bozmak ve **sosyalist topluluk ülkelerine karşı bir savaş hazırlamak için Washington yönetiminin planlarını önleyebilecek anlaşmalar için görüşmeler yapılmasını engelliyor.**

Aşağıda silahsızlanmayı önleyen ABD politikasının bazı örnekleri sergileniyor.

Kimyasal silahların geliştirilmesi, üretimi ve depolanmasının yasaklanması ve kimyasal silahların yok edilmesi. SSCB ile ABD arasındaki görüşmeler 1976 yılında başladı.

1980'de bu görüşmeler ABD tarafından tek yanlı olarak kesildi. Cenevre'de Silahsızlanma Konferansında, 1984 Nisanında, ABD kimyasal silahların üretimi, elde bulundurulması ve kullanılmasının yasaklanması görüşmelerinin taslağını görüşme masasına getirdi. ABD bu taslakta «denlikle karşılık verme amacıyla kimyasal gücü sınırlandırma» hakkını saklı tutuyor ve böyle bir kontrolü ve bu anlaşmayı imzalayan tarafların kendi iç meselelerine karışmayı yasalastırmayı gerçekleştirmeyi düşünüyor.

Nükleer silah denemelerinin genel olarak ve tümüyle yasaklanması. SSCB, ABD ve İngiltere arasındaki görüşmelere 1977 yılında başladı.

1980 yılına doğru böyle bir anlaşmanın metni üzerinde uyum sağlandı. Ama ABD daha sonra görüşmelere tek yanlı olarak son verdi.

Hint okyanusunda askersel eylemlerin sınırlandırılması ve ardından indirimi. SSCB ve ABD arasındaki görüşmeler 1977 yılında başladı. Görüşmelere 1978'de ABD tarafından tek yanlı olarak ara verildi.

Geleneksel silahların satışının ve hibesinin sınırlandırılması. SSCB ve ABD arasındaki görüşmeler 1977 yılında başladı. 1978'de ABD tarafından tek yanlı olarak durduruldu.

Satellitleri yokedici sistemlerin kullanılması. SSCB ile ABD arasındaki tartışmalar 1978 yılında başladı. 1979 yılında taraflar, görüşmenin bir raundunun tamamlanması için yapılması gerekli toplantı gününü saptaya-

madılar. ABD bu görüşmelerin yeniden başlaması için Sovyetler Birliği'nin önerilerinin tümüne olumsuz yanıt verdi.

Avrupa'da nükleer silahlanmanın sınırlandırılması. SSCB ile ABD arasındaki bu görüşmeler 1980 yılında başladı.

ABD, SSCB ile ABD arasındaki ve NATO ile Varşova Anlaşması Örgütü arasındaki yaklaşık dengenin korunabilmesi yolundaki bir çözümü reddederek ve Pershing-2 ve Cruise füzelerinin Batı Avrupaya yerleştirilmesine başlayarak, karşılıklı kabul edilebilir bir anlaşmaya varılması olanacağını yoketti. Bu durumda Avrupa'da nükleer silahların sınırlandırılması görüşmelerinin sürdürülmesi yalnızca ABD'nin ve diğer bazı NATO ülkelerinin Avrupa ve dünya güvenliğini altüst eden eylemleri için bir örtü görevi yapmaya hizmet edebilirdi. Sovyetler Birliği bu nedenden ötürü, bu görüşmelere katılmayı sürdürmeme gereğini duydu.

Stratejik silahlanmanın sınırlandırılması ve indirimi (START). SSCB ile ABD arasındaki görüşmeler 1982 yılında başladı.

Genel stratejik durum, 1983 Kasımında ABD'nin yeni orta menzilli füzelerini bazı Batı Avrupa ülkelerine yerleştirmeye başlamasıyla değişti. Bu, Sovyetler Birliği'ni, START görüşmelerinde dikkatle gözden geçirilmiş olan tüm sorunları yeniden düşünmeye zorladı ve bu görüşmeler için tarih saptanmadı.

Yukarda belirtilen anahtar sorunlarda anlaşmayı engelleyen ABD, yukarda adı geçen askersel alanların herbirinde silah yarışını tırmandırmak için ellerinin serbest kalmasını istiyor.

Yeni «haçlı seferi» çılgınlığına karşı

AMERIKAN «FOREIGN AFFAIRS.» DERGISINE BİR BAKIŞ

ABD'de seçim yarışı tüm hızıyla sürüyor. Buna başkan Reagan da katıldı. İlk adımı, – elbette kendi adına değil, Beyaz Saray'ın bir projesi olarak – üç yılda öncellerinin dört yılda yapamadıklarından daha fazla şeyler başardığını öne süren bir kamu ilişkileri broşürü yayınlamak oldu. Gerçekten başarılı olduysa, bu uluslararası gerginliği alışılmamış tehlikeli bir duruma sokması, ABD-Sovyetler Birliği ilişkilerini ciddi biçimde yaralaması ve silahlanma yarışını ABD tarihinde görülmedik ölçüde hızlandırmasıdır. Batı Avrupa'nın SSCB'yi ve bağlaşıklarını hedefleyen Amerikan roketleri için atış rampasına dönüştürülmesi, uzayın militarizasyonuna başlanması, yoğun bir biçimde kimyasal silahların depolanması, Lübnan'daki yasa tanımazlık, Grenada'nın işgali ve Nikaragua'ya karşı ilan edilmemiş savaş Washington'daki liderlerin hanesindeki yalnızca önemsiz işlerdir. Hegemonyacı amaçları ve koyu antikomünizmlerinin tutsağı olarak onlar, sinsice Amerikan halkı da içinde, halkların çıkarlarını inkâr ediyor ve tüm insanlığın geleceğiyle kumar oynuyorlar.

İşte bundan ötürü ülkenin sosyal-politik yaşamında savaş ve barış sorununun son derece önemli bir yer alması tamamen doğaldır. Kasım 1983'de toplanan ABD Komünist Partisi'nin 23. Kongresi'nde Gus Hall şöyle dedi: «ABD tarihinde hiç bir zaman bu kadar çok sayıda insan bir hükümetin savaş politikasına muhalefet etmemiştir. (!) ABD'de güç kazanan savaş karşıtı ruh hali ve Reagan'ın termonükleer yıkıma götüren politikasından duyulan hoşnutsuzluk egemen sınıfların bir bölümünün de tutumunu etkiliyor. Bunun açık bir göstergesi, ABD burjuva yayın organlarında, özellikle de «Foreign Affairs» dergisinde süregiden sert tartışmadır.

Üç ayda bir çıkan bu 240–250 sayfalık dergi, ABD'deki ve bir bütün olarak Batı'daki dış politika fikirlerinin odak noktası olmakla tanınır. Ünlü Amerikalıların yanı sıra, sık sık Valerie Giscard d'Estaing, Helmut Schmidt, Hans-Dietrich Genscher gibi kapitalist dünyanın liderlerinin yazılarını yayınlar. Dergi, New York'da, tekeli gruplarla yakın ilişkileri olan etkin bir hükümet dışı organ olan Dış İlişkiler Konseyi tarafından yayınlanıyor.

«Foreign Affairs» yazarları ABD yönetiminin dış politikası üzerine neler yazıyorlar? Hemen belirtelim ki, yazarların bu politikayla ilgili birbirinden farklı tutumları var. En saldırgan emperyalist çevrelerin temsilcileri,

(!) Gus Hall, Main Report to the 23d National Convention. Cleveland, Ohio. 10–13 Kasım 1983. 3. The World in Crisis, s. 4.

bu politikayı destekliyorlar. Fakat yazarların çoğunluğu açıkça uluslararası sorunlara, en başta da Sovyetler Birliği ile ilişkilere Reagancı yaklaşımın nükleer roketler çağında artan ölçüde kabul edilemez olduğunu belirtiyorlar. Bu grup, sonuçları bakımından daha az serüvenci ve daha az tehlikeli bir strateji, ABD emperyalizminin dünyadaki konumlarını stabilize etme ve pekiştirme amacına daha uygun bir strateji izlenmesini istiyor.

Uluslararası gerçekleri bir ölçüde hesaplayan tekelci sermayenin ideolojik sözcüleri Reagan yönetiminin dış politikasını hangi açılardan eleştiriyorlar? Amerikan egemen çevrelerinde dünya çapındaki strateji konusundaki bölünmeye yol açan nedir?

Yönetim ile burjuva kampındaki karşıtları arasındaki ayrılıklar, Reagan'ın dış politikasının ardındaki azgın antikomünizm yalnızca Beyaz Saray'ın propagandasını değil, aynı zamanda ABD'nin dış politika çizgisini de belirleyen dış politika felsefesiyle, saldırgan antikomünizm ile başlıyor.

Derginin 1983 sonbahar sayısında New York City Üniversitesi profesörlerinden, tarihçi Arthur Schlesinger şunları yazıyor: «Şimdiki ABD yönetimi dış politikada» «İsa peygambere geri dönüşü temsil ediyor». Ona göre, ABD liderleri ideolojik önyargıların öylesine etkisi altındadırlar ki, «dine bağlı olmayanların yok edilmesi için kutsal savaş, haçlı seferi» ilan ediyorlar. Schlesinger «ne ki», diye devam ediyor, «nükleer silahlar çağında kutsal bir savaş hiçbir şey ifade etmiyor.»⁽²⁾

«Foreign Affairs» de yazar burjuva politikacıları, akademisyenler ve yorumcular reel sosyalizmden hoşlanmıyorlar, fakat onlar SSCB ile bir çatışmada nükleer silahlarla kumar oynanmasının ABD için çok tehlikeli olacağını hissediyorlar. Ve Reagan'ın «haçlı seferi»nde ise başlıca rol nükleer silahlara ayrılmaktadır. Beyaz Saray'ın başı, yönetimin «kötülüğü», onun deyimiyle sosyalizme karşı, ABD'nin elinde olan her şey ile savaşma kararlılığını açıkladı. Pentagon ilk vuruş doktrini için maddi temeli daha hızlı bir biçimde hazırlıyor. Savunma Bakanlığının 1984–1988 askersel politika direktifleri bu alanda hiçbir kuşku bırakmıyor. Bunlarda, ABD, «uzayan bir savaş koşullarında bile üstün gelmeye»⁽³⁾ yetenekli bir nükleer potansiyel sahibi olmak istiyor, deniyor.

«Foreign Affairs»in birçok yazarı, yönetimin «içgüdüsel antikomünizminin», şu anda «günün konusu olan şeyin», ilişkilerin geliştirilmesi bir yana, SSCB ile istikrarlı bir barış içinde yanyana yaşamının tüm olanaklarını yok etmesinden de endişe duyuyorlar. Onlar, antikomünizm, ABD'-

(2) A. Schlesinger. Foreign Policy and the American Character. «Foreign Affairs» Sonbahar 1983, s. 5, 7.

(3) «International Herald Tribune», 25 Ağustos 1982.

ye nükleer yıkım rizikini getirmeyen ve amaçlarını daha sinsi yollarla gerçekleştirebilecek bir antikomünizm istiyorlar.

ABD Senatosu Dış İlişkiler Komisyonu üyesi Senatör Charles Mathias'ın «Alışılmış nefret – sağlıklı politik» başlıklı ve yönetimin doğrultusunun ayrıntılı olarak eleştirildiği yazısının içeriği bu ruhtadır. Senatör, yalnızca iki ulus arasındaki askersel bir çatışma olasılığının artmasından endişe duymuyor. Aynı zamanda ABD'nin SSCB ile ilişkilerini daraltmakla, «komünist sistem»e özgü olduğuna inandığı «ciddi güçlükler»den yarar sağlayacak «kaldıraçları» (görüşmeler, ticaret, krediler vb.) yitirmiş olmaktan kaygılanıyor. Ne ki Reagan'ın SSCB'ye karşı tutumu, diyor Mathias, «sürekli çatışma»nın dışında her türlü yaklaşımı dışlıyor. ⁽⁴⁾

Bu çatışmanın temel öğeleri bugün sınırsız silahlanma yarışı, en başta da nükleer silahlanma yarışıdır, ve SSCB'ye karşı çok yanlı ekonomik ve psikolojik bir savaşın yürütülmesidir. Washington'lu haçlılar bu yolla stratejik üstünlük sağlayarak Sovyetler Birliği'ni politik ödünler vermeye zorlayabileceklerini, ekonomik olarak «yıkıma sürükleyebileceklerini», ve Sovyet yöneticilerini aktif dış politikadan, dünyadaki barış, demokrasi, ilerleme ve ulusal kurtuluş güçleriyle dayanışmadan vazgeçmeye zorlayabileceklerini sanıyorlar. ⁽⁵⁾ Burada söz konusu olan Fransız politik yorumcusu Michel Tatu, «Foreign Affairs» dergisinde yazdığı gibi «tüm Sovyet sistemini destabilize etmeyi amaçlayan dünya çapında ve stratejik baskı uygulanmaktadır.» ⁽⁶⁾

Reagan'ın «haçlı seferi»nin bu yanına da «Foreign Affairs»de özel bir dikkat ayrılıyor. Dergi, sonul amaç olan ABD'nin dünya üzerindeki konumunu pekiştirme noktasından hareketle SSCB ile «global çatışma» stratejisinden de büyük bir endişe duyuyor. Beyaz Saray'ın inandığı gibi, bu reel sosyalizmi yıpratacak, dünya komünist hareketini bölecek, gelişmekte olan ülkelerdeki ilerici rejimleri aşındıracak ve yolu ABD'nin dünya üstünlüğüne açacak mıdır? Yoksa Washington gerginliği körüklemek için herşeyi yaparak ve dev miktarlardaki parayı havaya savurarak, aynı zamanda kendi ekonomik potansiyelini ve uluslararası konumlarını mı yok etmektedir?

ABD egemen sınıfındaki en kesin bölünme nükleer silahların askersel-politik doktrininin temel noktası, «ilk vuruş» için gerekli potansiyelin sağlanmasından sonra (bu «MX», «Pershing-2», «Cruise» roketlerini ve «Trident-2» denizaltı sistemlerini kapsıyor) ABD nükleer bir savaşta «üstün» gelebilecek bir duruma gelecektir. Pentagon'un strateji uzmanları,

⁽⁴⁾ Cah Charles Mathias, Habitual Hatred-Unsound Policy. «Foreign Affairs», Yaz 1983, s. 1020.

⁽⁵⁾ «International Herald Tribune», 23 Mayıs 1982, 11 Mart 1983.

⁽⁶⁾ Michel Tatu, US-Soviet Relations: a Turning Point? «Foreign Affairs», Kıs 1983, 84, s. 600.

sürpriz ögesiyle ve isabet gücü artırılmış nükleer başlıklarla tek bir vuruşun bile Sovyet stratejik sistemlerini ve kontrol merkezlerini yıkabileceğini ve pratikte SSCB'ni karşı vuruş yeteneğinden yoksun bırakacağını ileri sürüyorlar.

Spurgeon M. Keeny ve Wolfgang K. H. Panofsky şöyle diyorlar: Nükleer bir çatışmanın sonuçları ve boyutları ne temelinde nükleer silah kullanma yatan doktrine ,ne de kullanılacak silahların türüne bağlı değildir. Sınırlı nükleer savaş ile ilgili doktrinlerin başlıca tehlikesi, eylemde fiziksel sonuçlarının ve nükleer çatışmadaki belirsizlikleri dikkate alınmamasıdır.» (7)

Son yıllarda ABD'de üretilen sayısız senaryo, nükleer silah kullanılması pratikte topyekun bir nükleer çatışmaya götüreceğini göstermiştir. (8) Reagan yönetimiyle doğrudan ilişkisi bulunmayan Amerikan akademik ve hatta askersel çevrelerinin kesin görüşü budur. Arthur Schlesinger şöyle diyor: «Şu andaki kontrollü ve adım adım tırmandırılan bir nükleer savaş, generallerin satranç ustaları gibi nükleer tırmanmanın boyutlarını belirleyecekleri bir savaş fantazisinden daha tehlikeli bir şey olamaz. Bu tür şemalar bizi aldatmamalıdır. Nükleer bir çatışma başladığı an, oyun bitmiştir.» (9)

Nükleer eşitliğin olduğu koşullarda, diyor önde gelen askersel uzmanlar ve akademisyenler, ABD'nin nükleer silah kullanması kaçınılmaz olarak kendisinin de yokolmasına yol açacaktır. Eski savunma bankalarından Robert McNamara şöyle diyor: «Eğer NATO nükleer savaş başlatmayı seçerse, açıktır ki SSCB karşılık vermeye hazırlıktır.» (10) «Newsweek»e verdiği bir demecinde bu sözlerin altını çizirken, şunları belirtiyor: «... Eğer NATO nükleer silahların kullanılmasını başlatırsa, bu kenlikle Batı uygarlığının tümüyle yokolmasına neden olacaktır.» (11)

Bilimsel veriler, nükleer bir savaşın yalnızca dev miktarda insan yaşamına ve yıkıma yol açmakla kalmayacağını, aynı zamanda yeryüzünde biyolojik yaşamı olanaksız kılacak bir iklim felaketine de neden olacağını göstermektedir. 1983 Nisanında Massachusetts'de, Cambridge'de düzenlenen «Nükleer Savaş Sonrası Dünya» konulu konferansın vardığı sonuç budur. Bu konferansın geniş yankıları nedeniyle «Foreign Affairs» ünlü astrofizikçi Carl Sagan'ı bu yankıları yorumlamaya davet etti. Sagan,

(7) Spurgeon M. Keeny, Wolfgang K. H. Panofsky, MAD VS NUTS: The Mutual Nostage Relationship of the superpowers, «Foreign Affairs, Kış 1981/82, s. 287. Keeny, 1977–1981 arasında ABD Silahlanma Kontrol ve Silahsızlanma Komisyonu Müdürü idi; Panofsky uzun yıllar Beyaz Saray'da bilim ve silahsızlanma danışmanlığı yaptı.

(8) «Foreign Affairs», Kış 1983/84, s. 261.

(9) Albert Schlesinger, Agy, s. 11.

(10) Robert S. McNamara, The Military Role of Nuclear Weapons: Perceptions and Misperceptions. «Foreign Affairs», Sonbahar 1983, s. 67.

(11) «Newsweek», 5 Aralık 1983, s. 17.

yorumunda, yoğun bir nükleer vuruşun saldırgan için karşı saldırıya uğramadığı bir durumda bile kesinlikle intihar olacağını söylüyor. İklimde, biyosferde ve çevredeki geri dönüşmez değişimlerle saldırganın da yaşamının olanaksız olacağını belirtiyor. ⁽¹²⁾

ABD hükümetinde çok yüksek görevler üstlenmiş olan 4 kişinin «Foreign Affairs» için ortaklaşa yazdıkları bir yazı ABD içinde ve dışında güçlü yankı buldu. Bunlar, Mc George Bundy, George F. Kennan, Robert S. McNamara ve Gerhard Smith'dir. Savunma Bakanı Caspar Weinberger'in büyük hoşnutsuzluğu ile karşı karşıya kalan bu yazıda, yazarlar, ilk vuruş doktrininin kabul edilemezliğini ortaya koyuyorlar ve hükümetten, «ilk vuruşu yapmama» yükümlülüğünü üstlenmesini istiyorlardı. ⁽¹³⁾

Reagan yönetiminin tüm ağırlığı yalnızca nükleer silahlara vermesine karşı çıkan McNamara ve benzeri kişiler büyük ölçüde konvansiyonel silahların arttırılmasını istiyorlar. Onların istedikleri, askersel bütçenin azaltılması değil, yeniden dağılımının yapılmasıdır. Yönetimin bu eleştir-menleri, ayrıca, nükleer silahların mahkum edilmesini değil, savaş aracı olarak bunlara yaklaşımın mahkum edilmesini öneriyorlar. ⁽¹⁴⁾ Pentagon'un günümüzdeki askersel doktrininin önceki yönetimlerin doktrinleriyle çeliştiğini söylüyorlar. Elbette, bunlar arasında büyük bir fark vardır. Fakat ilk vuruş ve kazanılabilir bir nükleer savaş doktrinlerinin bir gecede ortaya çıkmadığını da görmek gerekir. Bu, ABD'nin savaş sonrasındaki çizgisinin, yığınsal kırım silahlarının, en başta da nükleer silahların geliştirilmesi çizgisinin sonucudur. ABD'deki en deneyimli dış politika uzmanlarından biri olan Prof. George F. Kennan şöyle diyor: «Bu türden silahların geliştirilmesi yolunda her zaman ilk davranan biz Amerikalıların olduğunu anımsamalıyız. Böyle bir aracı ilk üreten ve deneyen biz olduk. Onun yıkıcı gücünü hidrojen bombasıyla ilk biz yeni bir düzeye yükselttik. Çok başlı silahları biz getirdik. İlk vuruş' ilkesinin mahkum edilmesine yönelik her öneriyi biz reddettik. Ve silahı, ötekilere karşı kızgınlık içinde yalnızca bir kullandık.» ⁽¹⁵⁾

Bu politika, uzun erimde, girişimcilerine ne getirmiştir? Reagan'ın iddia ettiği gibi daha fazla güvenlik mi? Hayır. Üstelik, nükleer silahın geliştirilmesinden bu yana bunu Sovyetler Birliği'ne şantaj ve baskı yapmanın başlıca aracı olarak kullananlar, Sovyet kentlerinin bombardımanını planlayanlar ve şimdi de sosyalizme karşı «utku» kazanma gibi çılgınca bir

⁽¹²⁾ Carl Sagan, Nuclear War and Climatic Catastrophe: Some Policy Implications. «Foreign Affairs», Kış 1983/84, s. 276, 292.

⁽¹³⁾ Mc George Bundy, George F. Kennan, Robert S. McNamara, Gerard Smith, Nükleer Weapons and Atlantic Alliance. «Foreign Affairs», İlk bahar 1982.

⁽¹⁴⁾ Robert McNamara, Agy, s. 272.

⁽¹⁵⁾ George F. Kennan, The Nuclear Relusion. Sovyet-American Relations in the Atomic Age, New York 1982, s. 177–178.

fikre kapılanlar güvenlik amaçlarını kılavuz edinerek hareket etmemişlerdir. Sosyalist topluluk karşısında «belirleyici üstünlük» yerine, onların boşardıkları tek şey, stratejik çatışmanın daha üst düzeyi olmuştur. Batı Avrupa ülkelerinde ilk vuruş silahlarının yerleştirilmesi ve SSCB ile bağlaşıklarının karşı önlemler almaya zorlanmasıyla Reagan yönetimi dünyayı (bu arada bizzat ABD'yi) dramatik bir biçimde ölümcül yıkıma daha da yaklaştırmıştır.

ABD'nin şu andaki politikası, nükleer çağda olmaması gereken bir politikanın modelidir. ABD tarafından kısıktılan uluslararası gerginlik şimdi her zamankinden daha fazla Amerikan-Sovyet ilişkilerine gerçekçi ve sağduyulu bir yaklaşımı ve yeni bir dünya savaşının önlenmesi için ABD ile SSCB'nin işbirliğinin önemini odak noktasına getirmiştir.

Böylesi bir gerçekliğin öğeleri, «Foreign Affairs»deki kimi yazılarda görülüyor. Daha önce de belirttiğim Cumhuriyetçi Senatör Charles Mathias, ABD yönetiminden, SSCB ile, «megafon diplomasisi» (yani sindirme ve tehdit girişimleri) aracılığıyla değil, mümkün olan her alanda anlaşma temelinde ilişki kurmasını istiyor. ABD'nin Sovyetler Birliği ile ilişkilerinin gerginleşmesinden ABD'nin sorumlu olduğunu belirtiyor. Şöyle yazıyor: «İndirilmesi gereken sınırlar, tom da bizzat bizim kendimizin koyduğu sınırlardır . . . Yani ilk jest tek yanlı Amerikan adımı olmalıdır.»⁽¹⁶⁾

Dış politika konusunda birçok kitap yazmış olan Ohio Üniversitesi profesörlerinden John L. Gaddis, silahsızlanmada yapıcı sonuçların elde edilmesinin, SALT-2 Antlaşmasının onaylanmasının, nükleer silah denemelerinin tümüyle yasaklanması için görüşmelere başlanmasının ve Avrupa'da hem orta menzilli, hem de taktik nükleer silahların azaltılmasına başlanmasının ABD'nin çıkarına olduğunu belirtiyor.⁽¹⁷⁾

Reagan'a karşı çevrelerin sözcüleri SSCB ile ilişkilerin yeniden yapılandırılması çağrılarını yaparken, Sovyetler Birliği'nin stratejik üstünlük isteğini ve ABD'ye karşı bir savaş başlatmasını sözümona gösteren «Sovyet tehdidi» masalının da kaldırılmasını öne sürüyorlar. Uluslararası Barış Sorunlarını İnceleme Kurumu görevlisi Robert H. Johnson, bunların yalnızca Amerikan buluşları olduğunu ve ABD'nin askersel gücünü hızla artırmayı haklı göstermede kullanıldığını belirtiyor. Beyaz Saray ve onun arkasındaki güçler, diyor, Sovyetlerin amaçlarını hayali bir askersel üstünlüğe indirgeyerek «Ruslara Amerikan dış politikasına özgü olan bir düşünce tarzını atfediyorlar», çünkü «ABD'nin dünyadaki konumları ile askersel gücü arasında eşitlik işareti yokon» bizzat Amerikalılardır.⁽¹⁸⁾

⁽¹⁶⁾ Charles Mathias, Agy, s. 1025.

⁽¹⁷⁾ John L. Gaddis, The Rise Fall and Future of Detente. «Foreign Affairs», Kış 1983/84, s. 370.

⁽¹⁸⁾ Robert H. Johnson, Periods of Peril. The Window of Vulnerability and other Myths. «Foreign Affairs», ilkbahar 1983, s. 950, 968.

Elbette Sovyetler Birliği'nin amaçlarının olaganüstü çarpıtılmasına karşı çıkan bu yazarlar da «Sovyet tehdidi» masalını köklü biçimde gözden geçirmekten uzaktır. Onların istedikleri Reagan yönetiminin SSCB ile çatışma için ideolojik temel olarak kullandığı Sovyet fobisinin aşırı biçiminden vazgeçilmesidir.

Amerika'nın Mesih'e geri dönüşü, ABD'nin tartışmasız liderliğe niyet etmesi, dünyayı siyah-beyaz biçiminde görme, herşeyde ve her durumda Sovyetler Birliği'nin düşman olarak gösterilmesi ve askersel etmenin dış politika sorunlarını çözmeye en etkin yol olarak ilan edilmesi NATO ülkelerinin Reagan'ın dümen suyunda giden egemen güçlerini bile şaşırtıyor ve ürkütüyor. Howard Üniversitesi Avrupa Araştırmaları Merkezi başkanı Stanley Hoffman bu bağlamda şunları yazıyor: «Avrupalılar . . . her yerde Sovyet tehdidine öncelik verilmesi eğiliminden kaygı duyuyor . . . Onlar, yönetimin Sovyetler Amerika'nın dayatmalarını kabul etmedikçe Moskova ile diyalogun olanaksız olduğu yolundaki inancından kaygı duyuyorlar. Onlar, Reagan yönetiminin 1950'lerdeki Amerika nükleer üstünlüğüne . . . ve tartışmasız liderliğine tutkusundan kaygı duyuyorlar.» ⁽¹⁹⁾

Reagan'ın sosyalizme karşı «haçlı seferi» Sovyetler Birliği'nin ekonomik potansiyeli ve sosyal-politik gelişmesinin eğilimleri konusunda tümüyle yanlış varsayımlara dayanmaktadır. Bu görüş, önde gelen sovyetologlar da içinde, artan sayıda Amerikan dış politika uzmanları tarafından kabul edilmektedir.

Bu yoldaki düşüncelerin birçoğu, Colombia Uluslararası Değişimleri Araştırma Enstitüsü müdürü Seweryn Bialer ve Prof. Joan Afferica tarafından kaleme alınan «Reagan ve Rusya» yazısında toparlanmıştır. Bu yazarlar, Reagan yönetiminin «Sovyet hükümet sisteminde aşamalı bir dönüşümün ya da çöküşün yaratılması» ve Sovyet dış politikasının doğrultusunun değiştirilmesi yolundaki başlıca amaçlarının yanlış, «aşırı ve gerçekdışı» olduğunu belirtiyorlar. Yazarlar, Sovyetler Birliği, diyorlar, «en büyük zorlukları aşabilmeye yetecek henüz kullanılmamış muazzam politik ve sosyal istikrar rezervlerine sahiptir.» ⁽²⁰⁾

John L. Gaddis de benzer bir görüşü savunuyor. Reagan'ın Beyaz Saray'daki üç yıllık faaliyetinden sonra, diyor, «Amerikan yönetiminin üst çevrelerinde hâlâ eğer savunma harcamalarının artış hızını şimdiki düzeyde tutarsak Rusları ayak uydurabilmek için ekonomilerini iflasa sürüklemeye zorlayabileceğimiz görüşleri egemendir. Ama artık, bu türden atmaca argümanlarından vazgeçmemiz gerekiyor: Sovyet ekonomisinin çöküşüne

⁽¹⁹⁾ Stanley Hoffmann, NATO and Nuclear Weapons: Reason and Unreason. «Foreign Affairs», Kış 1981/1982, s. 342.

⁽²⁰⁾ Seweryn Bialer, Joan Afferica, Reagan and Russia, «Foreign Affairs», Kış 1982/83, s. 262–163.

ilişkin varsayımlar 1917'den bu yana dolanıp durmakta, ama çöküntü hâlâ olmamıştır.» ⁽²¹⁾ ABD yönetiminin öngörülerini Kongrenin Ortak Ekonomik Komitesi tarafından görevlendirilen ve 1980'lerin başında Sovyet ekonomisi üzerine iki ciltlik bir yapıt yayınlayan büyük bir grup Amerikan uzmanı tarafından da desteklenmiyor.» ⁽²²⁾

ABD liderinin Sovyetler Birliği'ni «çökertme» çizgisi neye dayanıyor? Bu, aslında, Reagan ve yardımcılarının ideolojik kör inçanlarına uygun düşen, fakat gerçekte bağdaşmayan antisovyetik propaganda stereotiplerine dayanıyor. Bunun açık kanıtlarından biri, Reagan'ın Avrupa gaz boru hattıyla ilişkin olarak ilan ettiği yaptırımların boşa çıkmasıdır. 1983 yazında ABD Kongresi Teknolojik Dairesi, Beyaz Saray'ın SSCB ile ticaretteki yaklaşımları ve kısıtlamalarının bu ülkenin ekonomik ve teknolojik gelişmesini hiçbir şekilde etkilemediğini belirten bir rapor hazırladı. Rapor, «ekonomik savaşın, Sovyet sistemini sarsacağı yerde ABD ile Batı Avrupa'ya bağlaşıkları arasındaki ilişkileri kötüleştirdiğini» belirtiyor.

«Foreign Affairs» dergisine bir bakış, ABD egemen çevreleri içinde önemli bir kesimin şu anda Washington tarafından izlenen dış politika-dan kaygı duyduklarını ortaya koyuyor. Bu kaygı ve hoşnutsuzluk, basında yönetimin sert eleştirisinde, Senato ve Temsilciler Meclisi'nde dev askersel bütçeye karşı artan muhalefette ve Amerikan toplumunun çok büyük kesimlerini içeren nükleer silahların dondurulması hareketinde görülüyor.

Gerçekten de resmi Washington propagandası son zamanlarda Reagan'ın ses tonunu ılımlılaştırdığı, Reagan'ın kimi tutumlarını gözden geçirdiği ve SSCB ile ilişkilerini normalleştirmeye hazırlandığı izlenimini yaymaya çalışıyor. Ne ki, Beyaz Saray'ın söylediklerinin değil, yaptıklarının değerlendirilmesi, Reagan'ın «barışçılığı» ve barış istediğini belirten açıklamalarının politik bir oyun, duruma ayak uydurma ve Amerikan kamuoyunu seçim yılında yatıştırmaya yönelik geçici bir tutum olduğu görülüyor. ABD uluslararası gerginliği tırmandırmaya devam ediyor, silahların sınırlandırılması ve azaltılmasındaki gerçekçi olmayan konumunu değiştirmeyi reddediyor ve savaş hazırlıklarını sürdürüyor.

Beyaz Saray ve Pentagon 1980'lerin dev stratejik programını hızlandırmak için herşeyi yapıyorlar. Sovyet stratejik tesislerini yoketmeyi amaçlayan «MX» kıtalararası balistik füzeleri 1986'dan sonra bir dizi eyalete yerleştirecektir. 1985–1989'da ABD'nin bir karşı saldırıya karşı korunması gereğiyle uzayda bir roketsavar sisteminin geliştirilmesi için 27 milyar dolar gibi astronomik bir para ayrılması düşünülüyor. ⁽²³⁾ Pentagon'un araş-

⁽²¹⁾ John L. Gaddis, Agy, s. 368.

⁽²²⁾ Bak: Soviet Economy in the 1980's: Problems and respects, US Government Printing Office, Washington D.C., 1982.

⁽²³⁾ «International Herald Tribune», 19 Ekim 1983.

tırma merkezlerinde «üçüncü kuşak silahlar»ın geliştirilmesi çabaları hızla sürüyor. Bunlar doğrudan enerji ışınlarının kullanılmasına dayanmaktadır. Fizikçi Edward Teller, ki hidrojen bombasının «babası» olarak adlandırılır, bunların yanında şimdiki silahların oyuncak olduklarını söylüyor. Yönetim, daha şimdiden eğer Reagan yeniden başkan seçilirse, 1980'lerin sonuna dek ABD'nin daha da silahlanması için 2 trilyon dolar harcayacağını açıklamıştır. ⁽²⁴⁾

Tüm bunlar, emperyalizmin en saldırgan kesimlerinin konumlarından vazgeçmeye niyetli olmadıklarını göstermektedir. Ne ki, Reagan'ın politikasının her şeye karşı, uluslararası yaşamın gerçekleriyle çatışmaya girdiği de doğrulanıyor. Washington'un şimdiki stratejisinin «Foreign Affairs»deki eleştirisi saldırgan antisovyetizm, dizginsiz silahlanma yarışının ve reel sosyalizmle çatışmanın temelsizliğinin ve yararsızlığının bir başka göstergesidir.

Alex Ason

⁽²⁴⁾ «International Herald Tribune», 4–5 Şubat 1984.

Komünist gençlik örgütleri

Kısa Bilgiler

MOĞOLISTAN DEVRİMCİ GENÇLİK BİRLİĞİ

MDGB, Moğolistan Devrimci Halk Partisi'nin girişimiyle 25 Ağustos 1921'de kuruldu. Moğolistan'da halk devrimini izleyen yıllarda Birlik'in kuruluşuna Moğolistan halkının büyük evladı Damdiny Suhe Bator bizzat katıldı. Bugün örgütün yüzde 52'si genç kadın olan 235.000'in üzerinde üyesi bulunmaktadır. Toplam üye sayısının yüzde 37,6'sı doğrudan üretimde çalışmaktadır.

MDGB sosyalizm ülkeleri için savaşımında şanlı bir yol katetti. Ulusal ekonominin yabancı sermayeye bağımlılığına son vermede ve sömürücü sınıfların kalıntılarının ortadan kaldırılmasında partinin başta gelen yardımcısı oldu. Moğolistan'ın sanayileşmesine yardımcı olmada, ailelere ait özel sürüleri kooperatiflerde toplamada, işlenmemiş toprakları tarıma açmada, eğitimi ve kültürü artırmada çok yararlı acil hizmetler verdi. MDGB'ne savaşımında ve emek cephesinde yaptığı büyük çalışmalar nedeniyle 6 nişan verilmiştir.

Bugün MDGB Moğolistan'daki geniş kapsamlı sosyalizm kuruculuğu çalışmalarında, partinin sosyal, ekonomik ve kültürel kalkınma planının gerçekleşmesinde ve genç nesli komünist ülkeler ruhunda eğitmede büyük katkılarda bulunuyor. MDGB çok sayıda genç sosyalist yarışmaya çekiyor, yığınları «öncü çalışma ekipleri» adı altında hareketlendiriyor, üretimin verimliliğinin artmasına yardım ediyor, ve gençliği sosyalist mülkiyete karşı tutumlu davranmaya özendiriyor. Büyük önemdeki projelerin gerçekleştirilmesi işi de MDGB'ne ait. Örneğin Hutul çimento, kireç kompleksi, Baganur'daki kömür havzası ocağı ve diğer bazı projeler onun yönetiminde gerçekleştirilecek.

Binlerce genç erkek ve kadın tarımda çalışmaya gönderildi. MDGB üyeleri hayvan yetiştirilmesinin maddi temelini güçlendirmek ve kalifiyeli hayvan bakıcıları yetiştirmek için büyük ölçüde yardım edeceğine söz verdi.

MDGB kalifiye, eğitilmiş ulusal kadroların yetiştirilmesi için çok şey yapıyor, profesyonel elemanların artması ve ticaret birlikleri oluşturulması hareketine katkıda bulunuyor. Bölgesel eğitim okullarının yönetimi onun elindedir. Yüksek öğrenim enstitülerinde MDGB üyeleri öğrencilerde so-

(*) Komünist gençlik örgütleri üstüne kısa bilgiler yayınlamaya devam ediyoruz. Bak: «Barış ve Sosyalizm Sorunları», 1984, sayı 4.

rumluluk duygusunun geliştirilmesi için öğretim üyelerine yardım ediyorlar, derin bilgiler edinmeleri için öğrencileri araştırma yapmaya teşvik ediyorlar. MDGB üretimi örgütleyiciler için gerekli olan, kitleler arasında politik çalışma pratiğini öğretiyor.

Gençliği ideolojik-politik bakımdan eğitmek, onların kültürel düzeyini sürekli artırmak MDGB'nin çalışmalarının odak noktasını oluşturuyor. MDGB politik eğitim verebilmek için klüpler, kurslar, ve seminerleri gibi yöntemler kullanıyor. Gençliğin boş zamanlarını değerlendirmesine de özel önem veriyor. Örneğin, «Kitapların Dostları» hareketi ve politik şarkı klüpleri bunu amaçlıyor. Gençlik fizik kültürünü geliştirmeye ve spor yapmaya teşvik ediliyor.

Okul çocuklarının eğitimindeki baş sorumluluk MDGB'ne aittir. Suhe Bator Moğolistan Piyoner Örgütü 1925'de kuruldu ve çalışmalarını MDGB'nin yönetimi altında sürdürüyor. 350.000 üyeye sahip.

MDGB, ülkenin sosyal-politik yaşamında önemli rol oynamaktadır. Anayasa ona yasa tasarıları hazırlama yetkisi veriyor. Moğolistan Büyük Halk Hural'ı milletvekillerinin yüzde 12,2'si bölgesel «hural»lardaki milletvekillerinin yüzde 20,4'ü 30 yaşına kadar olan MDGB üyelerinden oluşmaktadır.

MDGB uluslararası alanda aktif ilişkilere sahip. Bu alanda Moğolistan Devrimci Halk Portisi'nin, Moğolistan hükümetinin yürüttüğü dış politikayı, barışı kalıcılaştırmayı, uluslararası işbirliğini oluşturmayı, silahlanma yarışına son vermeyi, ve halkları özgürlük, bağımsızlık ve sosyal ilerleme için savaşmada birleştirmeyi amaçlayan Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeleri desteklemek onun ilkesel görevidir.

MDGB kurulduğundan bu yana Leninci Komünist Gençlik Birliği ile proleter enternasyonalizmi ilkeleri temelinde kardeşçe dostluk ve işbirliği ilişkilerini sürdürdü. Sosyalist ülkelerin kardeş gençlik birlikleri ile kurduğu işbirliği uzun erimli programlar temelinde geliyor. MDGB Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu ve Dünya Öğrenci Birliği üyesidir. Gönderdikleri delegeler çok sayıda önemli uluslararası toplantılara ve konferanslara katıldılar.

MDGB'nin örgüt yapısı bölgesel-üretim ve demokratik merkezîyetçilik ilkesine dayanır. Kentlerdeki temel örgütleri mahalle örgütlerine, kırsal kesimlerde ise somon ve *aimak* (Mahalli ve bölgesel) örgütlere bağlı bulunuyor. En büyük organı her beş yılda bir toplanan kongredir. Kongreler arası MDGB'nin faaliyetleri Merkez Komitesi (Kongre tarafından seçilen) Büro ve Sekreterlik tarafından yönetilir.

MDGB'nin 6 yayın organı bulunmaktadır. Merkezi gazetesi «Zaluçudin Unen» 1925 yılından beri yayınlanıyor.

ŞİLİ KOMÜNİST GENÇLİĞİ (ŞKG)

ŞKP, Şili'de en yığinsal ve saygınlığı büyük olan bir gençlik örgütüdür. Binlerce genç işçiyi, üniversiteliyi, lise öğrencisini, genç köylüyü ve Mapuçe adlı kızıldirililer kabilesinin temsilcisini kendi saflarında toplamaktadır. Örgüt, proleter enternasyonalizmi ve Marksizm-Leninizm ilkelerine sıkı sıkıya bağlı kalarak, bilimsel komünizmin idelerini, Şili ve uluslararası işçi hareketinin deneylerini gençlik arasında propaganda etmekte, Şili Komünist Partisi'nin politikasını gençlik yığınlarına aktarmaktadır.

Örgüt, Şili Komünist Partisi'nin kararı üzerine 1932 yılında kurulmuştur. Gençler ve üniversiteliler arasındaki çalışmalara büyük bir önem veren Komünist Partisi, nüfusun bu kesimlerini potansiyel devrimci güçlerden biri olarak görmektedir. ŞKG'den önce kurulmuş olan Komünist Gençlik Federasyonu da, Marksist-Leninist idelerin genç Şili'liler arasında yaygınlaşmasında önemli bir rol oynamıştır. Çeşitli komünist gençlik gruplarını ulusal çapta birleştiren ŞKG'nin saygınlığı sürekli artmıştır. Örgüt, 30'lu yılların sonunda ülkedeki antifaşist harekete ve Halk Cephesi'nin oluşturulması savaşımına aktif olarak katılmıştır. Onun girişimiyle o zamanlar Gençliğin Kurtuluş Cephesi kurulmuştur ve bu Cephe çeşitli ideolojik akımlardan çok geniş gençlik çevrelerini saflarında birleştirmiştir. ŞKG, Cumhuriyetçi İspanya ile dayanışma hareketine etkin bir biçimde katılmış, İkinci Dünya Savaşı yıllarında anti-Hitler koalisyonunun desteklenmesinden yana çıkmış, Vietnam halkını ve Küba Devrimini savunan büyük kampanyalar ve eylemler örgütlemiştir.

Şili Komünist Gençliği her zaman emekçi hakları için, baskı ve teröre karşı, ülkede demokratik özgürlükler için savaşanların en ön sıralarında yürümüştür. O, Halk Birliği'nin kazanmasında önemli bir rol oynamıştır. Örgütün aktivistleri devrim döneminde gönüllü yığinsal çalışmalara katılmışlar, endüstrinin ve köy ekonomisinin gelişmesine kendi emekleriyle katkılarda bulunmuşlar, devrimci dönüşümlerin savunulması yönünde halk arasında geniş propaganda kampanyaları yürütmüşlerdir. Bu yıllar içinde örgüt, ideolojik bakımdan olduğu gibi, sayısal bakımdan da büyüyüp güçlenmiştir. 1973'teki faşist darbe öncesinde ŞKG'nin yaklaşık 90 bin üyesi vardı.

Faşist cuntanın erke el koymasından sonra örgüt kapatıldı. Onun binlerce üyesi tutuklandı, işkencelerden geçirildi, koşuşturuldu, birçokları öldürüldü, bir kısmı da ülkeyi terketmek zorunda bırakıldı. Ne ki, kanlı teröre karşın, ŞKG, illegaliteye geçerek, kendi örgütsel yapısını korumayı başardı. Bugün Şili Komünist Gençliği savaşımı sürdürüyor ve gençlik arasında büyük bir etkinliğe sahip bulunuyor.

ŞKG'nin tüm ülke ölçüsünde, işletmelerde, eğitim ve öğretim kurumlarında, semtlerde temel örgütleri bulunuyor. Yerel ve bölgesel komiteler

ülke içinde faaliyet yürüten Merkez Komitesi'nin yönetimi altında çalışmaktadırlar. Örgütün, 30'dan fazla ülkeye sığınmış bulunan yaklaşık 2 bin üyesi de Merkez Komitesi'nin yönetimi altında çalışıyor ve onlar, ülke içinde savaşan arkadaşlarına her türlü desteği gösteriyorlar. Onların belgisi «Hepimiz ve herşey Şili için» belgisidir.

1982 yılında illegal koşullarda yapılan Şili Komünist Gençliği Merkez Komitesi'nin Plenumu, Şili Komünist Partisi'nin politik çizgisine uygun olarak, örgütün ana eylem doğrultusunu saptadı. Bilindiği gibi, Şili Komünist Partisi'nin politik çizgisi halkın faşist zorbalığa karşı ayaklanma hakkını tanıyor ve bu görüşü yığınlar arasında propaganda ediyor. Plenum, ülke gençliğinin önüne baskılara karşı tutukluların serbest bırakılması ve göçe zorlanan tüm demokratların ülkeye dönebilmeleri için, gençlere çalışma, konut ve eğitim hakkı için savaşımda gençleri ve kızları seferber etme görevini koydu. Kabul edilen bir çağrıyla komünist gençler tüm yaşlılarını öğrenim kurumlarında söz ve düşünce özgürlüğünü, gençlerin özgür iradesine dayalı örgütlenme hakkını savunmaya, spor yapabilme, kültürel ve tinsel gelişme için gerekli koşulları sağlanması istemlerini yükseltmeye çağırırdı. ŞKG, faşist rejime karşı tüm savaşım biçimleri ve yöntemlerinin kullanılmasını olanaklı ve gerekli sayıyor.

Dünyamız üzerine çöken termonükleer yıkım tehlikesi karşısında ŞKG, Şili gençliğini emperyalist savaş kışkırtıcılarına karşı, barış içinde yan yana yaşama politikası için savaşıma çağırırdı. ABD'nin saldırgan yayılmacı nitelikli politikasını yeren ŞKG, bağımsızlık ve daha iyi bir gelecek için savaşan tüm halklarla dayanışmasını dile getirdi.

Şili Komünist Gençliği'nin geniş uluslararası bağları vardır. Dünyamızın yaklaşık 80 devrimci, demokratik ve ilerici gençlik örgütüyle işbirliği yapmaktadır. Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu'nun çalışmalarına aktif olarak katılmaktadır.

ŞKG'nin merkezi yayın organı aylık «Basta» dergisidir ve illegal olarak çıkmaktadır. Sürgündeki Şilili genç komünistlerin yayın organı ise, «Liberation» dergisidir.

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin duyurusu

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 2. Plenumu toplandı. Plenum, MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın okuduğu Politik Büro'nun Çalışma Raporunu görüştü. «Barış ve Demokrasi Güçlerinin Eylem Birliği ve TKP'nin Bu Konudaki Görevleri» konusunda gündeminde özel bir yer verdi. 1. Plenum kararlarının uygulanmasını gözden geçirdi, varolan eksiklikleri ve yeni görevleri saptadı.

TKP MK 2. Plenumu, Batı Avrupa'ya yeni Amerikan nükleer roketlerinin yerleştirilmesinden sonra uluslararası alanda yer alan gelişmeleri ve ülkemizde 25 Mart yerel seçimleri sonrasında oluşan durumu görüştü. Gerek dünyada, gerekse ülkemizde tehlikelerin ve olanakların artmasıyla belirlenen kritik bir dönemden geçilmekte olduğunu saptadı.

Sosyalizm ve barış güçlerini geriletme planlarının başarısızlığı, kapitalizmin derinleşen bunalımı, ABD emperyalizminin saldırganlığını daha da artırmasına temel oluyor. Bu koşullarda, barış güçlerinin bölge ve dünya barışının korunmasına katkıda bulunmak için çabalarını daha da artırmaları her zamankinden daha büyük önem taşıyor. Hiçbir güç bu çabayı göstermeden kendi amaçlarına ulaşamaz.

Tamamen antidemokratik ve eşitsiz koşullarda yapılan 25 Mart yerel seçimleriyle hükümet partisi ANAP kendine belli bir oy desteği sağladı, belediyelerin önemli bir bölümünü ele geçirdi. Ne ki, Evren-Özal ikilisi bu seçimlerde önlere koydukları, konumlarını pekiştirme, politik istikrar sağlama, demokrasi güçlerini geriletme amaçlarına ulaşamadılar.

Yerel seçimlerde, diktatörlüğe karşı barış ve demokrasi yanlısı çok geniş bir muhalefetin örgütlenmesinin olanaklı olduğu, halk yığınlarının böylesi örgütlü bir muhalefeti desteklemeye hazır olduğu görüldü. Şimdi 1256 aydının çıkışıyla diktatörlük karşıtı muhalefet güçlü bir unsura daha kavuşmuştur.

Ne ki, Evren-Özal ikilisi, her alandaki halk ve vatan düşmanı politikalarından vazgeçmiş değillerdir. Tersine onlar şimdi karşılaştıkları ve karşılaşacakları her zorluğu çok daha büyük bir zorbalıkla aşmayı deneyeceklerini gösteriyorlar.

Evren-Özal çetesinin halkın ekmeğine, barış ve demokrasi taleplerine

yönelik kaba saldırıları derin bir nefretle karşılaşıyor. Diktatörlüğün zor-balığına karşın, şimdi halkın sıralarında kendi çıkarları için eyleme atılma fikri güç kazanıyor. 3 Haziran günü İstanbul'da düzenlenen Türk-İş toplantısında binlerce işçinin «Grev bizim hakkımız, söke söke alırsız!», «En büyük işçilerdir – Yaşasın işçilerin birliği!» belgilerini haykırması, önümüzdeki dönemde sınıf savaşımının yükseleceğinin somut bir göstergesi olmuştur.

TKP MK 2. Plenumu her alanda artan tehlikeleri ve bunları önlemenin olanaklarını dikkate alarak, savaş ve diktatörlük karşıtı en geniş güçlerin birliğinin sağlanması amacıyla, sol güçlerin eylem birliğinin daha da pekişmesi, genişlemesi ve derinleşmesi için ve aynı zamanda tüm diktatörlük karşıtı güçlerle ulusal demokratik bir diyalog kurmak için her çabayı göstermeye karar aldı.

Türkiye Komünist Partisi herkesle,

faşist rejime son vermenin ve halkımızın iradesini özgürce dile getirebileceği, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün eksiksiz gerçekleşeceği, Kürt ulusu üzerindeki şoven baskılara son verileceği demokratik bir ortama geçmenin yollarını, ayrıca:

– genel politik af için, politik göçmenlerin haklarının geri verilmesi ve ülkeye özgürce dönebilmesi için, idam cezalarının önlenmesi için,

– Türkiye'deki Amerikan üslerinin genişletilmesini, buralara Amerikan nükleer roket ve başlıklarının yerleştirilmesini önlemek, Türkiye'yi ve Balkanları nükleer ve kimyasal silahlardan arındırmak, ülkemizdeki ABD üslerini kaldırmak için,

– Sendikal hakların yeniden elde edilmesi, özgür toplu sözleşme ve grev hakkı ve DISK'in açılması için,

– Emekçilerin kemerlerini sıkma, ekonominin ulusal temellerini yıkmak ve ekonomiyi askerileştirme politikalarına karşı, halktan yana ulusal bir ekonomik politika için,

Evren-Özal ikilisine karşı savaşımında yapılması gereken çalışmalar, ortak ya da eşgüdümlü paralel eylemler gerçekleştirmenin olanakları üzerine hiçbir önkoşul öne sürmeksizin görüşmeye hazır olduğunu açıklar.

TKP, 1256 aydının, yazar, şair, bilim adamı, gazeteci, sanatçı ve emekli subayın girişimini vargüçle destekliyor. Aydınlara yönelik saldırıların geri püskürtülmesi için bu hareketin daha da genişletilmesi zorunludur.

TKP, tüm işçileri, aydınların demokrasi girişimini vargüçle desteklemeye, işçi sınıfı ile aydınlar arasındaki güçbirliğini güçlendirmeye çağırıyor. Aydınların bildirisindeki istemler işçi sınıfının savaşımının dışında, ondan bağımsız gerçekleşemez.

TKP, tüm savaş ve diktatörlük karşıtı güçlerin birliğini sağlamada sol güçlerin birliğinin belirleyici önem taşıdığı yolundaki görüşünü ve 6 sol parti arasında güçlenen eylem birliğini daha da geliştirmedeki kararlılığını bir kere daha vurgular.

TKP, bütün savaş ve diktatörlük karşıtı güçleri, bugünkü meşru olmayan parlamento ile uzlaşmamaya, faşist rejimin tehditlerine boyun eğmemeye, aktif direnişe atılmaya çağırıyor. ABD emperyalizmiyle bağlı militarist generaller ve sivil faşist kadrolar, elde ettikleri iktidar konumlarını kendiliklerinden demokrasi güçlerine teslim etmeyeceklerdir.

TKP açısından tüm diktatörlük karşıtı güçlerin arasında bir diyalog kurulmasının önünde hiçbir engel yoktur. Eğer bu güçlerin sıralarındaki, Amerikan emperyalizminin ve işbirlikçi oligarşinin kışkırttığı antikomünist önyargılar aşılabilirse, tüm bu güçlerin ortak bir cephede buluşması olanaklı olabilir. Halkımızın çıkarları, vatanın geleceği bunu gerektiriyor.

TKP MK 2. Plenumu, parti örgütlerinin önlerine konan görevlere dört elle sarıldıklarını, tüm partinin enerjik bir çalışma içine girdiğini saptadı. Parti örgütleri yerel seçimlerde, af kampanyasında, işçi ve emekçi direnişlerinde, cezaevlerindeki direnişlerde, üniversitelerdeki eylemlerde, yurtdışındaki sendikal savaşımelerde ve bedelli askerlik kampanyasını desteklemede, son olarak 1 Mayıs'da başarılı ve yürekli çalışmalar yaptılar. Partimiz öteki beş sol parti ile birlikte davranma, TİP ile ilişkilerini daha da geliştirme yolunda ısrarla yürüdü. 1. Plenumun ideolojik çalışmaların iyileştirilmesine ilişkin kararlarının yaşama geçirilmesinde ilk adımlar atıldı. MK'nin açtığı parti organlarına yazı ve haber gönderme yarışması umulanın üzerinde bir başarıyla ve hızlanarak sürüyor.

TKP MK 2. Plenumu şimdi tüm parti örgütlerini çalışmalarını daha sistemli ve planlı kılmak için çaba göstermeye, tüm enerjilerini 1. Plenumda saptanan 4 ana savaşım konusu çevresinde yığınlar içinde günlük çalışmaya yöneltmeye çağırırdı. Siyasi polise karşı güvenlik önlemlerinin bir milim olsun gevşetilmemesinin zorunluluğunu vurguladı.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

11 Haziran 1984

Açıklama

Demokratik hak ve özgürlükleri savunan ve bu amaçla bir bildiri yayınlayan 1256 aydın hakkında sıkıyönetim soruşturma açtı. Bu soruşturma, Evren'in aydınları tehdit eden bir konuşma yapmasının hemen ardından açılmıştır. Aynı günlerde Türkiye Barış Komitesi'nin diktatörlüğe boyun eğmeyen başkanı Mahmut Dikerdem hakkında da yeni bir dava açıldı. DISK davası iki yeni idam istemiyle genişletildi. Öte yandan 12 Eylül'de çalışmaları durdurulmuş olan Faşist Milliyetçi İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na Genel Kurmay Başkanlığı'nın direktifi ile yeniden çalışma izni verildi. Tüm bunlar demokrasiye geçildiği yolundaki tümüyle yalan ve demagojiye dayanan propagandayı kökten çürütüyor. Aynı zamanda tüm bunlar aydınların demokrasi bildirgesi ile genişleyen demokrasi hareketinin diktatörlüğü korkuttuğunu gösteriyor. TKP, kendisinin dışında gerçekleştirmiş olan aydınların bu yürekli davranışına büyük değer veriyor. Aralarında bilim adamlarının, tanınmış sanatçı ve yazarların bulunduğu 1256 aydın açıkladıkları demokrasi bildirgesiyle yasal haklarını kullanarak halkımızın, demokrasi özlemini dile getirmişlerdir. Türkiye Komünist Partisi aydınların bu çıkışını tüm gücüyle destekliyor.

Aralarında partimizin de bulunduğu altı partinin 7 Mayıs 1984'te yaptığı çağrıda da belirtildiği gibi bugün onbinlerce siyasi tutuklunun sistemli işkence ve zulüm altında yok edilmesine göz yumulamaz. Politik tutuklularla dayanışma göstermek, faşist rejimin baskılarını protesto etmek, işkencelerle idamların son bulması için, politik tutukluların salıverilmesi için demokrasi güçlerine destek olmak ertelenmez bir görevdir.

Eğer en geniş güçler 1256 aydının çıkışını, benzer yollarla aktif desteklerse, sıkıyönetimin baskıları sonuçsuz kalmaya mahkûmdur. Türkiye Komünist Partisi tüm halkımızı, yurt içinde ve yurt dışında demokrasiden yana tüm yurttaşları, siyasi partileri, sendika ve meslek örgütlerini, basını, aydınların çağrısına katılmaya, demokrasi bildirgesine güç katmaya çağırıyor.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi Sekreterliği*

24. 5. 1984

«Atılım»ın 10. yılını kutlama toplantısına

Değerli yoldaşlar, dostlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi adına, Atılım'ın onuncu yılını kutlamak için düzenlediğiniz toplantıya başarılar dilerim.

Merkez Komitemizin Bilen yoldaş tarafından kurulan yayın organı Atılım, on yıl boyunca aksamadan çıktı. Partimizin görüşlerini yığınlara iletmede, kolektif örgütücü, kolektif ajitator olmada önemli başarılar kazandı. Şimdi Atılım, Türkiye Komünist Partisi'nin 5. Kongresinin kendisine verdiği görevleri başarı ile yerine getirmek için çalışıyor. Atılım 15 Marttan bu yana 15 günde bir yayınlanma amacına ulaşmıştır. Parti üyeleri, sempatizanlar Atılım'a şimdi daha çok katkıda bulunuyorlar. Yurtdışında da, gereksinimlere ve koşullara daha uygun bir Atılım için çabalarımızı yoğunlaştırıyoruz. Tüm parti örgütlerimiz, dostlarımız Atılım'ın bundan sonraki çalışmalarının başarısı için üstün çaba gösteriyorlar. Toplantınız bu çabalara katkıda bulunacaktır.

Yoldaşlar, dostlar,

Bu toplantının Yunanistan'ın başkenti Atina'da düzenlenmiş olması ayrıca önemlidir. Kardeş Yunanistan Komünist Partisi'nin, Yunanistan Komünist Partisi Merkez Komitesi organı Rizospastis'in destek ve dayanışması hem düzenlediğiniz toplantıyı güçlendiriyor, hem de partilerimizi ve halklarımız arasındaki dostluk ve kardeşlik duygularını pekiştiriyor. Bu dostluk ve işbirliğinin daha da güçlenmesi, ara vermeksizin halklarımızı birbirine karşı kıskırtmak için akıllalmaz oyunlara başvuran, gerginliği sürekli tırmandırmak isteyen emperyalizme karşı ortak savaşıma güç katıyor.

ABD emperyalizminin bölgemizde gerginliği daha da tırmandığı, tüm sorunları içinden çıkılmaz hale getirmeye ve bölgemizde askersel varlığını her yolla artırmaya çalıştığı açıktır. Emperyalizmin, Türkiye ile Yunanistan'daki şöven çevrelerin halklarımız arasında düşmanlık tohumları ekme girişimlerinin karşısında en başta partilerimiz yer alıyor. Halklarımız arasındaki dostluğu bozmak isteyen bu güçler, halklarımızın sağduyusu ve partilerimizin direngenliği ile bu çabalarının sonuçsuz kaldığını görüyorlar. Ama onlar bu çabalarından vazgeçmeyeceklerdir. Bu nedenle de ortak düşmana, Amerikan emperyalizmine karşı ortak savaşıma, bölge ve dünya barışı uğrunda savaşıma daha da yükseltmek zorundayız.

Yoldaşlar, dostlar,

Atılım'ın onuncu yılını kutlama toplantısı Yunanistan Komünist Partisi'nin ve kardeş Yunan halkının Yunanistan'da bulunan Türkiye politik

göçmenlere gösterdiği yakın ilgi ve dayanışmanın da dile geldiği bir toplantı oluyor. Yunanistan'da bulunan Türkiyeli ilericiler Yunan halkının, Yunan komünistlerinin bu dayanışmasını ve desteğini unutmayacaklardır.

Toplantınız Atılım'a güç verecek. İki kardeş halk arasındaki dostluk ve dayanışmanın daha da güçlenmesine katkıda bulunacaktır. Bu toplantıyı örgütleyen, destekleyen ve katılan tüm yoldaşlara ve dostlara Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin devrimci savaş selamlarını iletirim.

*Türkiye Komünist Partisi
MK Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

5 Mayıs 1984

İrlanda Komünist Partisi Genel Sekreteri James Stewart yoldaş'a

Değerli James Stewart yoldaş,

İrlanda Komünist Partisi Genel Sekreterliği görevine seçilmeniz nedeniyle Sizi Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi ve Türkiye komünistleri adına kutlarım. Size, sorumlu görevinizde büyük başarılar, sağlık, esenlik dilerim.

*Komünist selamlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

9 Mayıs 1984

Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi 7. Kongresi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına kardeş Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi'nin 7. Kongresi'ni en içten duygularla selamlar, devrimci savaş selamlarını gönderir.

Kongreniz, ABD emperyalizminin, NATO'nun elebaşılarının sosyalist ülkelerle çatışma, bağımsızlık savaşını veren halkları ezme, ve dünya barışını eşi görülmedik ölçüde tehlikeye atma çabalarını yoğunlaştırdığı bir ortamda toplanıyor. Barış içinde yanyana yaşama ilkesini, silahsızlanma görüşmelerinde eşitlik ve eşit güvenlik ilkesini her yolla çiğneyen bu çevreler, Batı Avrupa'ya yeni Amerikan roketlerini yerleştirmekle, Avrupa ve tüm insanlık için nükleer bir savaş tehlikesini daha da artırmışlardır. Bu ortamda Sovyetler Birliği'nin, sosyalist ülkelerin barış önerileri ve girişimleri, insanlığın böylesi bir felakete sürüklenmesini önlemek isteyen tüm güçler için en büyük dayanaktır. TKP, kardeş Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi'nin barışı korumak, bu uğurdaki savaşımında en geniş güçlerin birliğini sağlamak politikasına yüksek değer biçiyor. TKP, Batı Berlin'de yaşayan Türkiyeli işçi ve öğrencileri, çabalarını, Batı Berlin barış güçleriyle birleştirmeye çağırıyor.

Kongreniz, Batı Berlin'de ekonomik bunalımın daha da ağırlaştığı, büyük sermaye yararına politikalar nedeniyle işsizliğin sürekli tırmandığı, gençliğin geleceğe korku ile baktığı, sosyal adaletsizliklerin daha da arttığı, demokratik haklara saldırıların ve ilericilere karşı meslek yasağı uygulamalarının yoğunlaştığı koşullarda toplanıyor. Bu durum, Batı Berlin'de bulunan Türkiyeli işçilerin karşı karşıya bulunduğu sorunları daha da artırıyor, yabancı düşmanlığını besliyor, her türlü aşağılanmaya yol açıyor. TKP, Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi'nin 35 saatlik iş haftası, adil bir ücret politikası, yeni iş yerlerinin açılması, tekellerin etkilerinin sınırlandırılması ve demokratik haklar uğruna savaşımını destekliyor. İlericilere yönelik meslek yasağı uygulamasına karşı çıkıyor. Türkiyeli işçilerin haklarını savunmada gösterdiği ardıcıl çabalara, zorlukları yenmedeki direngenliğine, kararlı enternasyonalist tutumuna yüksek değer biçiyor.

Değerli yoldaşlar,

Şu sıralarda ABD yönetiminin yanısıra, Batı Avrupa'da da büyük sermaye çevreleri ve onların temsilcileri, Türkiye'de sözümona demokrasiye geçildiğini öne sürüyorlar. Onların ülkemizdeki işkencelere, politik tutukluların karşı karşıya bulunduğu insanlık dışı koşullara, Kürt halkı üzerindeki baskılara ve cunta parlamentosunda temsil edilmeyen burjuva muhalefet güçlere yönelik karalamalara bile gözlerini kapamaları doğaldır.

Çünkü bu çevreler, bir yandan ABD emperyalizmi ile birlikte Türkiye'yi NATO'nun güney kanadında SSCB'ye, sosyalist ülkelere karşı bir saldırı üssü olarak görüyorlar. Ülkemize, Ortadoğu halklarına yönelik NATO komplolarının uygulayıcısı, jandarması rolünü veriyorlar. Öte yandan da Özal hükümetinin yabancı sermayeye tanıdığı kolaylıklardan yararlanarak Türkiye ekonomisinin kilit noktalarını ele geçirmeyi, ülkemizin tüm ulusal kaynaklarını talan etmeyi düşünüyorlar.

TKP, Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi'nin, onun yiğit üyelerinin partimizle ve tüm Türkiye demokrasi güçleriyle ve Türkiye'li politik göçmenlerle gösterdiği dayanışmaya yüksek bir değer biçiyor. Partinizin Türkiye'deki gerçek durumu Batı Berlin kamuoyuna anlatmak, Türkiye işçi sınıfıyla ve demokrasi güçleriyle dayanışma hareketini güçlendirmek yönünde gösterdiği çabalar, bugün faşist diktatörlük koşullarında ve baskı, tutuklama, işkenceler altında savaşım yürüten TKP üyeleri için zindanlardaki yurtseverler için güç kaynağıdır.

TKP, kardeş Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi ile Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi temelinde sıcak ve kardeşçe ilişkilerle bağlıdır. Kongrenize ve onun öne koyduğu görevleri yaşama geçirmede büyük başarılar dileriz.

Yaşasın Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi!

Yaşasın Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi!

Yaşasın barışı savunan tüm güçler!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

25 Mayıs 1984

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Batı Avrupa'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitapçı-
lardan sağlayabilirler:

FEDERAL ALMANYA'DA

5100 Aachen

Collectiv-Buchhandlung
Adam Kuckhoff
Annuntiatenbach 1

5060 Bergisch-Gladbach 2

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Bensberger Straße 128

4800 Bielefeld

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Feilenstraße 10

5300 Bonn

Progress-Buchhandlung
Oxfordstraße 17

2800 Bremen 1

Volksbuchhandlung
Richtweg 4

6100 Darmstadt

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Lauteschlägerstraße 3

4600 Dortmund

Buch International
Königswall 22

4000 Düsseldorf

Heinrich-Heine-Buchhandlung
Ackerstraße 3

4300 Essen 1

Karl-Liebnecht-Buchhandlung
Viehofer Platz 15

6000 Frankfurt/Main 1

collectiv-Buchhandlung
Bornwiesenweg 4

7800 Freiburg i. Br.
Friedrich-Hecker-Buchhandlung
An der Mehlwaage 2

2000 Hamburg 13
Internationale Buchhandlung GmbH
Johnsallee 67

3000 Hannover 1
Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Hamburger Allee 37

6900 Heidelberg
Buchhandlung collectiv
Plöck 64a

3500 Kassel
Wissen und Fortschritt
Buchhandelsges. m.b.H.
Werner-Hilpert-Straße 5

2300 Kiel
collectiv-Buchhandlung
Käthe Kollwitz
Muhliusstraße 38

5000 Köln
Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Fleischmengergasse 31

6500 Mainz
Anna-Seghers-Buchhandlung
Bilhildisstraße 15

6800 Mannheim
Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
U 2,3

3550 Marburg/L.
collectiv-Buchhandlung
Wilhelm Liebknecht
Wettergasse 19

8000 München 40
Libresso-Buchhandlung
Türkenstraße 66

4400 Münster/Westf.
Collectiv Buchhandlung GmbH
Roggenmarkt 15–16

8500 Nürnberg 1

Libresso-Buchzentrum
Peter-Vischer-Straße 25

2900 Oldenburg

Collectiv-Buchhandlung
Donnerschweerstraße 12

6600 Saarbrücken

Collectiv-Buchhandlung
lenchen demuth
Berliner Promenade 12

7000 Stuttgart

Collectiv-Buchhandlung
Friedrich Wolf Inh. Anita Laufer
Wilhelmsplatz 1

5600 Wuppertal 1

Friedrich-Engels-Buchhandlung
Gathe 55–57

BATI BERLIN'DE

Das Europäische Buch
Knesebeckstraße 3
1000 Berlin 12

Das Europäische Buch
Thielallee 34
1000 Berlin 33

DANİMARKA'DA

Bogcafe
Frederikssundsvej 64
2400 NV Koebehaun
Danimarka

İSVİÇRE'DE

Buchhandlung Waser
Rumelinplatz 17
4051 Basel
İsviçre

İSVEÇ'TE

İnter-Bok AB
Fleminggatan 85
10028 Stockholm
İsveç

**«YENİ ÇAĞ» I
OKU
VE
OKUT!**